

1959

Regler

for Udlaan af Bøger fra Hamar Arbeiderforenings Bibliothek.

- 1) Bogen kan beholdes i 4 Uger hvorefter den maa indleveres til Bibliothekaren i den fastsatte Bogudlaanstime.
- 2) Laantageren er ansvarlig for Bogen og maa behandle den pent.
- 3) Under Bogens Brug forbydes det:
  - a) at lægge Fald paa dens Blade,
  - b) at tilsøle den med Blæk eller paa anden Vis
  - c) at afrive dens Blade eller dele af samme,
  - d) at bryde dens Permer.
- 4) Befindes Bogen ved Indleveringen at være beskadiget paa nogen af de nævnte eller lignende Maader, kan Foreningen forlange den efter Omstændighederne istandsat eller anskaffet ny for Laantagerens Regning.
- 5) I Reglen udlaanes kun 1 Bog af Gangen
- 6) Fremlaan er forbudt.

Møelven Vel

DEN SIDSTE SØLYSKE

162

Meeuwen Vel

1620

DEN SIDSTE SØLVSKE

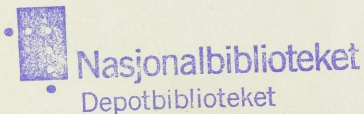
1959

NANNA THRANE

DEN SIDSTE SØLVSKE

EN GAMMEL HISTORIE

KRISTIANIA OG KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1912

Copyright 1912
by Gyldendalske Boghandel
Nordisk Forlag.

TRYKT HOS MARIUS STAMNES, KRISTIANIA

INDHOLD

FØRSTE KAPITEL:	Gjensynet	7
ANDET KAPITEL:	Uveirsnatten	43
TREDIE KAPITEL:	Den sidste Sølvskæ	52
FJERDE KAPITEL:	Nytaarsaften	73
FEMTE KAPITEL:	Ved Kirken	87
SJETTE KAPITEL:	Kundgjørelsen	107
SYVENDE KAPITEL:	Mistanke	115
OTTENDE KAPITEL:	Kortlaget hos Majoren ...	135
NIENDE KAPITEL:	Hjemkomsten fra Mosse- reisen	144
TIENDE KAPITEL:	I Angst	166
ELLEVTE KAPITEL:	Slutning	197

FØRSTE KAPITEL

Gjensynet.

Gjennem de ensomme Skove i Smaalenene drog en Bondesluffe bortover Landeveien Dagen før Nytaarsaften 1808.

Bonden selv gik for det meste ved Siden af Sluffen, men af og til satte han sig op i ved Siden af den fremmede Madame, som sad der. Hun var godt klædt mod Kulden med Forværks Kaabe af Røskatskind og Ekornskind og Fløiels Reisehætte med Forværk indeni og skindforet Fodpose. Alligevel lod det som hun frøs, der hun sad stille og fortænkt.

De drog forbi høie Grantrær, bestandig nye Grantrær og bestandig langs en graa mosgroet Skigard. Ikke en Menneskebolig havde de seet paa mange Timer.

Og Hesten gik Skridt for Skridt.

Af og til sprang en Ræv eller Hare over Veien, og en Ekorn svang sig fra en Gren til en anden, — da saa hun op, ellers sad hun fordybet i sine egne Tanker.

„Er det langt til Landhandleren?“ spurgte hun.

„Det kan vel være en Times Vei igjen,“ svarte Bonden, „og hos Landhandleren kan du sikkert faa Skyds idag med en anden Bonde. Synes du Veien er lang?“

„Ja, Veien er lang,“ sukket hun, „men jeg kommer kanske tidsnok frem ogsaa!“

„Du har kanske aldrig reist saa langt før?“ spurgte Bonden.

„Jo, jeg har reist meget længer,“ sagde hun. „Jeg har reist udenlands i fremmede Lande, da kjørte vi i Kareth med to Hester for og med Forbud, saa vi var ventet paa hvert Skydsskifte, som vi kom til.“

„Har det været saa stort med dig?“ sagde han.

Hun kom pludselig til at tænke paa, hvor øde og ensomt det var her, og at hun kjørte alene med en fremmed Bonde. De havde rigtignok sagt i Prestegaarden, hvor hun havde været i et Par Dage, at hun trygt kunde kjøre med ham, saa kunde hun komme videre for en billig Penge, men hun troede

alligevel, at det var utrygt, at han skulde svæve i den Vildfarelse, at hun var rig.

„Ja, det har været stort med mig,“ gjentog hun, „min Far var rig, og min første Mand var rig, men mod min anden Mand var Skjæbnen haard — Rub og Stub maatte han miste. — Mand og Børn og Formue, alt er væk. Nu er jeg paa Veien til Moss til min Svoger Kjøbmand Berg for at spise Naadsens Brød der.“

„Der kommer du ikke til at sulte,“ sagde Bonden.

„Sulte, — nei saa galt blir det da ikke heller, men Naadsens Brød har bedsk Smag!“

„Det var et sandt Ord, san!“ sagde han.

„Er du godt kjendt paa disse Kanter, du?“ spurgte hun.

„Ikke saa svært godt, jeg pleier at kjøre en anden Vei. Det var for din Skyld, at jeg kjørte her.“

„Du skal ikke have gjort det for ingenting,“ forsikret hun. „Jeg har en ganske ny Fireskilling — den er ikke det mindste slidt paa Kanterne engang — den skal du faa for Umagen.“

„Jeg siger saa mange Tak!“ sagde han.

„Har du nogen Gang hørt snakke om Løitnant Meisner, og ved du, hvor han bor?“ spurgte hun.

„Jeg har hørt, at det bor en Løitnant et Sted her, som har taget Afsked, fordi han fik et Saar i Armen i en af de første Træfninger, han var i. Og det Saaret er nok aldrig blit godt igjen. Han har Kone og mange Barn ogsaa, har jeg hørt. Det er nok saa ilde med dem, som det kan faa blit.“

„Det tænkte jeg nok,“ mumlet hun for sig selv. „For at opnaa dette var det, at hun kullet sig i Ansigtet og bragte sit Navn i Folkemunde, da hun skulde modtage den Frier, som Far og Mor havde bestemt for hende!“

„Ja, det er værre for slige Storfolk, naar de blir saa rent Fant,“ sagde han, „de siger, at hans Kone var Datter af en rig Kjøbmand ogsaa.“

„Det var hun,“ sagde den fremmede Madame, „hun er min Søster, og jeg tænkte, at jeg skulde indom hende, med det samme jeg er paa disse Kanter, hvis det falder sig saa, at hun bor i Nærheden.“

„Det kan du nok faa vide hos Landhandleren,“ mente Bonden. „Nu begynder

det snart at blive lidt mere bebygget, derborte ved Svingen ser vi det første Huset.“

De kom forbi det første Hus. Det var en faldefærdig Rønne, Taget havde givet sig paa Midten, hvor Piben var; mange af de smaa Vinduer var slaet istykker, og Filler var puttet ind i Hullerne.

„For en Fattigdom! og for et Slurveri!“ udbrød hun.

Døren til Huset gik op, og to halvvoxne Gutter kom ud og tog en Kjælke fra Skuret, efter dem kom to Smaapiger leende og smilende. De var begge indtullet i en og samme store Kaabe, det var det, som var saa morsomt, lod det til. De to Smaapiger satte sig begge paa Kjælken og slynget Kaaben godt om sig. Mens de holdt paa at tulle sig ind, vistes Forværket indvendig i Kaaben. Det var af Ekornskind og Røskatskind, aldeles Magen til hendes egen Kaabe.

„Barmhjertige Himmel!“ stønnet hun, og hun vendte sig til Bonden og bad ham om at standse lidt og vente paa de to Gutter, som kom trækkende med begge Søstrene paa Kjælken. Hun saa skarpt paa Børnene og saa, at der var noget saa kjendt ved dem,

skjønt hun aldrig havde seet dem for sine Øine før. Der var nok desværre ingen Tvivl mulig; dette maatte være hendes Søsterbørn.

„Hvor skal dere hen?“ spurgte hun.

„Vi skal til Landhandleren,“ svarte den ældste af Gutterne, „og se at faa lidt Varer, det vi havde til Jul er sluppet op.“

„Og hvad er det for en Kaabe, de to sidder indtullet i?“ spurgte hun og skjælv lidt i Stemmen.

„Det er Mors Kaabe,“ sagde den største af Pigerne, „som vi skulde faa laane, fordi det er saa skrækkelig koldt idag, og vi skulde have Melk og Fløde hos Landhandleren ogsaa, og saa skulde vi holde Spandene i Fangene under Kaaben, saa det ikke fryser for os paa Veien.“

„Hvis vi bare faar,“ sagde den yngste bekymret.

Tre Par Øine blev pludselig rettet paa hende, og hun blev rød og saa sky tilbage paa sine Søkende.

„Hvorfor skulde du ikke faa?“ spurgte Damen.

Ingen af Børnene svarte.

Bonden smilte saa underlig, som om han nok kunde forstaa det.

„Hvad heder du?“ spurgte Damen den ældste af Pigerne.

„Inger efter Farmor,“ sagde hun.

„Og du maa vel hede Abigael?“ sagde hun til den anden, „for det var din Mors Navn.“

„Ja det gjør jeg ogsaa,“ sagde den yngste og saa forundret paa hende.

„Se her,“ sagde den fremmede Dame og slog Kaaben tilside, saa Forværket vistes, „her ser du Magen til din Kaabe.“

Alle Børnene saa forbauset paa den, det var jo ogsaa et Skind af Ekorn og et af hvid Røskat med sort Spet i, og Skindene gik i Ruder hele Veien.

„Nu kan dere gaa ind og sige til Mor, at det er en Dame udenfor, som har Magen til hendes Kaabe,“ sagde Damen, og alle fire Børn sprang ind.

Hun hørte en Stemme inde i Kjøkkenet, som sagde: „Slip ikke Varmen ud da, Unger!“ Det var vist Tjenestepigens Stemme.

„Anne Marie, Anne Marie,“ mumlet Damen, „det Stykke Kul blev dig dyrere end nogen Diamant!“

En Mand i en slidt Uniform kom ud i

Døren. Trods de Aar, som var gaaet, gjenkjendte hun straks Løitnant Meisner.

„Men Glansen er gaaet af ham,“ tænkte hun.
Han kom lige bort til Slæden.

„Ah, min kjære Svigerinde!“ sagde han,
„det var en uventet Fornøielse at se dig her!“

Hun fik draget Haanden frem af Kaaben og rakte ham den.

Han var i Grunden mere lig sig selv fra Gamledage, naar han talte.

„Vel mødt Didrik Meisner,“ sagde hun.
„Meget har forandret sig hos os alle, siden sidst vi saaes.“

„Det har saa,“ sagde han.

Anne Marie kom til Vinduet med et lidet Barn paa Armen.

„Vil du ikke stige af og tage tiltakke?“ sagde Løitnanten forlegen. „Du ser kanske, at det ikke er, som vi gjerne vilde, det skulde være, men hvem kan forandre Skjæbnens Bestemmelser?“

Anne Marie kom nu ogsaa ud med et Tørklæde over sig.

„Jeg tænkte, det var dig,“ sagde hun stille.

En bleg og fattig klædt Kone, det var den yndige, den deilige Anne Marie Lauritsen!

Hendes Søster vidste ikke, hvad hun skulde gjøre, — her kunde hun ikke tage ind og blive Natten over, lod det til.

„Vil du vente, mens jeg gaar ind og ser paa allesammen?“ sagde hun til Bonden.

„Jeg troede, du skulde være her,“ sagde han, som alt var begyndt at løsne paa hendes Kuffert. —

Anne Marie sukket og saa paa sin Mand. Hos dem kunde jo ingen være.

Men han sagde freidig: „Hvor der er Hjerterum, er der ogsaa Husrum!“

Og han tog i den store Kuffert, som var trukket med brunt og hvidt Kalveskind med det laadne ud.

„Den kjender jeg igjen,“ sagde Anne Marie og saa paa Kufferten.

Madame Juel fulgte med ind, bare fordi hun ikke vidste, hvorledes hun skulde komme væk uden at sige noget stødende eller fornærmelig, — komme væk fra dette Besøg, som hun forstod var til saa liden Glæde for hendes Søster. Hun ønsket, at hun aldrig havde faaet se den gamle Forværks-Kaaben.

Løitnanten havde nu faaet anvist Kufferten en Plads i Gangen og kom ud igjen.

„Du faar være velkommen indenfor vor ringe Tærskel, kjære Svigerinde,“ sagde han. „Dette blev desværre Chefsgaarden, som vi ventet paa!“

„Saa har jeg en liden Kasse med Bøger ogsaa,“ sagde Madame Juel, og han gik og hentet den ogsaa fra Sluffen.

„Mesteparten af mine Bøger har jeg solgt for en Slik og Ingenting, men disse tog jeg med, og jeg tænkte, at jeg skulde dele dem med dig, Anne Marie.“

Anne Maries Øine lyste pludselig op.

„Det var snilt af dig, Søster Petronelle,“ sagde hun, „skulde man ikke kunne flygte fra Virkeligheden af og til, saa vilde det være altfor haardt altsammen.“

Madame Juel betalte Bonden den lovede Fireskilling, og ikke uden Bekymring saa hun ham drage afsted alene.

„Ja nu sidder jeg her,“ tænkte hun, „dette er ogsaa en af mine Oplevelser!“

„Gaa nu afsted til Landhandleren, Barn, og rap dere alt, hvad dere kan,“ sagde Løitnant Meisner, og han fulgte dem selv ud af Døren og blev staaende udenfor og snakke med dem.

Da han kom ind igjen, sagde han: „Vi

kan desværre ikke byde dig Kaffe, før de kommer igjen, kjære Svigerinde. Du kunde trænge noget varmt efter den lange Kjøretur i Kulden, men vi faar haabe, det ikke bliver saa længe at vente.“

„Ja vi faar haabe det,“ sukket hans Kone og sendte ham et Blik, som saa temmelig haabløst ud.

„Nu skal jeg gaa i Skoven og hente lidt mere Kvist,“ sagde Løitnant Meisner, „saa kan du iallefald faa varme dig. Farvel saa længe.“

Madame Juel var ilde tilmode, — at det var saa rent galt, havde hun ikke tænkt.

„Du vidste vel, hvordan vi havde det?“ sagde Anne Marie, som om hun gjættede hendes Tanker.

Og hendes Søster syntes, hun maatte svare „Ja“.

„Det er ikke bestandig saa daarlig med os som netop nu,“ fortsatte Anne Marie. „Naar Meisner er nogenlunde bra i Armen, gaar han paa Jagt og kommer af og til hjem med lidt Vildt. I Høst engang fik han Storfugl tre Gange i en Uge. Da syntes vi, at vi blev tykkere allesammen, lige fra Meisner selv og til Katten.“

„Har du Kat ogsaa?“ spurgte Madame Juel.

Hendes Søster indbildte sig, at det var en Bebreidelse i Spørgsmaalet og svarte undskyldende: „Du maa huske paa, at det er saa faa Ting, vi har her. En Kat, som ligger og maler og koser sig under Ovnene, gjør det ligesom lidt hyggeligt. Desuden holder den sig selv for størstedelen med Kosten. Det er nok af Mus her — jeg kan ikke begribe, at de ikke kan finde sig et bedre Hus. — Og hvordan har saa du havt det, Petronelle, det har vel heller ikke været, som du havde tænkt dig?“

„Nei, det gik stadig tilbage. Skjæbnen var ikke blevet træt af at forfølge min Mand. Men saa var det, at han sagde, at han skulde vinde igjen alt, hvad han havde tabt, med et Slag. Du har kanske hørt om det? Han sendte et Skib med Rogn til Spanien, og saa skulde Skibet hente Sydfrugter tilbage. Du har kanske hørt, hvordan det gik? Rognen raadnet paa Veien, og Sydfrugterne frøs! Jeg husker, han kom hjem en Dag og rev af sig Halstørklædet og sagde: „Nu eier jeg ikke Spigeren i Væggen.“ Der er gaaet adskillige Aar siden den Dag. Jeg forsøgte

at gjøre hans Dage saa blide, som jeg kunde, og jeg ved ialfald, at han vilde havt det værre, om han ikke havde havt mig. Det er jo en Trøst. Jeg solgte, hvad jeg havde, og saa bagte jeg Kager for Godtfolk. Det sidste, jeg havde af gode Klæder og Kostbarheder, gik med til hans Begravelse. Han fik en standsmæssig Begravelse, det kan jeg trygt sige, Ringning med alle Klokke — den store forud. Men nu er jeg ogsaa temmelig ribbet for Gods og Guld, havde jeg ikke det været, saa skulde jeg have delt med dig. Jeg er nu paa Veien til Moss til Svoger Berg for at spise Naadsens Brød der. Det blir ikke sødt, tænker jeg. Havde Søster Jutta levet, saa havde det været en anden Sag, men det er ikke godt at vide, hvad hans nye Kone synes om at faa en Søster af den forrige i Huset. Endnu kan jeg gjøre Nytte for mig, det kan jeg ikke noksom være taknemlig for.“

„Karen Barnepige spaaede da sandt,“ sagde Anne Marie, „det var bare Skade, at hun ikke sagde, hvordan det skulde gaa med vore Børn. Jeg vilde gjerne vide, om de skulde leve i den samme Fattigdommen.“

„Nei, jeg spurgte hende aldrig om noget, jeg havde faaet nok af den første Spaadommen. Min sidste lille Søn døde, da han var to Aar, af Skarlagensfeber.“

„Jeg har aldrig kunnet forstaa, at der ikke var mere igjen efter Far,“ sagde Anne Marie, „han var jo en rig Mand.“

„Nei, det var nok, som han sagde, da han mistet det første Skibet, at naar det først begynder at gaa galt, saa bliver det mere. Tre Skibe forliste for ham, og mange andre Uheld var det, saa det var nok ikke stort igjen, og naar det da var syv Broderparter, saa skulde der ikke blive stort til hver af os Søstre. Forresten saa har jeg faaet mere end min Søsterpart, det gav Far os i levende Live, for min Mand var kommet ind i Spekulationer sammen med Broder Jens, og Far maatte ud med mange Penge, for at enhver kunde faa sit. Det synes jeg, at jeg burde have sagt dig.“

„Svoger Juel og Jens, de var to Alen af et Stykke,“ sagde Anne Marie, „og jeg ved, at Far tabte Penge paa dem begge. Men om vi havde faaet lidt mere, saa havde det alligevel været væk nu. For Mesteparten af

det vi fik, købte vi dette Huset med en Potetesflek til og en Have, og det voxer da lidt der ogsaa. Meisner plantet et Rognetræ paa hver Side af Grinden, da vi flytted ind her. „Saa ser det straks mere ud som en Herskabsbolig,“ sagde han. Og Trærne er vokset ganske bra og er pene, naar de blomstrer, og naar de staar fulde af Rognebær. Lagde du Mærke til dem? synes du ikke, de er pene og store?“

„Jeg kom ikke til at lægge Mærke til dem,“ sagde Madame Juel undvigende. Det eneste, hun havde lagt Mærke til, var de istykker-slaaede Vinduer, som det var puttet Filler i. „Det vilde vel ikke være saa vanskelig at faa indsat nye Vinduesruder, saa saa Huset mere ordentlig ud.“

„Glas koster Penge,“ svarte Anne Marie, „saa det kan det ikke være Tale om. Meisners Pension er ikke til at blive fed af for Mand og Kone og seks Barn og Tjenestepige! — Det er alligevel godt at Far og Mor ikke lever og ser, hvordan det er gaaet os,“ sukket hun, „men lad os ikke tænke mere paa Fortiden. Skal vi ikke heller titte lidt paa de Bøgerne, du har med dig?“

Madame Juel begyndte at pakke op Kassen med Bøger.

„Du kan selv faa vælge,“ sagde hun, „Thecla eller den ved Gjenvordighed og Forfølgelse prøvede Dyd“ — „Betty, et engelsk Fruentimmers ulykkelige Tildragelser“ — „Kjærligheds Wælde eller Prinds Eberhard og Prindsesse Eleonora“ — „Om Rosina, en Prindsesse opfødt af en Bonde tjent ved Fandens Hjælp for Spindpige og bliver siden en regjerende Dronning“, hvem af disse liker du bedst?“

„Den sidste er vel lidt gammeldags,“ mente Anne Marie, „hvis jeg faar vælge, vil jeg nok helst tage „Thecla“ eller den ved Gjenvordighed og Forfølgelse prøvede Dyd“.

„Den skal du faa,“ sagde hendes Søster. „Her er en Pakke til — „Cecilia eller den ugudelige Datter,“ — „Emilia eller Elskovs og Venskabs Virkninger,“ — „Vinteraftenens Tidsfordriv“, den skal dine Børn faa. Og denne lille Bog gjemte jeg til dig, fordi jeg husker at du var ængstelig i Tordenveir: „Varsel og Trøst i Tordenveir i Anledning af en opfundet Maskine mod Torden.“

„Du ved ikke, hvor du glæder mig ved

at give mig Bøger; jeg har en, som jeg fik laane af Majorfruen, den har jeg alt læst to Gange," sagde Anne Marie, „det er som jeg siger, man maa flygte fra Virkeligheden af og til. Skal vi ikke sætte os til at læse lidt? Idag er det saa lyst herinde, siden det er Solskin.“

„Jo, som du vil,“ sagde Madame Juel.

Løitnant Meisner kom igjen med et Fange Kvist fra Skoven og begyndte at lægge i Ovn.

„Nu skal du da ialfald faa varme dig, kjære Svigerinde,“ sagde han.

Hun takket og satte sig nærmere Ovn, men hun tænkte, at Kvist skulde ikke forslaa stort i denne Kulden.

„Er der ellers noget nyt ude i Verden?“ spurgte han.

„Ikke andet end bare det som leit og ondt er!“ sukket Madame Juel. „Krig over hele Verden, Uaar og Hungersnød. Det nye som spørges, det er bare Jobsposter. Det kom netop Melding om at et fiendtligt Skib var seet ved Færder nu, og det er ingen hyggelig Melding at faa. Anretter de ikke anden Ulykke, saa snapper de ialfald op al Forsyning af Korn, som skulde kommet

til os fra Danmark. Det har været nogen Hjem søgelsens Aar vi har haft lige siden det nye Aarhundrede begyndte. Det maa da vel blive det sidste!“

„Ja saa mener ialfald vor ærværdige Prest Hr. Anders,“ sagde Meisner. „Alting stemmer med Skildringen af de sidste Tider, siger han. Men mon det ikke har været sagt ofte?“

„Det kan vel være,“ sagde Madame Juel, „men saa slemt, som det er nu, kan jeg da aldrig tro, at det har været før. Du skulde bare se alle de blege, sultne Mennesker, som kommer ind til Byerne for at faa sig lidt Mad. Hos velhavende Folk kan hvem som vil gaa ind og faa sig Grød og Melk, og saa bliver det uddelt en Suppe til dem, som skal være noksaa nærende, har jeg hørt.“

Anne Marie smilte. „Du har vel ikke smagt den?“ spurgte hun.

„Nei til den Yderlighed er det ikke kommen med mig,“ sagde Madame Juel.

„Ja har du lyst til at kjende den, saa kan du faa den her hos os,“ sagde Anne Marie, „saa vil det smage dig bedre at komme til Svoger Berg.“

„Det kan du kanske have Ret i. Naar man ikke har Mad, saa mærker man da det, at det er en vigtig Ting. Jeg længes ellers ikke stort efter at komme til Svoger Berg — især for hans nye Kones Skyld, men jeg kunde jo umulig sige nei til hans gode Tilbud.“

De hørte, at Børnene kom tilbage fra Landhandleren. Meisner gik hurtig ud til dem, men det lod ikke til, at nogen af dem havde nogen Hast med at komme ind igjen.

Anne Marie lagde Bogen fra sig og gik ud i Kjøkkenet. Madame Juel hørte, at de andre kom ind, og hørte at det blev snakket derude.

„Jeg overlader til dig at ordne det,“ hørte hun Anne Marie sige med en underlig skurrende Latter, som var saa ulig Anne Maries glade Latter fra hendes Pige dage, og hun kom ind med det samme og tog fat i Bogen igjen.

Børnene blev i Kjøkkenet, men Løitnant Meisner kom ind og sagde: „Ja, kjære Svigerinde, Børnene er kommet tilbage med en Jobs-Post! Landhandleren blev omtrent udsolgt for Varer til Jul og har endnu ikke faaet ny Forsyning.“

„Er det mulig, at det er saa smaat Stel!“

udbrød hun forbauset, og hun vilde have sagt mere, men hun standset — det var noget rart ved det hele.

Anne Marie var blevet blussende rød og sad bøiet over Bogen.

Det gik pludselig et Lys op for Madame Juel. Var det det, at de ingen Penge havde at betale med?

Hun reiste sig hurtig og gik bort til Sengen, hvor den mindste laa, for at skjule sin Bevægelse.

„Ved du, at den mindste er opkaldt efter dig da, kjære Svigerinde?“ spurgte Løitnant Meisner muntert.

„Det har du ikke sagt mig,“ sagde Madame Juel til sin Søster.

„Jeg vidste ikke, om du vilde sætte nogen større Pris paa det heller,“ sagde Anne Marie og lo igjen.

Madame Juel tog Barnet op og sagde: „Gid det maa have bedre Lykke med sig, end jeg har havt! Jeg skulde ønske, jeg havde havt en Ting igjen, som jeg kunde have givet hende, men jeg har solgt og solgt i mange Aar og bestandig altfor billig naturligvis. Uheldet har igjen været ude, min Fløiels-

kjole havde Karen Sælgekone faaet, men hun døde i Høst, og Kjolen var borte, men nogen Penge havde jeg ikke faaet for den. Alt Sporlag efter Kjolen var forgjæves.“

„Ja, den som nu vidste, hvad man skulde finde paa,“ sukket Løitnant Meisner, „hvad er det, du har i Huset, Anne Marie?“

Hun lo bare uden at svare.

„The?“ spurgte han.

„Ja, The har vi,“ sagde hun, „den er lavet af Jordbærblade, som er tørret, men det blir en ganske bra The af det alligevel, men hvad kan det nytte at have The uden Melk til?“

„Har du ikke Mel i Huset?“ sagde Madame Juel, „saa kunde vi jo lave en Vælling.“

„Vi har Barkemel, men det gaar ikke godt an at bruge, uden at det er opblandet med ordentlig Mel.“

„Er det virkelig mulig?“ sukket Madame Juel, „at dere bruger Barkemel? Tænk om Mor havde vidst det, naar hun delte ud Mel til Barkæderne, at en af hendes egne Døtre skulde komme til at spise det!“

Og hun bøiet sig nedover den lille, mens hun mumlet for sig selv: „Aa, Anne Marie, dette er noget andet end at gaa paa Stat-

holderballerne og danse i hvid Atlaskes Kjole!“

„Det gaar saa meget utænkt for sig!“ sagde Anne Marie.

„Har du din Brudekjole i Behold?“ spurgte Madame Juel.

„Nei, den er solgt, den skulde laves Stolesæder af. Det er ingenting, som jeg synes det har været saa leit at sælge. Tænk alt det nydelige Silkebroderi, som jeg broderede paa i hele min Skoletid. Jeg havde haabet, at den kunde have gaaet i Arv i lange Tider. Men det daglige Brød maa man jo tænke paa først og fremst.“

„Ja, min er ogsaa solgt,“ sukket Madame Juel.

„Ja, nu laver vi ialfald The,“ sagde Meisner, „mens vi studerer paa, hvad vi skal gjøre videre.“

„Jeg blev ganske godt forsynet med Niste fra Præstegaarden,“ sagde Madame Juel, „vi kan jo spise den til Theen, det blir da ialfald et halvt Stykke til hver.“

„Skal Ungerne ogsaa faa?“ sagde Meisner. „Brød, som er bagt af bare Mel, har de vist ikke kjendt paa Aar og Dag. Kom ind, Rollinger, Moster vil traktere med Smørbrød,

og det er af Brød, som er lavet af bare ublandet Mel!“

„Men først naar de har spist op sin Portion Barkebrød, — saa skal de faa smage Petronelles bagefter som Dessert,“ sagde Anne Marie. „Mesteparten af mit gamle Udstyrsdækketøi har jeg i Behold, — det er ingen som vil give stort for det, for de fleste væver jo selv det, de behøver — saa vi kan da lægge en fin Dug paa Bordet, naar du er her.“

Madame Juel paastod, at hun ogsaa vilde smage paa Barkebrødet.

„Jeg har maattet svælge saa mangen bedsk Drik,“ tænkte hun, „saa jeg maatte vel altid kunne overvinde mig til at spise et Stykke Barkebrød.“

Hun spiste standhaftig Brødet, skjønt det havde en bedsk Smag og hun syntes, at det klæbet sig fast oppe i Gommen. Men hun forsøgte at beherske sig, saa ikke Børnene skulde se, at det bare var med Overvindelse, at hun spiste det.

De fire største stod ved Bordet og slugte sit Barkebrød med The til, mens deres Øine hele Tiden var fæstet forventningsfuldt paa Fadet med Mosters Smørbrød. Det var

baade Brød med Ribbenstegfedt paa, som det lugtet deiligt af, og Brød med Smør og Mysost paa. Det var en Ting, de havde studeret paa sig imellem: hvad som var bedst, — og tilsidst kunde den lille Abigael ikke dy sig længer, men spurgte: „Hvad er bedst, Mysost-Smørbrødet eller Ribbenstegfedt-Smørbrødet?“

Madame Juel saa forbauset paa hende. Fik Børnene Lov at snakke blandt de Voksne, uden at de først var spurgt?

Hun vilde have givet den lille en Tilrettevisning, men hun betænkte sig: hun maatte nok vænne sig til at tie stille herefter. Naar hun skulde være i Huset hos fremmede, saa gjaldt det at tie stille og være saa lig en livløs Ting som mulig.

Anne Marie blev rød, hun havde forstaaet, hvad Søsteren tænkte.

„Du kan ikke vente, at deres Opdragelse skal være som den burde i alle Dele,“ sagde hun undskyldende, „naar Forholdene er saa vanskelige, saa blir Opdragelsen derefter.“

„Opfør dig pent og ti stille, Abigaelmor, ellers skal du spise i Kjøkkenet,“ formanet Meisner.

Lille Abigael gik rundt til alle de voksne og neiet og bad om Forladelse.

Saa kom endelig det forventningsfulde Øieblik, da det halve Stykke Smørbrød til hver af Børnene blev uddelt.

Madame Juel blev ganske rørt, da hun saa med hvor stort Velbehag de spiste det lille Brødstykke.

Da de havde spist, sagde Meisner, at han skulde besøge Majoren, som boede en Fjerdingsvei borte. Han var kommet hjem før Jul paa Grund af, at han havde faaet en Kugle i Benet, og Lægerne mente, det var tvilsomt om han kunde blive tjenestedygtig igjen, men nu var han kommet sig. Meisner og en af Naboerne var budne did til et Kortparti. — Huslæreren var en nogenlunde brugbar Fjerdemand.

Meisner syntes det var beleiligt idag, for det vilde ikke være afveien, om han kunde have Lykken med sig og vinde nogle Skillinger nu, for de havde en af sine Smalhansperioder netop nu. Det havde forsaavidt været bedre, om Madame Juels Besøg var faldt om Sommeren, hvor det baade var lettere at faa Vildt, og det var Fisk i Elvene

og Bær paa Marken, foruden hvad de kunde faa i Haven.

„Er det raadeligt at min Kuffert staar ude i Gangen?“ spurgte Madame Juel. „Alt jeg eier, har jeg der, og det maa vare min Tid ud, jeg kan ikke faa mere nyt herefterdags.“

„Kufferten staar trygt i Gangen, kjære Svigerinde,“ sagde Meisner, „vi trækker Slaaen for Gangdøren naar det bliver mørkt; den, som skal ind om Aftenen, maa dundre paa. Og for Indbrudstyre kan du være ganske tryg; til mit Hus kommer de ikke, for de ved, at jeg kunde trænge at begaa Indbrudstyveri selv.“

„Snak ikke saa uhyggeligt, kjære Svoger!“ formanede Madame Juel, „det er aldrig værdt at spøge med denslags!“

„Saa er det at skaffe dere noget at leve af, mens jeg er borte. Her er gode Raad dyre. Hvad siger du, kjære Kone, om at tage en af dine Udstyrsduge og sætte i Pant hos Landhandleren?“

„Vi kunde vel faa Erter og Gryn til en Suppe,“ mente hun. Hun kom med Dugen, og Meisner bad den ældste Søn følge med til Landhandleren.

„Farvel, farvel allesammen,“ sagde han.
 „Vi faar haabe paa et lykkeligt Udfald.“

Det var alt begyndt at mørkne i Stuen.
 Anne Marie tændte en Praas ved Ilden i
 Ovn.

„Det er kanske lidt tidligt at tænde Lys,“
 sagde hun, „men jeg længes saa efter at titte
 lidt i „Thecla.“ Naar man spiser Barkebrød,
 saa kan du tro, at det er en Hvile for Sjælen
 at læse om Fløiel og Silke og kostelige
 Retter paa Sølvfad!“

Hun lænet sig over Bordet og holdt Bogen
 tæt indtil den lille tynde Praas. — — —

Peder kom fra Landhandleren med tre
 Pakker.

„Ja, nu skal vi da faa Suppe til Aftens,“
 sagde Anne Marie.

„Hvad er det for en Suppe?“ sagde
 hendes Søster. „Er det den som —“ hun
 fuldførte ikke Sætningen.

„Ja, det er den, som uddeles til de fattige
 inde i Byerne,“ sagde Anne Marie, „den er
 ikke værst. Her er Opskriften til den: 20
 Potter Vand, 1 Pot halve Byggryn, 1 Pot Erter,
 4 Potter Potetes koger i 2 Timer. Grynene
 kommes først i Vandet og faar et Opkog. Naar

samme er skeet haves Erterne i, hvilket koger i to Timer. I denne Mellemtid koges, afpilles og udgnides Poteterne og derpaa kommes i Gryden. Den hele Masse koges atter i en Time, hvorpaa man kommer Salt og Eddik i efter Smag. 1 Pot af denne Suppe er i Almindelighed et tilstrækkeligt Maaltid for en Person. Vi laver naturligvis mindre Portion med en mindre langvarig Kogning, og vi bruger smaa graa Erter. Saa længe man kan skaffe sig Suppe, saa kan man jo ikke sulte ihjæl, skjønner du. Meisner siger bestandig: „Kommer Tid kommer Raad.“ Vi har nok med at tænke paa den Dag i Dag. Morgendagen kan det ikke nytte at bekymre sig om.“

De spiste sin Suppe til Aftens, og Madame Juel maatte indrømme, at det virkelig var sandt, at man fik stillet den værste Sult ved denne Suppe, som hun havde hørt saa meget om, men ikke kjendt før.

„Havde der været lidt salt Kraft paa den, havde den endogsaa været ganske god,“ sagde hun.

„Snak ikke om salt Kraft, det er noget jeg ikke har kjendt paa lange Tider,“ smilte Anne Marie.

Børnene lagde sig snart efter at de havde spist.

„Det er saa godt, at de sovner, inden de faar Tid til at blive sultne igjen,“ sagde deres Mor forklarende. „For man bier ikke saa længe paa den Suppen, som det heder.“

Hun sad endnu og tittet og tittet lidt hist og her i Bogen.

Madame Juel gik ud i Gangen for at forvise sig om, at Gangdøren fremdeles var stængt. De to Fløidøre var bare holdt sammen med den store Jernslaa i Midten.

Hun gik op af den knagende Trap til Svalgangen ovenpaa for at se om det var roligt og fredeligt udenfor.

Mørkt som i en Sæk! og en bidende Vind som suste! Da hun havde stirret ud en Stund, syntes hun nok, at hun kunde skjelne mørke Skove, og hun kunde ane mørke Aaser i det fjerne, og over dem truende mørke Skyer. Ikke et Lys at se. Her var de alene i et Hus uden Mad og uden Mennesker i Nærheden, alene i et stort Mørke.

Anne Marie var fremdeles i en anden Verden, lod det til.

Hun saa op, da Madame Juel kom ind igjen.

„Det leter saa paa Øinene at læse ved saan en elendig Praas,“ sagde hun, „jeg faar nok holde op for iaften. Men saa rart som det er at læse om andre Sorger end Sorgerne for Mad og Drikke.“

De satte sig paa hver sin Side af Ovnen med Benene paa Ovnspladen — det var sandelig ikke stort den varmet i dette forskrækkelige Veir. Stormen tiltog for hvert Øieblik.

Anne Marie spurgte efter gamle Bekjendte, og Madame Juel svarte. De sad til Uhret i Stuen ovenpaa slog 11 Slag — da skulde Klokken mangle en 10 Minutters Tid eller saa paa 9, sagde Anne Marie. De havde regnet det ud, da Kirkeklokken begyndte at kime Julaften, — naar Vinden stod fra den Kant, saa kunde de høre Kirkeklokken.

Det var kanske ikke værdt at sidde oppe længer i denne Kulden?

Nei, Madame Juel syntes det skulde blive godt at komme under Dynerne, hun var ordentlig gennemfrossen.

„Vi har da Tag over Hovedet, mens Stormen tuter og raser udenfor,“ sagde hun opmuntrende til sig selv. „Det bør vi da

være taknemlige for! Man maa bestandig stige lavere ned med hvad man ønsker og forlanger, bestandig lavere ned.“

Mens de gjorde sine Forberedelser til Natten, tiltog Uveiret for hvert Øieblik. Det lille skrøbelige Hus skulde vel aldrig blæse ned? Men Anne Marie sagde, at deres Hus laa i Ly af Skoven, saa hun kunde ikke tro, at det var nogen Fare — Stormen maatte tage værre alle andre Steder.

Hun gik rundt til sine Børn, som sov fast, og bredte over dem, hvad hun kunde finde. Forværkskaaben lagde hun over Sengen, hvor alle tre Gutterne laa.

„Det skal meget til at holde denne Kulden ude,“ sagde hun. „Se bare, hvor Sengeomhængene rører sig i Blæsten — og de er da af tyk Hverken. Men hvad skal jeg finde paa til Inger og Abigael?“

„Min Kaabe kan du jo faa,“ sagde Madame Juel.

„Den kan du behøve selv, og hvis du vil brede en Snip af den over lille Petronelle, saa var du snil, for vi maa tage hende op i Sengen til os, hun kan ikke ligge alene i Vuggen i Nat, som det er saa koldt. Jeg finder nok

noget i Dragkisten — min gamle Reisehætte, den skal Abigael faa over Brystet! Og Meisners gamle Uniform kan de faa over sig ogsaa. Jeg haaber, du maa sove godt og ikke fryse, Petronelle.“

„Tak, det tror jeg nok at jeg skal. Godnat da!“

„Godnat.“

Anne Marie slukket Praasen og trak Omhænget godt for. Men Madame Juel kunde ikke sove — det var ikke frit for at hun var sulten ogsaa, Anne Marie havde Ret i det, at man biet ikke længe paa den Suppen — og saa laa hun vaagen og tænkte over Indholdet af sin Kuffert.

Det var sandelig ikke store Herligheder — hvad hun kunde behøve til daglig af Gangklæder. Hun maatte bare haabe, at det kunde vare hendes Levetid ud. Den bedste sorte Silkesalop med Fryndser havde hun tænkt at give til Svoger Bergs nye Kone for at formilde hende lidt — det var ikke at vente, at hun skulde være videre glad ved at faa sin Mands Svigerinde i Huset. Og Salopen havde hun sparet paa i alle de Aar, hun havde havt den, saa den var næsten som flunkende ny. Men den havde ikke Anne

Marie nogen Brug for alligevel, saa hun kunde ligesaa godt lade det blive ved den første Bestemmelse.

Men saa var det hendes eneste sidste Sølvske — hun havde tænkt at det kunde være godt at have den til en Foræring ved Leilighed, enten Konfirmation eller Bryllup eller Barnedaab, men det var jo bare simpel Pligt at give den til Anne Marie. Det kunde ingen være nærmere til det.

Saa var det den lille Petronelle her. Saa mange som det var som var blit opkaldt efter hende i hendes Velmagtsdage, saa var dette alligevel første Gang, at hun var rørt over, at hun var bleven opkaldt. Men netop denne lille Petronelle kunde hun ikke gjøre noget for. En rød og blaa Barnehue med Sølvblonder havde hun gjemt efter sin egen lille Abigael — den kunde hun ikke anvende bedre — den skulde lille Petronelle faa i Nytaarsgave. Men dermed var Barnet rigtignok ikke stort hjulpen! Forværkskaaben skulde lille Petronelle faa til sin Konfirmation, hun skulde spare paa den og være svært forsigtig med den.

Det kom et Vindstød i det samme, saa

hun syntes at Huset rystet og noget ramlet ned af Væggen ude i Kjøkkenet. Pigen laa derude med Dynen over Hodet og sov som en Sten, hun vaagnet nok ikke af det, men fra Smaapigernes Seng hørtes en klagende Graad.

„Vær rolig, Abigael,“ hvisket Anne Marie, „du vækker Moster.“

„Men jeg er saa sulten,“ klynket Abigael.

„Tror du ikke det er mange, som er sultne over hele Landet, baade Mennesker og Dyr, men de gir sig ikke til at skrige og graade for det. Du kan tro, Dyrene i Skoven vilde være glade, om de kunde ligge i en varm Seng i Nat, som det er saa koldt.“

„Men har ikke Dyrene gode bløde Huler da?“

„Ikke saa bløde som din Seng. Har du Reisehætten over Brystet? varmer ikke Forværket godt?“

„Jo, det varmer deilig.“

„Saa læg dig til at sove igjen.“

„Kan du ikke fortælle lidt mere om Dyrene i Skoven,“ hvisket Abigael. „Jeg kan ikke sove, for jeg er saa skrækkelig sulten.“

„Jeg tror du er gal, Abigael! Hvis du forstyrrer Moster om Natten, saa reiser hun igjen strax! Imorgen tidlig skal du faa varm

Suppe igjen, og jeg tænker Far gaar paa Jagt og faar Hare eller Fugl, som vi skal have til Middag. Og nu skal du se, at Stormen feier Sneen væk mange Steder, saa vi kan finde Tyttebær og Tranebær, som har staaet under Sneen, og naar vi faar lidt Sukker, saa skal vi lave sød Saft af dem.“

„Sød Saft,“ gjentog Abigael søvndrukken.
„Sød Saft og Fugl og Fuglesuppe — til Middagsmad —“

„Imorgen skal de faa min sidste Sølvske,“ tænkte Madame Juel.

ANDET KAPITEL

Uveirsnatten.

Det blev en Nat, som ikke blev glemt.

I Mands Minde havde det ikke været Magen til Veir. Stormen drev Kulden tvert igjennem Husene, saa det isnet til den fjerneste Krog. Selv de, som laa i sine gode Senge, kjendte, at det kolde Pust gik dem gjennem Marv og Ben trods de tunge Sengeomhæng og trods Dynner og Skindfelder, og de sukke bag Omhængene: „Gud hjælpe den, som er ude inat“.

De vidste det ikke da, at det var en anden Hjælp, som blev paakaldt i Nattens Mulm og Mørke.

Men de havde en Anelse om, at det var ondt paa færde. De hørte jo allesammen, hvordan Piskeslag slog i Luften, de hørte fjerne Drøn og Hvin af onde Aander, de skjalv

under Dynerne, hvergang Kjæmpehænder tog fat i Husene og rusket i dem, og hvergang de hørte at hundreder af Hestehover kom trampende lige mod deres Dør. Skulde det være et Varsel om, at Krigen var dem nær? Eller var det Dommedag?

Værst havde det næsten været hos Landhandleren. Der havde en Haand slaaet mod Ruden — de havde ikke alene hørt det, men ogsaa seet det, det var ligesom det lyste blaa-ligt af den. Da stod Landhandlerens Kone op af sin Seng for at hente Salmebogen, skjønt Tænderne klapret i Munden paa hende af Kulde og Skræk. Hun fandt frem Salmebogen og Fyrstaal og Knusk og tørre Linfiller, men hun skjøjte, at det var nogen, som var Mester for at hindre, at det blev Ild — hvem det nu kunde være. Saa hun kunde ligesaa godt opgive det først som sidst.

Da hun gik tilbage til Sengen, vovet hun sig til først at kaste et Blik ud af Vinduet, og da saa hun en stor sort Hund, som gik bortover Landeveien. Hun kjendte, at det rent isnet nedover Kinderne, da hun saa det Synet, for hun havde hørt om en sort Hund før. Det var ikke længer tilbage end i hendes

Barndom, at en Morder, som afgav Tilstaaelse før Henrettelsen, havde fortalt en underlig Historie. Og den kom hun til at huske paa med en Gang. Den Aften, han gik afsted for at fuldføre sin syndige Gjerning, fandt han Døren stængt, og han syntes ikke, at han vidste nogen Raad til at komme ubemærket ind og vilde alt snu om for at gaa hjem igjen. Men da — da kom en sort Hund! Og den puffet til Døren, saa den sprang op. Da Præsten, som modtog Synderens Bekjendelse, hørte det, sagde han alvorlig: „Det har været Djævelen“. — Derfor vidste hun saa vel, hvem det var, da hun saa den sorte Hund gaa efter Landeveien, og hun kunde forstaa, at Veiret ikke kunde være anderledes.

Hun vilde forsøge at bede Aftenbønnen, men hun kunde ikke komme paa et eneste Ord. Hun lagde bare Salmebogen under Hovedpuden — det kunde vel altid hjælpe lidt.

Saa hvisket hun skjælvende til sin Mand: „Du skal faa se, at det spørges en Misgjerning efter dette!“

De fik Vished siden for, hvad de allerede havde anet om Natten: det var Djævelen selv, som var ude og gik. Intet Under var det,

at Dyrene i Fjøs og Stald mange Steder havde slidt sig i sin Angst, at Hundene krøb flade bortover Gulvet og tutet saa underlig, — at Katter, som pleiet at holde til ude om Nætterne og selv finde sig et Skjul i Fjøs og Laave, de kom udenfor Vinduerne i Kammererne, hvor der laa Folk, og de reiste sig paa to og kloret med Forpoterne paa Vinduet, mens de mjauet og skreg, som om de tigget i Skræk om at faa Lov at slippe ind.

Det var ikke underlig, at alt som var levende skjønte, at Djævelen var ude og gik.

Det var saa Haarene kunde reise sig paa deres Hoveder, naar de tænkte paa, at han gik paa Veiene, som de selv havde lavet og daglig gik paa — at han gik lige forbi deres Dør eller stod udenfor den, — at han saa med sine Djævløine ind igjennem Vinduet, hvor deres uskyldige smaa laa indenfor. Han saa kanhænde efter, hvor der var en Svagheit, saa han kunde faa puttet ind en giftig Tanke i de unge Sind, og han saa, hvor han kunde plante en liden Uenighed, som kunde voxte sig stor og brede sig. Han saa efter, hvor Løgneren vilde have lettest for at gro i de unge myge Sind. Han saa sikkert om et

Smil, et eneste flygtigt Smil bare, var gledet over de barnlige Ansigter, fremkaldt af Glæden over at gjøre ondt — en liden næsten uskyldig Fornøielse af at pine et Dyr bare, — det kunde have sat et Mærke, hvor han gjenkjendte noget af sit eget Væsen. De havde ikke tænkt over det om Dagen, men i en Nat saa fuld af Skræk og Gru kunde de forstaa Djævelens Magt og fatte hans Væsen. Han saa sikkert, hvem det var som vilde modne sig efter hans Sind, saa de vilde komme til at tilhøre ham i Tid og Evighed. Var det ikke saa Haarene maatte reise sig paa ens Hoved bare ved Tanken paa det?

Det var jo kjendt fra gammel Tid, at naar et Menneske holder op at være Menneske, men blir besat af den Ondes Tanker og udfører hans Gjerninger, saa staar han selv ved det Menneskes Side — ikke alene for at hjælpe, men for at glæde sig og fryde sig over Ugjerningen. Det er den Glæde, han har.

De forstod mange Ting i Nattens Angst og Mørke, som de ikke havde forstaaet før. Hr. Anders, deres gamle ærværdige Sogneprest, havde de længe syntes var for gammel. Nu indsaa de sin Daarlighed.

Havde ikke Nabosagnet faaet en ung moderne Prest, som lærte sine Konfirmanter, at det ikke var nogen Djævel til? Havde han ikke smilet af, at en mente at have seet en Engels Vinger i Skyerne en hellig Jule-nat? Hvad Nytte havde de af en saadan Prest i Nødens Stund?

Nu stod Hr. Anders for deres Tanker som den mægtigste Mand, de kjendte.

Hans Skikkelse var bøiet, og hans Hænder skjaly, naar han løftet dem for at velsigne sin Menighed. Men de kunde ikke tænke sig andre Hænder hævet til Velsignelse end netop hans. Om de skulde forundes at leve til Nytaarsdag, saa var det det, de tragtet efter, at han skulde opløfte sine Hænder og lyse Velsignelsen over dem, som han havde gjort saa ofte før. De længtet efter at se ham igjen i hans hvide Messeskjorte med violet Fløiels-Messehagl med det gyldne Kors i, de syntes det var det høitideligste og vakreste som kunde tænkes, naar han stod paa Prækestolen i sit Helligdagsskrud, og naar hans milde Blik søgte hans Menighed, idet han opløftet sine Hænder for at give den sin Velsignelse.

Visselig, han havde mere at give end noget andet Menneske, de kjendte.

Hr. Anders havde alt tidlig paa Natten iført sig sit Ornat og vækket hele sin Husstand, idet han sagde, at dette Uveir syntes at tyde paa, at Dommedag var nær, og det var ikke Tid til at sove, men berede sig til den sidste Stund. Alle stod op og iførte sig sine bedste Klæder, for saa vilde Hr. Anders, at de skulde gjøre. Og mens Uveiret tiltog i Styrke, sang de Salmer hele Natten igjennem, skjønt deres Sang ofte blev overdøvet af rædsom Sus og Brus og af Brag som om Taget skulde styrte ned. Om de andre kunde forstumme i Skræk, sagde han bare ganske rolig: „Kjære Børn lad os synge høiere, at Salmesangen kan overdøve Stormens Rasenhed“.

Men tilsidst blegnet selv Hr. Anders og forstummet for en Stund. Det var, da de hørte selve Helvedes Hær komme farende mod Præstegaarden med Tramp og Drøn og Hvin af Helvedes Trompeter, og det rædselsfulde Tog styrtet sig mod Gangdøren og rev den op, som om den havde været af Spindelvæv, og Døren til Stuen, hvor de sad,

sprang op paa vid Væg, mens Glassplinterne føg fra knuste Vinduer.

Rædselsskriget døde hen paa deres Læber, mens de stirret mod den aabne Dør: Hvad vilde de faa se komme ind af den?

Selv Hr. Anders blegnet, mens han saa mod Døren. Men ingen kom ind.

Da besindet Hr. Anders sig og sagde: „Hvad kan vi have at frygte, som staar paa den rette Side?“

Og han tog et utændt Lys fra Komoden under Speilet og tændte det ved det brændende Lys, som stod og blaffet midt paa Klaffebordet foran Sofaen. Han bad en af Pigerne hente en Lygt, men ingen turde gaa ud i Kjøkkenet, hvor det var mørkt. Saa bad han sin ældste Datter hente Lygten.

Men hun sagde: „Kjære Far, jeg kan ikke mindes den Gang jeg har været ulydig og ikke udført Fars Befalinger i smaat som i stort, men dette har jeg ikke Mod til“.

„Tør du da heller være din Far ulydig — kanske den sidste Stund, før du skal aflægge dit Regnskab?“ spurgte Hr. Anders. „Bare følg mig og vis mig, hvor Lygten hænger, mit Barn“.

Saa fulgte Datteren ham, og de andre syntes, at det var uendelig længe de var borte, og angret, at de ikke havde fulgt med, for det var endnu mere utrygt, naar Hr. Anders ikke var i Stuen.

De kom omsider ind igjen, og han stak Lyset i Lygten og gik mod Gangen, idet han sagde: „Følg mig hvo som vil“.

Allesammen sprang op og efter ham ud i Gangen, det var alligevel værre at blive igjen alene uden deres fromme Prest.

Der var ingenting at se. Lyset fra Lygten flakket op af Væggene, op over Trapper og Rækværk ud mod Indgangsdøren. En isnende Vind stod mod dem fra Mørket derude. Men var det ikke noget der? De veg tilbage, mens Hr. Anders dristig gik hen i Døren og lyste ud.

„Det gamle Lindetræ er blæst overende og faldt mod Døren“, meldte han, „og det syntes mig som flere af de gamle Trær er faldt. Visselig maa saadan Storm have en Betydning! Selv om det ikke raser saa voldsomt som før og vort Levnet hernede kanske skal fortsættes en Stund, saa glem ikke denne Skrækkens Nat kjære Børn og Venner

og Tjenere! Glem ikke, at vi aldrig kan frygte nok for Djævelen og alle hans Anslag! Fra Gud den Almægtige selv er den Kjæde af Kjærlighed udgaaet, som omslynger Menneskene trods al deres Skrøbelighed og knytter den ene til den anden. Jeg siger eder mine Venner, den Kjæde af Kjærlighed, som Menneskene forsøger at holde hverandre fast med, den kan ikke sønderbrydes selv af Døden, men alene af Djævelen“.

TREDIE KAPITEL

Den sidste Sølvske.

Det var først ud paa Morgensiden, at Løitnant Meisner dundret paa Gangdøren og Anne Marie gik ud og lukket ham ind. Stormen havde da lagt sig.

„Vi er da sluppet velbeholdne fra Uveiret“, sagde han. „Huset er sandelig ikke saa daarligt, som det ser ud til. Var dere rædde?“

„Jeg har aldrig oplevet Magen til Veir!“ sagde hun. „Jeg var bare glad for, at det ikke begyndte før efter at du var kommet til Majorens“.

„Gaa ind igjen og sov lidt til“, sagde han, „du har vel ikke sovet inat, kan jeg tænke. Jeg lægger mig lidt. Jeg skal fortælle dig noget, naar jeg kommer ind til dere“.

Han gik ovenpaa og lagde sig lidt, fuldt paaklædt, deroppe, men det var saa koldt, at

det var umuligt at sove, derfor kom han ned igjen, da de andre var staaet op.

„God Morgen, god Morgen!“, sagde han i straalende Humør. „Jeg har fuldt op af gode Nyheder, trods Uveiret“.

„Gode Nyheder, Svoger! Det troede jeg ikke mere var at vente!“ sagde Madame Juel.

„Jo, jeg har sandelig Posen fuld, kjære Svigerinde!“ sagde Meisner. „Det er først og fremst, at den yngste af Krambodkarene hos Svoger Berg paa Moss har stjaalet og er rømt sin Vei —“.

„Er det saa godt?“ spurgte Madame Juel forbauset, „eller mener du, at det er daarlige Nyheder, du har Posen fuld af?“

„Nei, jeg mener gode, kjære Svigerinde! Svoger Berg har givet Majoren med et Brev til mig, da han nylig var paa Moss, deri siger han, at han vil tage baade Peder og Claus i Kramboden snarest paa Grund af den indtrufne Hændelse. Han har jo halvveis lovet det for længe siden. Han spørger, om de kan regne og skrive en læselig Skrift. Og det tror jeg, jeg tør sige, at de kan. Jeg har selv undervist dem hver Dag, og saa vidt jeg kan forstaa, saa staa de ikke tilbage for

andre Drenge i deres Alder. Er ikke det glædeligt? Hvis de opfører sig bra, saa skulde jeg tro, at deres Fremtid er sikret, naar de kommer i et godt Handelshus som Svoger Bergs“.

„Lad mig nu se at Onkel Berg bliver fornøiet med dere!“ formanet Anne Marie, „og vær endelig beskedne og nøisomme, for det ved jeg, at han sætter stor Pris paa“.

Begge Gutterne lovede, at de skulde gjøre som hun bad om, og begyndte at drøfte sine Fremtidsudsigter med Søstrene.

„Den anden Nyhed er af mindre Vigtighed“, fortsatte Løitnant Meisner, „men det er ganske godt alligevel i disse Tider. Jeg vandt 8 Skilling i Kortspil i Nat. — Alle gode Ting er tre, siger Ordsproget, og det tredie er, at Stormen har blæst ned en saadan Masse Kvist og Grener, at Veiene næsten er ufremkommelige gennem Skoven. Vi maa straks gaa ud for at samle ind alt vi kan faa med os. Nu er vi berget med Ved for lange Tider. — Er Lykken god, saa kan jeg kanske komme hjem med en Fugl eller Hare ogsaa“.

Da de havde spist Frokosten, som bestod

af Resten af Suppen fra forrige Aften, tog han med sig begge Sønnerne og gik. Imedens tog Anne Marie og Madame Juel fat paa Bøgerne igjen.

Men ikke længe efter kastet Anne Marie Bogen fra sig og spurgte: „Husker du Nytaarsaften hjemme hos Far og Mor, naar Klokkerne begyndte at kime i Vor Frelsers Kirke, og vi sad og drak The af de gamle Kopperne med violette ophøiede Blomster? Og husker du Mors Julekage og Flødekage og Gode Raad og Fattigmand? Jeg tror ikke, at nogen har Magen til dem! Det gjør mig ondt, at Peder og Claus ikke skal have en eneste høitidelig Stund at mindes, inden de forlader sit Hjem, og at de ikke skal kunne tænke, naar de faar noget godt: „Det var næsten saa godt som det Mor lavede“.

„Ja jeg husker nok Helligaftnerne hjemme, skulde jeg tro“, sukket Madame Juel. „Det er forbi, alt er forbi!“

„Det er Helligaftnerne, som fremfor alle andre Aftner samler Familien“, vedblev Anne Marie. „Det er Helligaftnerne især, som Minderne om baade de døde og de levende holder sig til. Derfor gjør det mig bitterlig

ondt, at denne Nytaarsaften, som er den sidste vi er sammen, ikke skal skille sig fra alle andre Dage — det er den samme Sulten og den samme Nøden. Ingen Høitidelighed har de at mindes. Men det nytter ikke at tænke paa det. Lad os flygte fra Virkeligheden!“

„Anne Marie“, sagde Madame Juel. „Jeg har en eneste Sølvskje igjen, og jeg finder at det er min Pligt at give den til dig, baade fordi min salig Mand var med at forøde Formuen, som tilkom os alle, og fordi jeg har været Fadder til dig. Hvad du vil bruge den til, bliver din Sag“.

„Jeg siger tusind Tak, kjære Søster“, sagde Anne Marie og lukket Bogen. „Det er ingenting, jeg ønsker saa inderlig som at kunne lave istand et godt Maaltid til alle mine, og hvis jeg faar Lov af Meisner, saa bruger vi Skeen til at faa os lidt hos Landhandleren eller kanske hos en af Naboerne. Det er kanske bedst, at vi gaar ud til ham nu med det samme og raadspør ham — det tager Tid at faa kjøbt noget her. Naar vi kommer til Skoven, saa kan vi bare raabe, for jeg tænker, at de ikke er langt undaf.“

„Ja, jeg blir gjerne med dig“, sagde Madame Juel, „det er uvant for mig at kjende frisk Landluft“.

De tog Kyser og Tørklæder paa sig og bad Pigen sidde inde og passe de to mindste.

„Ak! er det ikke som i Paradis!“ sagde Madame Juel, da de gik henover Landeveien, „al den hvide, rene Sne, som ligger udover Jorderne, gjør det saa fredeligt og høitideligt. I Byen glemmer man, at Sneen egentlig er hvid. Og se hvor Grantrærne staar og vugger og vifter med Grenene, som om de skulde være levende. Den sidste Dag i Aaret er virkelig høitidelig!“

„Her har vi Sporene efter dem i Sneen!“ sagde Anne Marie, „her er de kløvet over Gjerdet. Kan du komme over her?“

„Jeg kan ikke tro andet“, mente Madame Juel, og snart stod de paa den anden Side og fulgte Sporene ind gjennem Skoven.

Inger og Abigael var de første de mødte.

„Er dere alene?“

„Nei, Far og Peder og Claus er lige her borte. Vi skulde bare bort og se, hvordan det er gaaet med Husene vores i den svære Stormen. Det er saan en Masse Trær som

er blæst overende! Mange Steder gaar det næsten ikke an at komme frem!“

„Hvad er det for nogen Huser dere har her?“ spurgte Madame Juel.

„Vil ikke Moster se paa dem?“ sagde Abigael ivrig. „Vi laver smaa Huser af Mose, og saa pynter vi dem med Isstykker og Nyper, — de er saa yndige at! Og saa kommer det nogen bitte bitte smaa Alfer og bor i dem.“

Inger smilte overlegent, hun skammede sig over at Moster skulde faa vide, at de bygget Huser for Alfer.

„Det er bare Abigael, som tror at det bor smaa Alfer der,“ sagde hun.

„Jeg ved da, at de bor der“, paastod Abigael, „men de springer sin Vei, naar det kommer Mennesker. Det er bare saavidt jeg har seet Snippen af dem et Par Gange“.

„Saa du har seet dem?“ sagde Madame Juel. „Jeg kunde nok ogsaa have Lyst til at se dem.“

„Husene skulde være her mellem den store Stenen og Gjerdet — forat de skulde være lidt i Ly, men jeg ser dem ikke“.

„Nei de er væk“, sagde Inger, „de maa være blæst aldeles bort!“

„Skulde vi ikke gaa og lete efter dem?“
spurgte Abigael grædefærdig.

„Bryd dig ikke om det du!“ sagde Anne Marie, „men vær med bort til Far, saa skal du faa høre noget rart. Det kan hænde, at vi skal have Vafler og The iaften, fordi det er Nytaarsaften“.

„Vafler!“ raabte Abigael og gjorde et Hop af Glæde.

„Moster vil forære os noget godt“, vedblev Anne Marie, „det kan hænde, at vi laver dem af bare Fløde“.

„Af bare Fløde!“ gjentog Abigael og hoppet igjen.

„Ja nu skal vi gaa bort og spørge Far, om han vil det“.

„Kan Inger og jeg faa springe iforveien og fortælle det?“

„Ja gjerne det“.

Da Madame Juel og Anne Marie kom efter, saa de, at Abigael stod ivrig fortællende foran Meisner og Gutterne, som meget interesseret hørte paa hende, mens Inger nikkede bekræftende af og til.

„Vi vilde høre, om du tillader det“, sagde Anne Marie, „Søster Petronelle har foræret

mig sin sidste Sølvske og siger, at vi kan gjøre hvad vi vil med den. Det, jeg helst vil, er, at vi skulde have det lidt godt og høitideligt den sidste Nytaarsaften, som Peder og Claus er hjemme. Men hvad synes du om det?“

„Du har jo faaet Skeen i Foræring, saa det maa du bestemme“, sagde han. „Jeg siger saa mange Tak, kjære Svigerinde, paa min kjære Hustrus Vegne“.

„Det var bare min simple Pligt, kjære Svoger“, sagde Madame Juel.

„Og du synes ikke at det er letsindigt?“ spurgte Anne Marie.

„Jeg syntes Abigael nævnte Flødevafler?“ sagde han. „Kan nogen sige nei til Flødevafler i Tider som disse?“

„Ja jeg tænkte, at det var det letteste at faa istand i en Fart“.

„Jeg skal selv gaa indom Smedstad, der kan vi faa byttet Skeen med Melk og Fløde, og jeg tænker vi kan faa Mel ogsaa der — det er en velstaaende Gaard“.

„Og saa lidt Smør“, sagde Anne Marie. „Til en Pot sød Fløde skal det være en Kop smeltet Smør, naar det skal være rigtig, og et Pund Mel“.

„Du laver vel en simplere Sort til Pigen?“
sagde Madame Juel. „Det hører jo til god
Orden — og kanske en Mellemsort til Bør-
nene?“

„Jeg tænkte, at jeg skulde lave en Por-
tion af bare Melk ogsaa, men jeg tænkte, at
alle burde faa smage Flødevaflerne — Anne
Pige ogsaa. Du ved, at det er svært op og
ned med os, derfor synes jeg, at hun bør
dele med os, naar vi har det lidt godt, for
naar vi ingenting har, saa —“

„Naar vi ingenting har, saa faar hun Bro-
derparten!“ afbrød Meisner.

„Jeg vil jo ikke sige, at hun netop har det
saa fedt hos os, men det er da bedre end i
hendes Hjem, for der er det den yderste
Fattigdom“, sagde Anne Marie. „Forældrene
bor i en af de to Jordhytterne oppe i Sko-
ven her. — Her er Søvske. Jeg synes
da, at du maatte kunne faa en god Portion
Fladbrød og saa lidt Prim til for en hel Søvske,
som ikke er slidt engang. Det skulde være
deilig at have lidt i Huset“.

„Det tror jeg sikkert, at jeg kan faa“,
sagde Meisner. „Og jeg vil bære mig rigtig
fiffig ad! Jeg vil først spørge, om de kan

vexle en Tirigsdalerseddel — det ved jeg, at de ikke kan — og naar de saa siger nei, saa beder jeg om at faa Varer for Sølvskéen. Da vil de tro, at vi er blit rige — det vil være nyttig for os, saa er de villige til at borge os en anden Gang, naar det skulde knipe“.

„Er det ikke snarest at gaa til Røed?“ spurgte Anne Marie.

„Jo, det er det nok, men jeg ved, at Jens Røed har svært mange Penge hos sig netop i denne Tiden, saa han kan sikkert vexle. Han har holdt paa at skrabe sammen Penge for at kunne løse ud sine Sødskende — efter Juledagene var han inde i Christiania igjen med et helt Læs med Varer. Han skal have et stort Skrin fuldt af Penge, har jeg hørt — jeg skulde bare ønske, at de var mine!“

„Det kan du nok sige, Svoger!“

„Saa er det de 8 Skillingerne, som jeg vandt hos Majoren, hvordan skal vi bedst anvende dem? Hvad siger du Anne Marie?“

„Ja, ved du, hvad jeg synes? at vi kjøber Kaffe og Sukker for dem. Jeg vilde saa gjerne traktere dig og Petronelle med Kaffe og Vafler paa Sengen i Morgen tidlig, og

kanske Peder og Claus ogsaa, siden de nu snart skal ud og tjene sit Brød. — Landhandleren sælger nok, om det bare er en liden Portion i et Kræmmerhus. Er dere ikke enige i det? Skal det være Helg, saa skal det være Helg!“

„Ja vel, jeg gaar ind paa det paa den Betingelse, at jeg faar lave Kaffe til dig 2den Nytaarsdag“, sagde Madame Juel.

„Saa gaar vi ligesaa godt med det samme til Landhandleren“, sagde Anne Marie. „Skal vi tage med hjemover lidt Ved?“

„Jo mere jo bedre! Vi maa jo fyre dygtig op i Stuen ovenpaa i Aften, saa det kan blive rigtig høitideligt og hyggeligt. Det er blæst ned flere Birketrær paa Bjergknausen derborte, vi skal se at faa dem tilgaards allesammen, naar Helligdagene er over, men foreløbig tager vi de nærmeste. Jeg skal gaa bort og flette Never, saa vi skal have en Overflødighed til at lyse op med i Ovnene i Aften. Det har rigtignok været et Held med den Stormen — og saa at den skulde komme netop til Nytaarsaften, vi skal da slippe at fryse!“

„Du skal se, det er et godt Omen, Svo-

ger“, mente Madame Juel, „det nye Aar blir kanske lidt overflødigere“.

„Her er nogen tørre, gode Stykker, tror du, at du kan trække det, som er paa Kjælken?“ spurgte Meisner.

„Vi kan trække den sammen“, sagde Madame Juel.

„Inger og Abigael kan følge dere og komme hid tilbage med Kjælken“, sagde Meisner, „saa gaar jeg og Gutterne til Smedstad imens“.

„Saa tager vi bare lidt Melk og Fladbrød til Middag, for at spare Appetiten til i Aften“, sagde Anne Marie. „For jeg kan da ikke tænke andet, end at du faar rundelig af begge Dele“.

„Jeg havde virkelig haabet at kunne skaffe dere Fugl til Nytaarsdag“, sagde Meisner, „men vi var vel for mange i Skoven — jeg faar gaa ud alene en af de første Morgener, 2den Nytaarsdag tænker jeg. Det er ikke saa sjelden, vi har Fugl, kjære Svigerinde, men vi koger den naturligvis bare“.

„Aa, jeg er saa glad for, at jeg er saa sulten som en Ulv!“ sagde Abigael, og hoppet afsted efter de andre.

Da de var paa Hjemveien, kom en liden

Gut springende i fuld Fart efter dem. Han bar en tom Spilkum i Haanden.

„Hvorfor springer du saa græsselig fort, Martin?“ raabte Abigael mod ham. „Har du seet Ulv eller Troid i Skoven?“

„Nei“, sagde han bare, men da han havde naaet dem igjen, gav han sig til at gaa ved Siden af dem.

„Hvad var det du skulde hente i Koppen?“ spurgte Anne Marie.

„Jeg har været paa Røed, jeg skulde have laant Kaffe“, sagde han. „Mors Søster kom paa Besøg igaar, og saa skulde Mor traktere hende med Kaffe“.

„Vilde han ikke laane dig da?“

„Nei“.

„Bad du Røed selv?“

„Nei“.

„Hvem var det, du snakket til da?“

„Ingen“.

„Saa gaa tilbage og bed ham om det. Hvordan tror du, det gaar dig, naar du kommer hjem med uforrettet Ærinde?“

Men han gjorde ikke Mine til at vende om.

„Forældrene var Husmandsfolk under Røed“, forklarte Anne Marie til Madame Juel,

„men nu er hans Mor Enke og bor alene med Gutten i en liden Hytte derborte. — Gaa nu straks tilbage til Røed, Martin“.

„Det var saa leit der“, sagde han undvigende.

„Du er vist ikke nogen flink Ærindsvend“, mente Madame Juel. „Det er et sandt Ord, at den, som sender Barn i By, maa gaa efter paany“.

Gutten havde gaaet taus ved Siden af dem Resten af Veien, men da de var kommet til Grinden, saa han sig tilbage og sagde: „De havde nok aareladt sig allesammen“.

„Hvem?“

„Allesammen“, sagde han og saa skremt paa Løitnantsfruen.

„Hør her, Martin“, sagde hun, „kan du sige din Mor, at hun kan faa laant Kaffe hos os om en Stund? for nu gaar vi til Landhandleren og kjøber. Hun har saa ofte git os en Haandsrækning. Skjønner du, hvad jeg siger?“

„Det skjønner jeg godt!“ sagde han.

„Saa bed hende komme selv og hente den, for du er nok en liden Klodsmajor, som det ikke nytter at sende“.

„Jeg skal sige altsammen“, sagde han, og saa rakte han Haanden til alle og begyndte igjen at springe.

— — — — —
 Løitnant Meisner kom hjem sammen med sine ældste Sønner et Par Timers Tid senere.

„Jeg kan ikke klage paa Handelen!“ sagde han og pegte paa Kjælken, hvor Varerne laa. „Vi er paa en grøn Gren, og det kan vi takke dig for, kjære Svigerinde! Baade Fladbrød og Mysmør fik vi rundelig og saa en Spegepølse. Tirigsdalerseddelen kunde de ikke vexle, men jeg tror, den var noksaa nyttig alligevel! De havde ikke noget imod at borge os 6 Potter skummet Melk hver Lørdag, til jeg faar hentet min Pension paa Moss. Du kan tro, Mor Smestad gjorde store Øine baade over Tirigsdaleren, som hun ikke saa, og over Sølvskeen! Alle ved jo saa vel, at vor sidste Sølvske er fløiten for længe siden. Hun var sprækkefærdig af Nysgjerrighed, kunde jeg skjønne, men hun vilde jo ikke spørge. Og jeg satte Storkarsminen paa mig, kan du tro!“

„Jeg skulde havt Lyst til at seet dig“, sagde Anne Marie leende — —.

Martins Mor indfandt sig om Eftermiddagen med mange Taksigelser, fordi hun skulde faa laane Kaffe.

Det var netop, som Pigen holdt paa at stege Flødevaflerne under sin Madmors Opsigt.

Hele Familien befandt sig i Kjøkkenet under denne sjeldne og interessante Begivenhed. Inger og Abigael skulde hver sin Gang faa klippe væk de brændte Kanter, som kunde forekomme. Det gjorde de med stor Samvittighedsfuldhed; Abigael sad med Hodet paa skakke og Tungespidsen ud af Munden under Anstrængelsen for at klippe akkurat passe — hverken formeget eller forlidet. De afklippede brændte Kanter fik de Lov til at uddele til sine Sødskende efter Tur.

„Har du aareladt dig idag, Marja?“ spurgte Anne Marie. „Jeg syntes Martin sagde, at nogen havde aareladt sig“.

„Jeg? Nei da. Det har jeg gjort engang, og det gjør jeg aldrig mer. Da jeg var syg ifjor, saa kom det en Barber reisende, som skulde til Moss, og han sagde, at jeg maatte aarelade mig, hvis jeg vilde bli bra igjen. Mor til Manden min sagde: „Gjør det ikke, Marja,“ sagde hun, „vi har ikke mere Blod,

end vi trænger her paa Landsbygden“, sagde hun, „det kan gaa an for fine Folk i Byerne, men Landsens Folk skal ikke være saa narete, at de aper efter dem bare for at være paa Moden“, sagde hun. „Havde jeg bare hørt paa hende! Men jeg tænkte, at en Barber maatte skjønne det bedre end en gammel enfoldig Kone. Jo jeg blev sagtens aareladt, skulde jeg tro! Det blev gjort saa dygtig, at det ikke fandtes en eneste Draabe Blod igjen i hele min Krop! For De ved det, at i Kjøtte er det Vand og Blod, men i Aarene er det bare Blod. Og det var væk altsammen! jeg laa stiv og uden at sanse mig, og de andre tænkte nok, at jeg alt var død, men mod al Forventning saa levnet jeg op igjen. Men jeg har aldrig været som før efter den Dagen. Saa det gjør jeg ikke op igjen. Nei det var nok paa Smedstad, de havde aareladt sig, Martin snakket om det, da han kom hjem. Ellers har han været saa stille og rar idag — jeg skulde vel ikke tro, at noenslags Underjordiske har havt fat i Gutten?“

„Det er bare Overtro, Marja, det findes ikke Underjordiske. Spørg bare Hr. Anders, saa skal du høre, at han siger det samme“.

Moelven Vel

„Det var bra, om det var saa vel, for sligt Pak skulde udryddes ligesaa vel som Ulv og Bamse. — Det er vel sikkert, at det ikke har ringet til Helgen endda, for da skulde ingen af de Styggelserne nævnes“.

„Ja det er sikkert, Vinden er akkurat fra den rette Kanten idag, saa vi kommer til at høre Kirkeklokkerne. Det er saa hyggeligt at høre Kimingen om Helligaftnerne“.

„Ja det er det. Vi pleier at gløtte paa Døren, Martin og jeg, ogsaa ved de Tider, for at lytte efter. — Ja, farvel da, og Tak skal De have, for at jeg fik laane Kaffe her. Saa har jeg noe at traktere med jeg ogsaa i Kveld“.

„Det er vel ikke saa vel, at du kan vexle en Tirigsdalerseddél, Marja?“ spurgte Løitnant Meisner, „saa kunde vi faa betalt dig for den Melken, vi fik engang i Vinter? Det var tre Potter skummet Melk, det blir akkurat tre Skilling“.

„Vexle en Tirigsdalerseddél jeg?“ sagde Marja leende. „Nei, jeg er da et ærligt Menneske, som ikke gaar ud paa Plyndring og Røveri! For ellers kunde jeg da ikke havt saa mange Penger“.

„Nei, nei, saa faar det være til en anden Gang da“, sagde han.

„Ja, Tak for mig og glædelig Helg!“

„Tak for det gamle Aar, Marja!“

Det kom nogen kjørende i fuld Fart, idet hun lukket op Kjøkkendøren.

„Er det kjendt Folk?“ raabte Marja mod den kjørende.

„Ja“.

„Er det dig, Kresten? Kan jeg faa Skyds med dig?“

„Staa stille med dig din Fillegamp!“ sagde Manden og rykket i Tømmerne. „Han blev løbsk, da jeg kjørte forbi Røed, saa han har næsten ikke været til at styre. Jeg syntes akkurat, at jeg hørte noget, som suste oppe i Luften ogsaa med det samme. Jeg ved ikke, om det kan have været en stor Fugl?“

„Ja, det er ikke godt at vide“, mente Marja og satte sig. „Det er nok af underlige Ting, saa det er let at skjønne, at det er paa de sidste Tider med Verden. Hvad siger du om slig Nat, som vi havde? At vi skulde faa se Sol og Maane en Gang til, det havde ikke jeg tænkt“.

„Nei, det var det nok ingen, som tænkte“, sagde han, idet de kjørte afsted.

„Ja, det hænder mye utænkt“, fortsatte Marja, „som med Løitnantsfamilien her! Igaar var jeg hos Landhandleren, da de blev negtet at faa for en halv Dalers Penge paa Borg, og idag steger de Flødevafler, som Smørret næsten render af! Og saa spurgte Løitnanten, om jeg kunde give igjen paa en Tirigsdalerseddel! Kan nogen skjønne, hvor han har faat saa mange Penge fra siden igaar?“

„Nei, det gaar over min Forstand og langt ind i Prestens, som dem siger“, lo han.

Han var begyndt at tænke paa, at denne Enka vist var et flinkt og drivendes Kvindfolk, og godt for at prate havde hun — hun var kanske ikke værst at have til Kone. Guttens hendes var snart saa stor, at han kunde begynde at gjøre Nytte for sig ogsaa. Det trængtes mere Hjælp paa Gaarden.

„Kanske du vil kjøre med mig til Kjærka imorgen ogsaa?“ sagde han.

„Jeg siger saa mange tusen Tak for det!“ sagde Marja. „Jeg havde nok ikke tænkt, at jeg skulde begynde det nye Aaret saa gromt!“

FJERDE KAPITEL

Nytaarsaften.

Madame Juel sagde sig selv, at hun havde anvendt sin sidste Sølvskæ vel, naar hun saa alle de forventningsfulde straalende Øine, som fulgte Forberedelserne til Nytaarsaftenens Fest. Og hun trængte til at styrke sig med den Tanke — for det var saa sin Sag at bruge det sidste af hele sin Sølvskat til et Maaltid Mad eller to!

Vaffelstegningen var endt. Fede og vellykkede laa de paa et Fad med Laag over og en Dug over Laaget igjen.

Peder var betroet at sidde ovenpaa i Stuen og holde Øie med Ovnens, om det kunde sprake Gnister ud af Hullet i Ovnsdøren. Det var godt og varmt deroppe alt, raabte han ned. Isen paa Vinduet nærmest Ovnens begyndte saa smaat at smelte.

Det var bare det, de ventet paa, at de skulde høre Kirkeklokkerne ringe Helgen ind — og Meisner mente sikkert at det maatte kunne høres idag. Smaapigerne og Claus skiftedes til at springe ud og lytte, — men hvergang Abigael havde været ude, kom hun springende og sagde, at hun syntes hun hørte Klokkerne kime — naar en af de andre saa gik ud, viste det sig, at det ikke var rigtig, de hørte bare lidt Sus i Grantopperne borte fra Skoven.

„Dennegangen er jeg vis paa, at det kimer!“ raabte Abigael.

„Gaa ud og hør efter du Claus!“

„Jo, Kimingen høres ganske tydelig,“ meldte Claus.

Peder raabte ned og spurgte, om han fik Lov til at komme ned, saa han kunde faa gaa sammen med de andre op af Trappen — for det var en Fornøielse, som han nødig vilde gaa glip af, at gaa op af den knagende gamle Trap i et helt Optog — den kom nok til at knage og brage, som den aldrig havde gjort før, for Moster Petronelle var stor og tyk og vist endnu tungere end Far, som var saa tynd.

„Men Ovnens holder paa at bli rød, kan jeg gaa fra den alligevel,“ spurgte han forsigtig.

„Ja for det Øieblikket saa.“

De maatte først være sikker paa, at al Ild var slukket i Ovnens og paa Skorstenens, og desuden for Sikkerheds Skyld skvætte Vand rundt om begge Ildstederne.

Meisner gik først med Lygten, efter ham kom Madame Juel, saa Anne Marie med den mindste paa Armen — den lille Petronelle var indtullet i Forværkskaaben og saa fin, som hun aldrig havde været før, for hun havde paa sig den røde og blaa Silkehue med Sølvkniplinger, som hun havde faaet af sin Moster. Men det var bare saavidt, at Næsetippen vistes, mens hun blev baaret op. De næste var Peder og Claus med lille Jens mellem sig, de maatte heise ham op for hvert Trin. Tjenestepigen bar Fadet med Vaflerne og Inger Thekanden med et Tørklæde over. Sidst gik Abigaël med Katten paa Armen — det var lovet dem, at Katten skulde faa en Skaal lunket Melk, naar de selv drak The.

Det var som de havde tænkt: det knaget i Trappen, som om den skulde ramle ned!

Men de turde ikke le høit — men indvendig kunde de nok le, for det vistes ikke i Mørket, Lyset fra Lygten naaede ikke saa langt.

Oppe paa Svalgangen stanset allesammen og blev staaende for at lytte til Kirkeklokkerne, som hørtes langt borte.

„Jeg tror ikke, jeg tør staa her længer med lille Petronelle“, sagde Anne Marie tilsidst, „hun er ikke vant til Luften“.

Saa lukket Meisner op Døren til Stuen, og de skyndte sig ind, forat de ikke skulde slippe ud for meget af Varmen.

Hvor det var festlig derinde! Ovnen var blit gloende rød, saa det lyste af den. Og den speilet sig i det gamle Speil over Komoden — det saa næsten ud, som om det var to Stuer paa Rad.

Og Isen paa Vinduerne stod der med Palmer og eventyrlige Blomster — bare i det ene Vindu begyndte det at tømme, saa det dryppede.

Et ganske nyt Lys blev tændt og Lysestumpen i Lygten slukket.

„Skulde vi have to Lys paa Bordet, idag, siden det er Nytaarsaften?“ sagde Meisner.

„Hvad synes du Svigerinde.“

„Hm, spinke og spare kan længe vare,

men Sus og Dus gjør øde Hus, ved du“, sagde hun smilende, „desuden lyser jo Ovnene.“

„Ja ja, du har Ret, det er jo længe igjen af Vinteren endnu.“

„Jeg tænker, at det er bedst vi spiser, før vi læser Præken“, mente Anne Marie, „ellers er det vel ingen, som har stor Ro paa sig.“

Abigael aabnet alt Munden for at sige: det var deiligt, men Inger tog hende advarende i Armen.

„Vi faar vel lægge Rosenblade paa Ovnene?“ sagde Meisner. „Skjønt jeg for min Del synes, at Lugten af stegte Vafler er vel saa god.“

„Men det er ligesom saa høitideligt med Rosenblade,“ mente Anne Marie.

„Og en Sjeldenhed ogsaa i disse Tider,“ sagde Madame Juel. „Det er ikke godt at vide, naar det igjen blir saa god Raad paa Salt, at det kan bli noget at spendere paa Rosenbladene! For man kan fremdeles ikke faa kjøbt mere end sin tilmaalte Del, skjønt det er 5 Skilling Potten.“

„Dette er af vore egne Roser,“ sagde Anne Marie, idet hun tog en Haandfuld syltede Roser fra Potpourrikrukken, som stod paa Komoden. „Vi har en Rosenbusk i

Haven, vi fik en Stikling af Majoren, og den trives godt og blomstrer, saa det er en ren Fornøjelse at se dem om Sommeren. Og saa var vi saa spendable, at vi syltet Roser en Sommer, — naar de er dygtig saltet, saa holder de sig, hvor længe det skal være — men Lavendler kunde vi jo ikke spendere paa dem.“

„Kan ikke jeg faa den lille paa Fanget, mens du steller istand?“ sagde Madame Juel. „Jeg kan ikke tro, hun er ræd for mig.“

Den lille Petronelle sad hos sin Moster og smilte til sine Sødskende, som stod beundrende omkring hende.

„Ja se bare paa hende,“ sagde Madame Juel. „Jeg spaar, hun blir en liden Skjønhed!“

„Ja, den Huen klær hende rigtignok!“ sagde Anne Marie stolt.

„Hun ser ud akkurat som en Prinsesse med den,“ sagde Abigael. „Jeg har aldrig seet noget saa fint i al den Tid, jeg har levet — og det er da 6 Aar!“

Moster Petronelle smilte, men hun sagde bare: „Aa du Abigaelmor,“ saa det kunde ikke være saa svært galt, det hun havde sagt.

Det var ikke Skjønhed, som manglet Familien, tænkte Madame Juel, det var besynderligt, at da hun kom igaar, syntes hun, at baade Didrik Meisner og Anne Marie havde tabt sig og var blit meget ældre, siden hun saa dem sidst — som rimeligt kunde være, — men nu, hun saa dem smilende og oprømte, var hun forbauset over, hvor vakre de var begge to. Anne Maries tidt besungne blaa Øine var sandelig lige blaa, tænkte hun.

Fra Hjørneskabet tog Anne Marie ud Dugen af Kjøbedamask — den fineste Dug i hele hendes Brudeudstyr — og af de fine Porcelæns Kopper 5 Par med Blomster og Forgylding paa — Peder og Claus skulde ogsaa drikke af de fine Kopper idag ligesom de voksne.

Hun slog op begge Dørene paa Hjørneskabet, hun vidste, at det var en Fornøjelse for hendes Børn at se det med alle dets Skuffer, Hylder og Gjemmer. De vidste, hvad der havde været i hvert Gjemme, dengang Mor var ung og rig og var hjemme hos Morfar og Mormor. De syntes, de forstod, hvad Rigdom var, naar de saa det. Lidt var endnu igjen derinde. — Laaget til

en Bouillonkop med fine malte Landskaber i Medaljonform paa mørkeblaa Bund var det nydeligste. Men Sølvtoiet var sporløst forsvundet. Rækken, som gik rundt hele Skabet, den stod tom med alle Hakkene, hvor Sølskeerne skulde hænge, for at de ikke skulde ligge og gnidses. Potageskeene i Midten og alle de andre rundt om — der maatte det øieblikkelig vises, om en var væk, og et af Hakkene stod tomt — det var et Øiebliks Sag at eftertælle Sølvtoiet om Aftenen. Nu behøvet rigtignok ikke heller Mor at eftertælle Sølvtoiet! Men de kunde tænke sig, hvordan det havde skinnet af hvidt Sølv derinde i Skabet, dengang alle Skeene hang der. Peder kunde huske det — det havde været nydeligt at se dem hænge med alle Skebladene ovenfor Rækken og Skaftene ned, og paa Siderne Kagespader og Fiskespader med Figurer, det var af denslags, som kaldtes durchbrokkent Arbeide, som var det kostbareste og fineste af alt Sølvtoie — det vidste han.

Dugen laa paa Bordet, Flødevaflerne stod der og Theen og Themelken og en Skaal med Sukker. Uhret, som stod i Hjørnet

ligeoverfor Skabet begyndte at slaa, men det var ingen, som havde Tid til at tælle Slagene, og regne efter, hvormange Klokken var, for det store Øieblik var kommet, da Maaltidet skulde begynde. Og Peder og Claus sad tilbords som andre voksne — det var ogsaa tildels fordi deres Mor var ængstelig for de fine Porcelæns Kopper og mente at det var tryggere, naar Gutterne sad.

Det var saa høitideligt altsammen. Nogen Vafler af Melk blev lagt paa den ene Side af Tallerkenen, og de ægte Flødevafler paa den anden.

Abigael skottet bort til Pigen, som sad paa en Skammel ved Ovnens med Tallerkenen i Fanget. Pigen smilte til hende. Og ved Siden af Ovnens stod Katten og spiste af sin Skaal med varmet Melk. Den malte saa stærkt, at det hørtes over hele Værelset, og saa op med et taknemligt Blik da hun sagde „Pus“ — men bare et Sekund, saa dukket den Hovedet ned i Melkeskaalen igjen. Jo alle havde det godt!

„Vaflerne er ganske som de skal være, Anne Marie“, sagde Madame Juel, „ganske som

de skal være! det er formelig som de smelter i Munden“!

„Ja jeg skulde mene det,“ sagde Meisner, „det, som Anne Marie laver, er som det skal være!“

„Det glæder mig at Vaflerne smager dere“, sagde Anne Marie. „Hvad synes du om dem Peder?“

„Jeg havde ikke tænkt, at det kunde være saa god Mad!“ sagde Peder høitidelig.

„Ikke jeg heller,“ udbrød Abigael henrykt. „Dette maa være nydeligere end Guld og Diamant!“

„Guld og Diamant er ikke til at spise Ven min,“ oplyste Madame Juel.

„Aa da vil jeg da heller have Vafler,“ sagde Abigael.

Anne Marie tog en Theske Sukker og strødde nogle Sukkerkorn rundt paa Børnernes Tallerkener.

„Husker du Rasmus, som var Krambodgut hjemme hos Far en kort Tid?“ spurgte hun Madame Juel. „Jeg kan ikke strø Sukker uden at tænke paa ham. Han var eneste Barn af en ganske velhavende Mand, som det var gaaet ud med, og var nok dygtig

bortskjæmt hjemmefra. En Søndag, som vi havde Marthe knipe til Dessert, hældte han Sukkeret ud over Kanten af Strøskeen istedenfor at lade det drysse fint gennem Hullerne. — „Det er Huller i Bunden af Skeen, Ven min,“ sagde Mor. — „Jasaa er det det?“ sagde han, og saa snudde han op og ned paa Skeen. Han blev da heller ikke gammel i vort Hus, kan du nok tænke!“

„Nei det kan jeg nok forstaa,“ sagde Madame Juel leende. „Mor var ikke den som lod sig spille paa Næsen!“

„Jeg undres hvordan det er gaaet ham,“ fortsatte Anne Marie. „Mor spaaede ham bare ilde. Jeg haaber, Peder og Claus, at dere tager Skræk og Advarsel af denne lille Historie og aldrig gjør noget lignende hos Onkel Berg.“

„Nei det kan Mor være tryg for,“ sagde de begge som med en Mund.

„Husk at Beskedenhed er Ynglingens skjønneste Dyd — er det ikke saa det heder?“ sagde Meisner. „Naar dere er ærlige og beskedne, saa gjør dere deres Forældre Ære og vinder Onkel Bergs Yndest.“

„Som for Exempel om Søndagene,“ sagde

Anne Marie „naar de ikke har Grød tilaftens men Smørbrød — hvis de to Stykker Smørbrød ikke blir tildelt dere, men kanske det kunde hænde, at dere af og til kunde faa smøre selv, saa maa dere aldrig tage mere end to Stykker alligevel. Og forsøg aldrig paa at tilvende dere mere end de to Sukkerbider til Kaffen, selv om der skulde være Anledning til det — saa Onkel Berg kan forstaa, at dere har Opdragelse og er kommen af bra Folk. Det er et Ordsprog, som han har hørt i Gudbrandsdalen, tror jeg: „Naar Fanten kjem til Vælde, saa kan han inte tælle.“ Det synes han godt om og gjentager det ofte.“

Efter Maaltidet læste Meisner Præken, mens de to mindste midlertidig blev lagt i hver sit Sofahjørne og Abigael fik Lov at sidde ved Siden af sin Mor og hvile Hodet i hendes Fang. Hun sovnet øieblikkelig, men blev af og til vækket op, for at hun skulde faa høre lidt hun ogsaa.

Det blev aftalt, at de skulde gaa i Kirken Nytaarsdag, Peder og Claus skulde være med. —

„Vi kan godt gaa i Forværkskaaberne,“

sagde Anne Marie. „Jeg for min Del har ingen anden heller. Jeg skal sy lidt paa den i Aften, men du faar passe paa at gaa paa høire Side af mig, for der er den værst.“

„Det skal jeg huske paa!“ lo Madame Juel.

„Det er lang Vei, men de, som kan, pleier at byde de gaaende Skyds, de pakker sig gjerne sammen saa godt de kan ved den Leilighed — det kan sidde baade en og to i Dumpen.“

„Kjære Svigerinde,“ sagde tilsidst Løitnant Meisner høitidelig og tog Madame Juels Haand, „jeg maa takke dig for den Feststund, du har skjænket os alle.“

„Kjære Svoger“, sagde hun, „at se dine Børns frydefulde Ansigter har været den største Glæde jeg har havt paa lange Tider.“

Anne Marie og de største efter Tur gik ogsaa hen og takket hende.

„Og saa faar vi gaa ned og lægge os,“ sagde Anne Marie. „Jeg har jo lovet at Nytaarsaften skulde være lang, men nu er det sent, og det ser ud for, at nogen hver har ondt for at holde Øinene oppe længer.“

Selv Abigael, som havde lagt Armene paa Bordpladen og hvilte sit Hode paa dem,

reiste lidt paa sig og forsøgte at sperre Øinene vidt op.

„Jeg skulde ønske, at Nytaarsaften var saa lang, saa lang!“ hvisket hun.

„Du har vel hørt det gamle Ord, Ven min,“ sagde Madame Juel. „Om Aftenen ber hver Gnist i Asken om at sidde, og om Morgenens ber hver Fjær i Dynen om at ligge.“

„Ja, men aller aller mest i Aften!“ hvisket Abigael i det samme hun sovnet fast ind.

FEMTE KAPITEL.

Ved Kirken.

Den første Slæde, som kjørte forbi Røed paa Veien til Kirken Nytaarsdag, havde stanset udenfor Indkjørselen.

Gaarden laa lidt fra Landeveien, men ikke længer end at de kjørende saa, at Gangdøren stod paa Klem, saa Røeden og Folkene hans kunde ikke være gaaet til Kirke alt.

Men da var det besynderlig rart, at det ikke røg af Piben, saa bitterlig koldt, som det var. Og Isen laa tyk over alle Ruder baade i Kjøkken og Stue. Røeden var nok en gjerrig Knark, men at han ikke skulde unde sig hverken Mad eller Varme en Nytaarsdags Morgen, før han drog til Kirke, det var ikke rigtig troendes det heller.

„Skulde jeg gaa af monstro og se hvordan dette har sig?“ sagde Bonden til sin Kone.

„Men sæt, at jeg træffer Røeden, og alting har sin Rigtighed, saa staar jeg der som en Nar, hvis jeg ikke har et Ærind. Hvad skal jeg sige, at jeg kommer for? Fruentimmerne pleier at være saa flinke til at hitte paa Løgn og Udflugter. Find paa noget du Mor!“

„Hm, du kan jo sige, at Sælepinden gik af og bede om at faa laane Kniv til at spikke en ny“, foreslog Konen.

„Ja det gjør jeg minsandten“, sagde han og steg ud. „Jeg synes ikke, jeg har Lyst til at kjøre forbi heller.“

Den næste Slæde, som kom straks efter, holdt ogsaa, og det blev spurgt, hvorfor de var stanset? Men alle de andre kjørende, som kom efter, blev ogsaa holdende i Veien, til de stod der i Rad og Række saa tæt de kunde.

Gamle Lars Ringer stod ved Taarnsluggen og holdt Udkig efter Hr. Anders. For det skulde ikke mangle, at de første Klokkeklemt lød i det samme Øieblik Presten kom tilsyne. Ikke havde det hændt i hele hans lange Tid, at han ikke havde passet paa som

en Smed — det havde været akkurat paa Secundet det, om han selv skulde sige det. Men han havde hørt, at det havde hændt i den forrige Prest, Hr. Povel Bergs Tid, at han engang var kommet lige til Kjærkens Trappetrin, før Klokkerne var begyndt at ringe. Da var ikke Hr. Povel blid og endnu mindre hans Lisbeth.

„Ser de ikke Presten idag?“ havde hun sagt.

Nu laa de begge to i sin Grav her lige indved den søndre Væg.

Hvis det blev forundt Lars Ringer at beholde Synet, saa skulde vist ikke Hr. Anders eller nogen fra hans Hus behøve at spørge saa.

Lars Ringer og Hr. Anders var næsten samtidig kommet i Kirkens Tjeneste, nu var de gamle begge to, og han havde bare det Haab, at de maatte kunne staa sammen den Tid, de havde igjen. Naar Hr. Anders ikke længer stod paa Stolen og præket for sin Menighed, da syntes Lars, at det var det samme, om han ikke længer stod i Taarnet og ringet. For en slig Prest som Hr. Anders fik de aldrig igjen. Men at en

anden skulde staa her og se ud efter Hr. Anders og gjøre sig vigtig med en vakker og akkurat Ringing, det kunde gjøre Lars Ringer rent harm, bare han kom til at tænke paa det — for han vidste godt, hvem det var, som spekulerede baade Dag og Nat paa at bli hans Eftermand, og som mente at Lars var for gammel. Lars maatte næsten le af Harmen, endda han stod i selve Taarnet, for han og Hr. Anders var kommet til i samme Aar, og den Alderen som en havde sammens med en Mand som Hr. Anders, den Alderen kunde sagtens ingen behøve at skjæms ved! For det havde han sagt saa mangen en Gang, at en slig Prest som Hr. Anders fik de aldrig igjen — ikke slig i alle Dele da, havde han forsigtig lagt til for ikke at fornærme den, som kunde komme efter og gjerne kunde være en bra Mand, fordi om han ikke var Lillefingeren af Hr. Anders.

Mens han saa efter Presten, kunde han jo ikke andet end se de andre, som kom ogsaa, og det var en Besynderlighed og Mærkværdighed idag, som han aldrig havde oplevet tilforn: skjønt Presten kunde være

ventendes hvert Øieblik, var ikke Kjærken halv fuld engang. Saa de, som var der, sad og hutret og frøs. Alle de fine sad med store skindforede Fodposer, skjønt de havde gode Pelsstøvler eller Raggessokker og Ulveskindspelser paa. Det var saa mange lodne raggede Pelser bortover de øverste Stolraderne, at det kunde se ud ved et flygtigt Øiekast, som om Skovens Dyr havde mødt frem for at høre et helligt Ord de ogsaa paa en Nytaarsdag. Baade Majoren og Prokuratoren og Landhandleren og alle Storbønderne, som sad der saa velklædte, de frøs alligevel, for det var koldere inde end ude. Og Majoren var den første, som begyndte at trampe saa smaat og forsigtig med Benene, og saa gjorde de andre det efter. Men de, som hverken havde Ulveskindspelser eller Pelsstøvler eller Fodposer, de turde ikke andet end sidde saa stille som Mus de! Havde det været i den Tiden, da de, som forsømte sin Kirkegang, blev straffet med Gabestokken, saa havde en sluppet et saa forargeligt Syn som at se alle de tomme Stolene paa en Nytaarsdag — og det ovenpaa et Uveir som forgangen Nat, hvor

Verden havde været ganske nær ved at forgaa. For det havde nok ikke været stort om at gjøre det, saavidt han kunde skjønne.

Det havde da ellers aldrig været nødvendig at true Folk til at gaa i Kjærke en Helligdag helle — rend om det var en eller anden Underlighed ved det? for det var den Besynderlighed og Mærkværdighed ved dette, at alle de, som ikke var kommet, det var netop dem, som skulde kommet nordfra! Et tænkende Menneske kunde ikke andet end fundere over en slig Hændelse. End om det var hændt en Tingen etsteds?

Der kom Klokkerens Søn springende med Fyrfadet med Glør, som Alterlysene skulde tændes med. Da var nok Hr. Anders i Farvandet.

Ganske rigtig — der kom han ud gjennem Prestegaardsgrinden. Lars syntes, at det var et skjønt Syn at se Hr. Anders i Kjole og Krave.

Lars var saa rap til at trække i Touget, at han var sikker paa, at om Hr. Anders havde opløftet sine Øine til Taarngluggen, saa havde han seet Klokken røre sig for at

hilse ham velkommen i det samme, hans Øine var naaet op.

Lars havde hørt fortælle, at i Annexet havde de en Ringer, som ringet akkurat som om en skulde høre en Vals eller Polka, naar han skulde kime om Helligdagene.

Nei Tak san! ingen Vals eller Polka skulde det bli, saa længe det var Lars Pedersen Langbraate, som regjerte her i Taarnet! Hvad det kunde bli siden, kunde han ikke ha noe Ansvar for, men den Gauken, som gik og stundet paa at bli hans Eftermand, han var troendes til adskillig han! En høitidelig Kiming skulde høres vidt udover — det skulde Lars Pedersen Langbraate indestaa for, saa længe hans Tid var — det skulde høres af dem, som var syge og fattige og sad igjen i Hytterne, og det skulde høres dybt ind i vilde Skoven — om Dyrene ikke kunde faa høre et helligt Ord, saa skulde de da ialfald faa høre en hellig Høitidsdags Kiming, for de var da Guds Skabninger de ogsaa! Og om der fandtes nogen Underjordisk eller Trolld igjen, saa skulde han krybe langt ind i Jorden for den hellige Klokkeringen, istedenfor at gaa

om forat faa gjort vondt for Mennesker og Kreaturer. Han vidste nok, at Hr. Anders sagde, at det ikke mere fandtes fornuftige Væsner hverken i Sjøen eller i Berget eller inde i Jorden, og han skulde vist være den sidste til at tvile paa Prestens Ord — men det var det, at Hr. Anders var saa altfor godtroendes af sig, det kunde nok ingen nægte!

Kimingen var endt.

Lars vilde bare kaste et Blik ud af Gluggen for at se, om der ikke skulde være nogle Efternølere i Veien. Da fik han se, at der hvor Landeveien blev synlig, der krydte Kjøretøierne frem gennem Skoven. Og de kjørte, saa Dampen stod af Hesteryggene! Var det ikke det, han havde kunnet skjønne, at det var noe under dette med at saa mange var borte? Kunde det være andet end at Svensken eller Engelskmanden var kommet igjen?

Da havde vel Lars Pedersen Langbraate kimet for sidste Gang. Var Fienden efter dem, som kom kjørende derborte, saa var det vel at vente, at Kirken blev brændt og Menigheden dræbt. Lars kjendte, at han blev ganske kraftløs i Knæerne.

„Saa ringer jeg Farvel og Tak for mig“, sagde han og drog i Touget.

Nede i Kirken lyttede Folk efter de smaa underlige Klokketegn. Hvad kunde dette betyde igjen? Ringte Klokkeren af sig selv?

„Er det endnu et Varsel?“ mumlede Hr. Anders. „Endnu et Varsel om at de sidste Tider nærmer sig?“

Da Lars kom ned af Trappen, hviskede Klokkeren til ham: „Var det dig, som ringte, efter at Kimingen var forbi ogsaa, Lars?“

„Ja hvem skulde det ellers være?“ sagde Lars.

„Din Erkeskjælm, hvorfor gjorde du det?“

Men Lars bare pegte ud mod Døren og sagde: „Vi faar snart vide, hvad det er som staar paa“.

Nu hørte alle, at det kom som en hel Rei af Kjøretøier og Dombjælder mod Kirken. Og Mændene satte Hestene indved Kirkevæggen i Ly mod Nordensnoen, som de plejede, og gav hver Hest en Dot Hø.

Orglet havde netop spillet Verset tilende, og de, som sad øverst i Kirken og sang sammen med Orgelmusikken, havde ogsaa stanset, men alle de, som sad nederst, var

bestandig bagud med sin Sang og havde endnu Halvdelen af Linjen igjen. Saa pleiet Orglet at vente, til den sidste Tone var hendød hos alle Efternølerne, for da øieblikkelig at begynde paa næste Vers.

Men selv de allersidste var færdige, og Orglet begyndte ikke igjen.

Foran Alteret stod Hr. Anders i sin hvide Messeskjorte, og Klokkeren skulde hægte Messehaglen med det gyldne Kors paa ham.

Alle lyttet og stirret i Spænding mod Kirkedøren.

Hvad var det, som var hændt?

Lars Ringer aabnet Døren og hvisket mod de forreste: „Er det Krig? Er det Svensken eller Engelskmanden?“

„Mord“, hvisket de tilbage, „Firdobbelt Mord, Jens Røed og hans to Tjenestegutter og Tjenestepige“.

„Mord“.

Det spredtes ud over Kirken, ud over alle Bænker og Gallerier, saa hurtig, som om det havde fænget Ild.

Mens de indtrædende fandt sine Pladser, gik det som en Susen gennem Forsamlingen af forfærdet fremhviskede Spørgsmaal og Svar.

Saa begyndte Orglet at spille igjen paa et Tegn fra Klokkeren, men det var, som om Orgelmusikken suste og bruste omkring et eneste Ord: „Mord“.

Alt gik sin sædvanlige Gang. Og lidt efter lidt kom det saavidt Ro over Forsamlingen, at de kunde følge med i Salme-sangen.

Det gik, som det pleiet, Luften i Kirken blev varmere, men tung og søvndyssende, det var mange, som havde ondt for at holde Øinene aabne.

Hr. Anders havde den rette Præketone, Stemmen kom rullende nede fra Dybet og rullet opover — som Bølger rullet hans kraftige Røst hen over Kirken. Stemmen havde ogsaa den samme Virkning som den tunge opbrugte Luft, den gjorde Tilhørerne søvnige, men det var Andagt ved at høre den, og det var en fredelig høitidsfuld Søvnighed, hvor alt ondt blev borte og syndige Tanker forsvandt. Den nye Presten borte i Nabosagnet, han præket ikke, han bare snakket, havde nogen fortalt, som havde hørt ham. De var taknemlige for hver Stund, de fik beholde Hr. Anders — især

i disse Tider, hvor alt, som var leit, var sluppet løs.

Til Slutning omtalte han den Djævelens Gjerning, som var forøvet i deres egen Menighed. De, som sad og duppet med Hodet, fik et Puf af dem, som var vaagne.

Hr. Anders var bevæget, han mistet sin høitidelige Præketone, da han talte om de ulykkelige Ofre, som saa braat og uforberedt var sendt ind i Evigheden, og om det ulyksalige Offer for Djævelens Rænker og Arge- list, som havde udført sin Herres og Mesters Befaling.

„Kjære Venner, glem ikke de sidste Dages Hændelser“, sagde han, „glem ikke at den ene uhyggelige Begivenhed afløser den anden. Glem fremforalt ikke, at vi aldrig kan frygte nok for Djævelen og alle hans Anslag!“

Hans Stemme skjælv endnu, da han lyste Velsignelsen over sin Menighed, som stod forventningsfuld med bøiede Hoveder — de vilde tage med sig til sine Hjem hans Velsignelse.

De følte det som aldrig før, at Hr. Anders var den rigeste og mægtigste Mand de kjendte. Hans Velsignelse var en Gave, som han

kunde give dem trods Uaar og Dyrtid og Krigstid.

Det var Uveiret de havde snakket om, da de mødte hverandre udenfor Kirken, før Gudstjenesten, og de havde tænkt at fortsætte, naar de kom ud igjen, men nu var det det, som værre var! En Djævelens Gjer-ning uden Lige der i Bygden!

De stod bare maalløse og hørte paa, hvad de sidst ankomne havde at berette.

Det var bare nogen faa, som havde været inde paa Røed. Konen paa Smedstad havde gaaet indom, men hun kom fort ud igjen, og da var hun syg og maatte kjøre hjem.

De havde sendt Bud til Jens Røeds Svoger, men da han kom, havde han ikke havt Mod til at gaa ind, men havde kjørt afsted til Lensmanden først. Det var rigtig, at Øvrig- heden blev underrettet strax.

Men hvorfor var dette gjort?

Det var nok for at plyndre og røve, saa- vidt de kunde skjønne, for baade Chatollet og Dragkisten og Pengeskabet var brudt op. Det saa ud, som det havde ligget en fremmed der om Natten, for det var redt op paa Bænken inde i Stuen hos Jens Røed selv.

Røverne havde sikkert nok gjort et rigt Bytte, for Jens Røed skulde netop over Nytaar udløse sine Søskende, saa det var kjendt over hele Bygden, at han havde mange Penge hos sig i denne Tiden.

„Ja det var det, du fortalte igaar“, sagde Madame Juel til Løitnant Meisner.

„Ja“, sagde han. „Jeg er rigtig glad for, at jeg var hos dig Mordnatten Major, ellers kunde gjerne nogen fundet paa at mistænke mig for Mordet!“

„Du er uvørren til at snakke, Svoger!“ sagde Madame Juel.

„Det er et sandt Ord, Madame“, sagde Majoren leende. „Hvormange Penge kunde Røeden have paa en Slump mon?“

Det var sikkert tre eller fire hundrede Rigsdaler, han havde i Pengeskrinet, mente Jørstaden, og saa adskilligt Sølvtoi og gode Klæder, som Røverne vel ogsaa har draget afsted med.

„Disse Syndepenge vil visselig komme til at røbe dem“, mente Hr. Anders.

„Uveiret var fælt, men dette er værre!“ sukket Folk. „Er det en Røverbande paa

vore Kanter, saa kan vel nogen hver af os vente at bli myrdet.“

„Dette vidste jeg forud!“ sagde Landhandlerens Kone.

„Ja, min Kone sagde det til mig“, bekræftede Landhandleren. „Du skal se, at det spørges et grufuldt Mord, sagde hun til mig midt paa Natten“.

Hvordan havde hun kunnet vide det? blev det spurgt af den forbausede Forsamling.

Hun havde seet en sort Hund gaa efter Landeveien, da Uveiret var paa det værste, og hvem den Hunden var, det kunde en tænke sig, sagde hun og saa paa Presten.

„Det har været Diana hos Majoren det!“ sagde Meisner. „For hun er slem til at jage paa egen Haand“.

Det var ingen, som gav Agt paa hans Udtalelse, men de vilde vide, hvad Presten mente om det.

„Det er sandelig ikke saa godt at vide, kjære Venner!“ mente Hr. Anders.

„Jeg mener nei!“ sagde Majoren bestemt. „Ikke i vor Tid!“

Landhandlerens Kone mindet dem om

Historien om den Morder, som var blit hjulpet af en sort Hund — som de kanske havde hørt allesammen — og Presten, som havde modtaget Morderens Bekjendelse, havde ialfald ikke været i Tvil om, hvem det var.

„Jeg tør jo slet ikke heller benægte det“, sagde Hr. Anders. „Det gjælder at tage sig ivare, ser det ud til, i denne Tid!“

Og saa var det, at den Stormen slet ikke lignet nogen anden Storm, saa mange underlige Ting som hørtes, baade Hestetramp og Hyl og Skrig og Hvin — og det var jo da ikke andet end ganske rimeligt allesammen, naar de vidste om dette med den sorte Hund.

Selv Majoren sagde bare ganske spag „Hm“, og Meisner nævnte ikke mere om Diana.

Madame Juel blev inviteret til at være hos Majorens en Uges Tid, og Majorinden sagde, at foruden Fornøielsen ved hendes behagelige Selskab, saa havde hun ogsaa det Haab at profitere af Madame Juels store Indsigt i Husholdning og Madlavning, som var noksom bekjendt.

Madame Juel maatte næsten le over, at en saa viden berømt Husmor som Majorinden skulde tænke at høste Udbytte af nogen andens Kundskab og Erfaring.

Det blev bestemt, at hun skulde hentes tredje Nytaarsdag ved Middagstid.

„Jeg er glad for det“, sagde Madame Juel til sin Søster, „for jeg har ingen Længsel efter at komme til Svoger Berg“.

Da Kresten kørte Marja hjemover, var hun svært taus, for det var noget, som hun var ganske bestemt paa, at hun slet ikke vilde sige.

„Hvad er det, som feiler dig?“ spurgte Kresten tilsidst. „Jeg synes, du er saa stille“.

Hun sukket og sagde: „Da Presten nævnte det om Syndepengene, saa fik jeg rent vondt!“

„Fik du vondt“, sagde han. „Hvorfor det?“

„Jo, han sagde: Syndepengene vil røbe Morderne. Var det ikke saa han sagde?“

„Jo, det var vist det.“

„Det var rent fælt at høre“, vedblev hun, „for jeg kom til at tænke paa noe“.

„Paa hvad da?“

„Paa en Tirigsdalersseddel, som jeg saa igaar!“ buset hun ud. Det var det, hun havde bestemt sig til at tie med, men det var en Lettelse at faa sagt det ogsaa, syntes hun.

„Er du ravruskende gælen, Marja?“ skreg han. „Mistænkte du Løitnanten?“

„Har jeg sagt det? Jeg bare synes, at det er underligt med den Tirigsdalersedlen — og han havde vel flere ogsaa, for de havde kjøbt baade Sukker og Kaffe til Helgen, og Flødevafler havde de stegt op, saa det kunde været nok til et helt Regiment.“

„Ja, underligt er det, det er sikkert“, sagde han.

„Ja, for det har aldrig været nogen Overflødighed eller Overdaadighed der i Huset før“.

„Det er kanske bedst, at vi tier stille med dette“, sagde han, „for ellers kunde Løitnanten komme i Ulykke“.

„Du kan skjønne, vi maa tie med det“, sagde Marja. „For om han er et Umenneske, som kunde fortjent sin Straf, saa har han jo Kone og Barn, som vel er ganske uskyl-

dige i det — for jeg kan da ikke tro andet?”

„Men hvor skulde de tro, han havde faaet Pengene fra?” spurgte Kresten.

„Nei, det maa du nok spørge om! Jeg var hos Landhandleren i forgaars, da Barna hans kom did for at faa lidt Smaatteri paa Borg. Han havde sat Sablen sin i Pant før Jul og mente, han kunde faa lidt mere paa den, men neimen om han fik!”

„Ja, det er underlige Greier alt sammen, det er sikkert!”

„Det var da ikke Tul, han for med lille Martin, Gutten min, da han sagde, at de havde aareladt sig allesammen paa Røed, jeg gav ikke større Agt paa det, men det var dumt af mig, for han pleier da at være svært fornuftig for sin Alder. Men han var saa underlig igaar, at jeg begyndte at tænke paa, at de Underjordiske kanske havde havt fat i Gutten“.

„Ja, det er vist en klog Gut“, sagde Kresten. „Og han kan vel snart gjøre Nytte for sig ogsaa?”

„Ja, det skulde jeg mene!“ sagde hun, „han er rigtig svært for sig i alle Maader!”

Men det var jo ikke at vente, at en uskyldig Gutunge skulde forstaa sig paa slig en Djævelens Gjerning, som Hr. Anders kaldte det.“

„Nei, det var ikke at vente“, indrømmet Kresten.

Han var fornøiet med at have faaet vide, at Gutten alt kunde gjøre Nytte for sig. For han troet nok, at det snart skulde gaa i Orden med ham og Marja.

SJETTE KAPITEL.

Kundgjørelsen.

Klokken 3¹/₂ slet Nytaarsdag modtog Lensmanden Anmeldelsen om Mordet, og han sendte øieblikkelig Melding til Fogden, som strax lod den gaa videre til Amtet.

Stikbreve udsendtes til alle Kanter, og Gjæstgiverne fik Ordre til at udstille Vagter paa alle Veie. Man troede i første Øieblik, at det var en Røverbande, som havde været paafærde.

Løitnant Meisner var gaaet ud i Graalysningen 2den Nytaarsdag for at se at faa lidt Vildt til Middag, og han havde haft Held med sig. Med en stor Tiur i Haanden gik han nynnende hjemover. Da han kom forbi Smedstad, saa han Mor Smedstad selv, som kom fra Staburet.

„Godmorgen, Mor Smedstad!“ raabte han.
Hun hilste og kom hen mod Grinden til ham.

„Jeg hørte, at De var blit daarlig af, at De var gaaet ind paa Røed igaarmorges“, sagde han, „og det er ikke at undres over heller. Et Fruentimmer er ikke vant til denslags. Jeg har jo set adskillig Blodsudgydelse i Krigen, men jeg har alligevel ikke større Lyst til at gaa ind paa Røed. Har De hørt noget mere derfra?“

„Ja, baade Øvrigheden og Mossedoktoren har været der“, fortalte Mor Smedstad, „og han siger, at det er en eneste Mand, som har dræbt alle de fire Menneskene, mens de laa og sov. Kan sligt gaa for sig uden Djævelens Hjælp?“

„Nei, en skulde næsten ikke tro det,“ indrømmet Meisner.

„Og saa siger de, at det var paa Morgensiden iforgaars, at de blev dræbt. Det er rart, hvad saanne lærde Folk kan skjønne“.

„Det var altsaa ikke nogen Røverbande alligevel“, sagde Meisner. „Kan nogen begribe, hvem den Manden var?“

„Nei, det er ikke seet nogen fremmed

efter Veiene heller paa disse Kanter. Et Fantefølge var jo her før Jul, men de kan ikke ha holdt sig gjemt her uden at ha tippet, for det er jo det, de lever af — Fik Løitnanten vexlet Tirigsdalersedlen igaar da?”

„Kanske, De kan vexle idag“, spurgte Meisner.

„Nei, langtifra da, men derfor kan De godt faa lidt Smør, om De skulde behøve til at stege den Fuglen“.

„Det var kanske ikke saa ilde“, sagde han. „Det er en svær en, den kunde nok fortjene at bli stegt efter alle Kunstens Regler.“

„Vil Løitnanten ha en fire fem Mærker med det samme kanske?“

„Det er altfor fristende, Mor Smedstad!“ sagde han. „Men det kommer jo en Beta- lingsdag“.

„Pyt, hvad gjør det for Løitnanten, som har saa mange Penger?“ lo hun.

„Lad os alligevel sige to Mærker da, Mor Smedstad.“

Da han vandret videre, stod hun og saa fortænkt efter ham.

„Var det ikke for det, at jeg har kjendt Løitnanten saa længe, saa vilde jeg kanske ha syntes, at det var et underligt Træf, at han skulde faa saa mange Penger og Sølv-tøi ogsaa akkurat den samme Dagen — akkurat noen faa Timer senere“, sagde hun til sin Mand. „For det maa da bare være et Træf det!“

„Du kan skjønne det, at det bare er et Træf“, sagde han. „Løitnanten er nok ikke et saa grovt Menneske. Men det kunde kanske være ilde nok for Løitnantsfamilien, om Øvrigheden fik Snusen i det, saa vi faar holde Mund“.

„Det forstaar sig“, sagde hun. „Det er nok det tryggeste at holde Mund.“

Der blev strax udstedt en Kundgjørelse, som varslet Folk om den uhyggelige Gjerning: Omendskjønt det til alle Tider er nødvendig, at Politiet underrettes om, naar Fremmede, Pasløse eller mistænkelige Personer ankommer her til Byen, saa har jeg dog nu en mere end almindelig Aarsag til at ønske, at man uden mindste Forhaling ville anmelde mig, om noget saadant Men-

neske enten Nytaarsdag eller derefter er ankommen hid, især om man maatte have mærket, at en saadan Person var særdeles godt forsynet med Penge, og end mere om man havde observeret, at der fandtes Blod paa hans Klæder. Det er af den yderste Vigtighed, at jeg herom bliver underrettet, og jeg haaber, at intet tænkende Menneske efterlader den begjærte Anmodning til nærmeste Øvrighed, om saadan Person skulde antræffes paa andre Steder.

I 12000 Expl. blev der trykt en Beretning om det skrækkelige Mord, denne gruelige Handling, hvorved Menneskeheden maatte gyse, og den offentlige Sikkerhed blev sat i vove. Enhver, som havde nogenlunde Følelse af Menneskelighed, og indsaa hvor vigtig dette var for den offentlige Sikkerhed, haabede man uden Frygt og Sky vilde anmeldte alt, hvad de maatte have Kundskab om.

Beretningen blev sendt om til Prester og andre Embedsmænd, som skulde sørge for, at den blev uddelt, saa at alle, som kunde læse, kunde faa Kjendskab til den.

Samtidig lod Politimesteren trykke og ud-

dele en Fortegnelse over det, som var savnet paa Røed: En lurvslidt Cavai af Calmuktøi af Couleur skidden-grøn-gul og falmet, med to nedhængende Kraver og en staaende Halskrave. Et Par mørke, sribede Kasimirs Pantalons. En mørk, staalgraa, næsten sort Livkjole eller Frakke med Skraalommer og en dobbelt Rad af hvide Perlemorsknapper. Et Par halvsaalede Halvstøvler med Fløiels Kant.

Af andre Sager nævnes som bortrøvede 2 Merskumspiber med Sølvbeslag, flere Sølvspiseskeer, en Fiskeske af Sølv og et Sølvbæger.

Der blev strax udlovet en Præmie af 100 Rigsdalere til den, som kunde give Oplysninger, som kunde lede til Morderens eller Mordernes Opdagelse. Erfarenhed havde nemlig lært Øvrigheden, at der iblandt de mindre cultiverede Borgerklasser ofte befandtes dem, som dels af utidig Frygt, dels af en uforsvarlig — ja, i et Tilfælde som dette, lovstridig Medlidenhed — lagde Dølgemaal paa Sandheden. Til Opmuntring for saadanne svage Mennesker ansaaes det for passende at udlove denne Præmie.

Hver eneste Gaard og Plads i Sognet blev undersøgt, men trods det omhyggeligste Efter-syn baade høit og lavt, blev intet fundet, som kunde vække Mistanke. Røeds Svoger havde jo nogen tænkt paa, fordi det var bekjendt, at det havde været Uenighed om Arven, men hans Uskyldighed blev bevist af paalidelige Vidner, som havde været i Besøg hos ham netop i de sidste Dage af det gamle Aar.

Baade i Begravelsen og ved Auctionen paa Røed, som var i Dagene efter, var det rigelig med Drikkevarer, men trods det var mange fulde Folk, var det ingen, som røbet det mindste Kjendskab til Mordet.

Et Par Ugers Tid efter Mordet, da endnu intet Spor var fundet, indbød Politimesteren Medborgere til at subscribere sammen til en Præmie paa 1000 Rigsdaler som Belønning for Morderens Opdagelse.

Overtalelse vil neppe behøves for at faa en Subskription som denne bragt i Stand, hed det, da man formoder, at ethvert tænkende Menne-ske indser Nødvendigheden af Morderens Paa-gribelse, baade for at blive i Sikkerhed for **hans** Morderøxe, og for at betage ligesindede Mennesker Lysten til at følge hans Exempel.

Faa Dage efter var hele Beløbet dækket.

Den Commission, som var blit nedsat i Anledning af Mordet, foretog Forhør og Undersøgelser ved den mindste Mistanke, men alt blev resultatløst.

Da opkom et Rygte om, at Løitnant Meisner havde forsøgt at faa vexlet den ene Tirigsdalersedlen efter den anden, og at det var stegt og braset der i Huset ved Nytaars-tid som aldrig nogengang før. Og Rygtet bredte sig med stor Hurtighed.

SYVENDE KAPITEL

Mistanke.

Hr. Anders sad i sit Kontor og studerede paa sin Præken til Søndag, da det banket paa Døren og Lars Pedersen Ringer traadte ind. Næst Kirken var „Kantoret“ det høitideligste han kunde tænke sig. Lugten af gamle lærde Bøger var saa velbehagelig derinde, og opunder Taget surret og summet Fluer og Mariaflyfly baade Sommer og Vinter, for Birkeveden fra Prestegaardsskovene spraket i Ovnene, saa der var en passelig Hede bestandig, netop som i Paradis, syntes Lars Ringer. Men det var jo bare flygtige Minutter han kunde dvæle der.

Lars lagde sin Hat fra sig paa Gulvet ved Døren og spyttet i den — det vidste han, at Lensmanden selv gjorde, naar han kom til Presten, og ikke rettere end Lars

kunde skjønne, saa vilde de derved vise sin egen Ydmyghed og Ringhed og sin Høiagtelse for Presten, derfor kunde Lars gjerne have spyttet baade to og tre Gange ogsaa, men han syntes, det var bedst at gjøre som andre gjorde.

„Sid ned, min kjære Lars,“ sagde Hr. Anders og skjøv en Stol til ham. „Hvad er det, du har paa Hjerte?“

„Paa Grund af den sidste Hændelse her i Sognet, jeg mener det grusomme Mord, vilde jeg gjerne snakke med vor kjære Fader, Hr. Anders, som vi ved er den bedste Raadgiver vi kan have i al vor Vandel og Gjerning,“ sagde Lars høitidelig.

„Jeg vil haabe og ønske, at du har Ret, kjære Ven,“ sagde Presten, „men hvad ved du om Mordet fremfor andre?“

„Enken Maria Olsdatter har Greie paa det fremfor nogen anden,“ sagde han. „Ellers er det noget, som alle her formener, at det er Løitnant Meisner som er Ugjerningsmanden.“

„Hvadfornoe!“ raabte Presten. „Kan noget tænkende Menneske lade sig indbilde saadant Pære-Sludder?“

Lars blev forlegen.

„En bør jo ikke agte paa Bygdesnak heller, men denne Gangen —“

„Denne Gang mindre end ellers,“ sagde Presten, „da Løitnanten er et skikkeligt og paalideligt Menneske, som har opført sig ordentlig i al sin Tid.“

„Men saa er det det, at baade Konen paa Smedstad og Enken Maria Olsdatter begge to siger, at de kan gjøre Ed paa, at de har seet to Tirigsdalersedler, som Løitnanten har havt Nytaarsaften.“

„Hvad er det du siger?“ sagde Presten, „har Løitnant Meisner to Tirigsdalersedler?“

„Ja og desuden Sølvtoi.“

„Og desuden Sølvtoi!“ gjentog Presten forfærdet. „Hvordan hænger dette sammen.“

„Ja det var det, som mange funderte paa med det samme,“ sagde Lars Ringer. „Han havde først været paa Smedstad og bedt om at faa vexlet den ene Tirigsdalersedlen, og den fik han ogsaa vexlet hos nogen anden, for de havde kjøbt Sukker og Kaffe hos Landhandleren, og den anden Tirigsdalersedlen kom han med og spurgte om Maria Olsdatter kunde vexle om Aftenen, men

det værste er, at hans egen Tjenestejente, Anne Martinsdatter, har uforvarende hørt, at han havde sagt til Madame Juel, at han maatte begaa et Indbrud, fordi han ikke ellers kunde greie sig med sin store Familie i disse Dyrtdisaar — og allesammen siger, at de kan aflægge sin Ed for Øvrigheden.“

„Dette var alvorlige Nyheder,“ sagde Presten forfærdet, „det er jo paalidelige Mennesker alle tre.“

„Saa vil jeg spørge vor kjære Fader, Hr. Anders, paa min Brodersøn Christen Jensens Vegne, om dette burde meldes til Commissionen saa snart som muligt?“

„Lad os sove paa det, min kjære Lars, lad os sove paa det,“ sagde Presten hurtig. „Det er en alvorlig Sag.“

„Javel,“ sagde Lars, „min Brodersøn havde ellers tænkt at reise til Moss imorgen og melde det til Commissionen, men saa blev vi enige om, at jeg skulde gaa hid først. Han tænker paa at forandre sig min Brodersøn.“

„Han har betænkt sig baade længe og vel,“ sagde Presten.

„Ja, men nu skal han gifte sig ud paa

Vaarparten med Enken Maria Olsdatter, og saa mente de, at det kunde være godt at faa de 1000 Rigsdaler, som er udlovet. Jeg kan ikke tro, at det vilde være Blodpenge, naar Pengene er udlovet af Øvrigheden selv?“

„Lad mig tænke over det Spørgsmaal i Ro og Stilhed,“ sagde Presten, „og Tak skal du have Lars Pedersen, min kjære gamle Ven, for at du kom til mig først.“

Presten blev siddende igjen i dybe Tanker. Hvem skulde have troet, at Løitnant Meisner var saadan en Ulv i Faareklæder? Han havde visselig fortjent Lovens strengeste Straf for sine Gjerninger, men man havde jo ialfald Lov til at have Medlidenhed med ham og hans ulykkelige Familie. En anden Sag var det, om man af Medlidenhed lod sig forlede til at give ham et Vink om at han var mistænkt, — om man paa en fin Maade kunde give ham en Advarsel — saa han kunde flygte itide — da var det kanske tvilsomt, om det var ret og forsvarligt at give efter for sin dybe Medlidenhed? Det var en vanskelig Sag. Skulde han afvente et Tegn, et Vink fra oven? Han blev

siddende i dybe Grublerier og lagde ikke Mærke til, at det blev over Middagstid.

Hans Datter, Jomfru Kunigunde blev ængstelig for ham og kom og banket paa Døren og spurgte, om Far ikke vilde komme ned og spise Middag?

„Kom ind min Datter, jeg vil gjerne tale et Par Ord med dig,“ sagde han. „Det er dette grufulde Mord, som tynger mit Sind. Det har været faa Mord i Sognet i min Tid, og jeg havde haabet, at jeg ikke skulde oplevet flere. Sig mig, har du hørt nogen Gjætning om, hvem Gjærningsmanden skulde være?“

„Ja, først var det jo Jens Røeds Svoger, som man mistænkte, og i det sidste har det været et latterligt Rygte om, at Løitnant Meisner skulde være Morderen. Jeg vilde ikke gjentage det, saalænge Madame Juel var her i Besøg hos os.“

„Saa du har ogsaa hørt det?“

„Ja, men det er vist ingen som fæster Lid til det.“

„Det blir man vel nødt til naar paalidelige Mennesker aflægger Ed for Øvrigheden,“ tænkte Hr. Anders, men han syntes ikke,

det var værdt at sige Datteren, hvor alvorlig Beskyldningen var.

„Har Far ikke mere Tobak igjen?“ spurgte hun — hun var vant til at se ham indhyllet i en blaalig Røgsky, naar han var paa Kontoret.

„Nei, og det er ikke heller Tider til at bruge Penge til Tobak nu, min Datter,“ sagde han. „Det er ikke faa som mangler det daglige Brød nu.“

„Far nævner Brød — jeg har forsøgt den nye Blandingen af Rugmel og Rughalm. Vi har bagt en Del Brød som kunde deles ud samtidig med Opskriften paa Tilberedningen. Det maatte jo først gives til nogen, som kunde læse Skrift, derfor tænkte jeg, at vi kunde sende en Del til Løitnant Meisner og bede ham prøve dem og siden dele ud paa Smaapladsene der omkring og samtidig forklare, hvorledes de laves.“

Hr. Anders's Ansigt var lysnet op. „Jeg tør!“ udbrød han. „Der har vi Vinket.“

Jomfru Kunigunde saa bekymret paa ham — skulde det være, fordi han savnet sin kjære Tobak, at han var saa aandsfraværende idag?

„Vi har nok af tørret Enerbark,“ sagde hun „om Far bare købte en Fjerding ægte Tobak til at blande sammen med den, saa blev den mere velsmagende.“

„Frist mig ikke, kjære Datter,“ sagde han smilende. „Jeg vil forsøge med Enerbarken ublandet. Og efter Middagen kører jeg hen til Løitnant Meisner med Brødene.“

„Jeg kan da ikke tro, at Løitnanten tager det ilde op, at vi sender ham denslags Brød?“ sagde Jomfru Kunigunde. „Det er jo vel kjendt, at hans Familie spiser Barkebrød. Og Fattigdom er da en ærlig Sag.“

„Ja, Velstand er ofte mindre ærlig,“ sukket Hr. Anders.

„Far maa have hørt noget galt om en af sine Sognebørn,“ tænkte hans Datter. „Men han kan vel aldrig tro dette om Løitnant Meisner?“

Hr. Anders kom kjørende og stanset udenfor hos Løitnantsfamilien.

Meisner og Anne Marie gik ud til ham. Han var meget alvorlig og sagde, at han skulde i Sognebud paa disse Kanter. Han havde taget med sig nogle Brød, som han

vilde uddele forskellige Steder i Sognet, fordi det var en ny Blanding, som han syntes burde blive kjendt, fordi den skulde være mere velmagende end Blandingen med Barkemel, det var nemlig en Blanding af Rugmel og Rughalm. Han spurgte Meisner, om han vilde prøve Brødene, og om han vilde give et til hver af de smaa Pladsene, som var nærmest dem.

„Det forlyder, at Mistanken for Mordet paa Røed nu har fæstet sig paa en bestemt Person,“ sagde Hr. Anders og saa gennemtrængende paa det Brød, han tog op, „og det er adskillige Omstændigheder, som er høist uheldige for ham, høist uheldige!“

„Hvem er det, Hr. Anders?“ spurgte Meisner, „det er vel aldrig Svogeren?“

„Jeg synes ikke, at jeg bør gjentage et løst Rygte,“ sagde Hr. Anders og saa lige-saa granskende paa det næste Brød, „men det er den almindelige Mening her, at han snart vil blive arresteret, hvis han ikke kommer sig afsted forinden.“

„Det vil jeg næsten ønske, at han gjorde,“ sagde Anne Marie.

„Retfærdigheden bør jo ske Fyldest,“ sagde

Hr. Anders, „men naar det er nogen man kjender, saa tager Medlidenheden overhaand.“

„Kjender De da Røeds Svoger?“ spurgte Meisner.

„Jeg har ikke sagt, at det er Røeds Svoger som er Gjerningsmanden min Ven,“ sagde Hr. Anders. „Har De en Kurv at lægge Brødene i?“

Meisner gik ind efter en Kurv, han syntes at han kunde ikke spørge mere, for Presten var saa underlig idag.

„Vær standhaftig i Ulykken min Datter! Vær forberedt paa det værste!“ hvisket Hr. Anders. Han løftet Haanden som til Velsignelse og kjørte raskt afsted igjen.

Hun var ganske fortumlet. Hvad mente han? Hvad skulde hun være forberedt paa?

Det gik pludselig et Lys op for hende: kunde nogen finde paa at mistænke hendes Mand? Han som ikke vilde gjøre en Kat Fortræd engang! Hvis ikke — hvis ikke Djævelen selv havde brugt hans uskyldige Børns Sult og Nød til at lede ham i Fristelse! Hun kjendte idetsamme, at det var ligesom en Jernnæve tog et Greb i hende under Skulderbladet, lige ind til Hjærtet og klemte til.

Hun kom styrtende ind i Kjøkkenet.

„Didrik Meisner,“ skreg hun i vild Angst, „min ægteviede Husbond for Gud og Mennesker!“

Hun tog om hans Hoved med begge Hænder. Det var hans Øine, hun vilde se.

„Er du blit syg, Anne Marie, eller —.“ Det faldt ham ind, om hun skulde have mistet sin Forstand af Sult og Mangel.

„Drik lidt varmt, min Engel,“ sagde han overtalende, „saa skal du se, at du snart blir bedre.“

Det faste Tag af hendes Hænder slappest, de gled nedover, og hun sank afmægtig om, men forinden havde hun seet hans Øine. Det var en ærlig Mands Øine.

Da hun kom til sig selv igjen, laa hun paa Sengen. Meisner stod bøiet over hende, Madame Juel og hele Barneflokket stod rundt omkring i Angst og Skræk. Madame Juel tog Spisekammernøglen fra hende.

„Vi har en Melkeskvæt igjen fra igaar,“ sagde hun. „Vis mig, hvor Themelksgrøden er, Inger. Det er ligefrem Lægedom i kogt varm Melk, det sagde Mor bestandig.“

Anne Marie smilte til dem halvt beroliget.

Saa forfærdelig, som Hr. Anders tænkte, var ialfald ikke Ulykken, skjønt det kunde være slemt nok med en saa skrækkelig Mistanke. Men hun orket ikke at tænke mere paa det nu. Det værste, som kunde hænde en Familie, var ikke hændt dem.

Det var først efter Aftens, at hun sagde til sin Mand og sin Søster, at hun syntes, de kunde sidde i Stuen ovenpaa en Stund, saa kunde de snakke mere ugenert sammen. De forstod, at det var noget hun vilde sige dem, som hun var ræd for at nogen skulde høre. Men hun havde ingen Hast med at sige det, lod det til.

„Hvor koseligt vi havde det sidst vi var heroppe!“ sagde hun og sukket. „Vil du ikke gjerne have lidt mere i Ovnene, Petronelle? Du var vel vant til at have det godt og varmt i Prestegaarden, kan jeg tro.“

Madame Juel var først Dagen forud kommet tilbage til Meisners fra Prestegaarden, hvor hun havde været et Par Ugers Tid, efterat hun havde været hos Majorens.

„Jeg er ikke saa forfrossen af mig heller,“ sagde Madame Juel. „Men hvad var det, som gik af dig?“

„Jeg er ræd for, at det forestaar os onde Tider,“ sagde Anne Marie mørkt.

„Var det en Spaadom kanske, som Hr. Anders meddelte dig?“ spurgte Meisner. „Da synes jeg ikke, at du behøver at fæste Lid til den. Hvormange Spaadomme har det ikke været baade om Krig og Dommedag? Min Mor fortalte om en Spaadom, som var til Skræk for hende hele hendes Barndom. Sibylla skulde have spaæet om et Slag, som skulde staa paa Torvet hjemme i Mors Fødeby. Da skulde Blodet staa over Torvet saa høit som et Haneben! Og Fiendens Anfører skulde binde Hesten sin ved et Træ, som stod ved Kirkegaardsmuren. Ethvert Barn vidste, hvad det var for et Træ, og saa paa det med Skræk og Gru. Nu er da heldigvis Træet hugget ned. Men der kan du se, hvor lidet det er at agte paa med denslags Spaadomme!“

„Det kan nok træffe, at en Spaadom ikke slaar til,“ sagde Madame Juel, „men jeg kan alligevel ikke like onde Spaadomme. Hvad var det da Hr. Anders sagde, som gjorde dig saa forskrækket?“

„Gid det ikke havde været andet end en

Spaadom!“ sagde Anne Marie. „Jeg synes næsten ikke jeg orker at sige det!“

„Du kan ligesaa gjerne springe i det som krybe i det,“ sagde Meisner.

„Saavidt jeg kunde forstaa Hr. Anders, saa har nogen onskabsfulde Mennesker fundet paa at mistænke dig for Mordet paa Røed,“ sagde Anne Marie. „Nu ved du det! Og det lod som han mente, at det var raadeligst, at du flygtet jo før jo heller.“

„Det er jo bare til at le af,“ sagde Meisner. „Jeg skjønner ikke, at du kan lade dig skræmme af sligt Sludder og Vaas!“

„Hvad kan være Aarsagen til denne Mistanke?“ spurgte Madame Juel bekymret.

„Sagtens ikke andet end at det var en svare Overdaadighed her Nytaarsaften,“ sagde Meisner. „Og Nytaarsdag ogsaa forsaavidt som Fuglen var stegt og ikke kogt som vanlig ellers.“

„End alle Tirigsdalersedlerne, som du vilde faa vexlet?“ sagde Anne Marie med et traurigt lidet Smil.

„Ja det var en uheldig Spas!“ sagde han.

Madame Juel vred sine Hænder og ud-

brød: „Er jeg en Ulykkesfugl, som bringer ondt med mig hvor jeg kommer?“

„Men kjære Svigerinde, tal ikke saa da!“ sagde Meisner. „Hvad kan du for dette?“

„Det var jo min Ske,“ sukket hun. „Maa jeg da ikke tro, at jeg bare kan bringe Ulykke, selv om jeg mener det godt?“

„Det skulde bare mangle, at du skulde gjøre dig Bebreidelser, fordi du gav os din eneste Sølvske, kjære Svigerinde,“ sagde Meisner. „Nei lad os nu være fornuftige. Endnu er ingen Ulykke hændt.“

Madame Juel var kommet fra Prestegaarden igaar og havde tinget paa at faa kjøre med en Bonde, som skulde til Moss imorgen. Men nu vidste hun ikke, om hun skulde reise eller ikke? Skulde noget indtræffe, saa var det ikke godt at lade Anne Marie være alene her heller.

„Jeg tænker paa det, kjære Svoger,“ sagde hun nølende, „at du kanske synes jeg burde vente med at reise og se hvor alvorligt dette er?“

„Jeg takker dig for det, kjære Svigerinde!“ sagde han, og han tog hendes Haand og gav den et betydningsfuldt Tryk.

Hun forstod, at han kanske alligevel ikke var saa ubekymret, som han lod.

„Saa blir jeg indtil videre,“ sagde Madame Juel.

Anne Marie for op i Skræk og hvisket: „Hysch! det er nogen som snakker udenfor!“

De andre lytted.

„Jeg hører ingenting,“ sagde Madame Juel.

„Ikke jeg heller,“ sagde Meisner, „men vi kan jo gaa ud paa Svalgangen og høre efter!“

De bøiet sig ud over Rækværket alle tre og stirret ud i Mørket. Det var ingenting hverken at se eller høre. Det var mørkt og overskyet — bare et Par Stjerner var synlige mellem Skyerne. Madame Juel husket hvor Mørket og Ensomheden og de truende Skyer paa Himlen havde gjort hende ganske beklemmt, da hun stod her og saa ud den første Aften — det havde været en Forudfølelse, det forstod hun nu.

„Hvad er det mørke der ved siden af Vedskjulet?“ spurgte hun.

„Det er bare en Kvisthaug,“ sagde Meisner. „Alt er roligt her, du har nok hørt feil, Anne Marie.“

„Det kan jeg ikke tro,“ mente hun.

„Landeveien er jo lige indpaa, kan det ikke have været nogen som er gaaet forbi?“ spurgte Madame Juel.

„I Mulm og Mørke? Det pleier da ingen gaa her forbi paa denne Tid,“ sagde Anne Marie.

„Er det nogen der?“ raabte Meisner ud. Men det kom ikke noget Svar.

Det var Lensmanden Anne Marie havde tænkt paa med det samme — men hvorfor skulde han krybe i Skjul?“

„Jeg forstaar ikke dette,“ sagde hun, „jeg hørte da virkelig Stemmer.“

„Du hutrer jo af Kulde, Anne Marie, lad os gaa ind igjen,“ sagde Meisner. — — —

Det banket forsigtig paa Kjøkkenvinduet.

„De er gaaet ind igjen allesammen,“ hvisket det udenfor.

Pigen inde i Kjøkkenet puffet ud Fille-tullen, som var stukket ind i en istykker-slaaet Rude og hvisket forsigtig: „Er du sikker paa det, Marja?“

„Javist, lad os bare skynde os.“

„Navnet dit?“ hvisket en Mandsstemme.

„Øvrigheden maa have det akkurat.“

„Det er bare Anne Martinsdatter det,“
svarte Pigen indenfor.

„Men saa er det det, jeg skulde snakke
med dig om, at jeg syntes, han kom fra
Kammerset og holdt Tirigsdalersedlen saan
frem mod mig?“ sagde Marja.

„Ja det er rigtig det,“ bekræftet Pigen,
„akkurat saan holdt han Sedlen.“

„Det er bra, det stemmer,“ sagde Man-
den, „for det er Øvrigheden nøie paa.“

„Ja, du ved jo, vi saa det samme,“ sagde
Marja.

„Og du kan aflægge Ed paa det?“ sagde han.

„Det kan jeg,“ sagde Pigen.

„Og paa det du hørte om Indbruddet og-
saa?“

„Paa det ogsaa.“

„Saa er vi tre om det,“ sagde Marja, „for
om Øvrigheden skulde forlange det, saa kan
Mor Smedstad ogsaa aflægge Ed paa, at han
viste hende en Tirigsdalerseddel lidt før
Middag og en igjen Dagen efter. Men hun
har ikke Lyst til at være med at melde
Løitnanten for gammelt Kjendskabs Skyld,
saa det blir bare dig og mig, som faar Pen-
gene, Anne.“

„Det hænder mye utænkt,“ sagde Pigen og lo forsigtig.

„Ja dette skal han nok ikke kunne komme vel fra,“ sagde Manden.

„Stakkar!“ sagde Marja.

„Saa staar det igjen at reise til Moss da, og det skal jeg gjøre paa Tirsdag — vi kan sagtens føie baade Farbror og Presten i at vente de Par Dagene. Og det skal ingen kunne sige noget paa, at vi ikke tier stille med det vi ved, naar Presten siger vi skal aabenbare det.“

„End om han sagde, vi skulde tie med det da?“ sagde Marja. „Hvad vilde du gjøre da, Kristen?“

„Det tør han ikke,“ sagde Kristen tryg.

„Det gaar deroppe,“ hvisket Pigen og puttet Filletullen ind i Ruden igjen.

Idet Anne Marie kom ud paa Svalgangen, lyttet hun og sagde: „Synes dere ikke, at det høres som nogen gaar? Ak, jeg tror, vi er omgitt af noe ondt!“

„Hvis det ikke var saa bælgmørkt, saa vilde jeg sige, at du begynder at se Spøgelser ved høilys Dag, kjære Kone,“ sagde Meisner leende.

Da Madame Juel og Anne Marie kom ind i Køkkenet, sad Pigen halvsovende ved Peisen.

„Har du hørt eller seet nogen her udenfor du?“ spurgte Anne Marie.

Pigen betænkte sig lidt, før hun svarte: „Det var bare Marja og Kjæresten hendes.“

„Aa var det bare dem!“ sagde Anne Marie lettet. „Det gaar an at skræmme sig selv op ogsaa! Jeg springer op og fortæller det til Meisner.“

OTTENDE KAPITEL

Kortlaget hos Majoren.

Det blev Spørgsmaal om, naar Løitnant Meisner var gaat fra Kortlaget hos Majoren?

Det var ingen, som kunde sige det ganske bestemt. Verten selv laa under Bordet, før Gjæsterne gik, og Huslæreren og Prokuroren havde længe holdt paa med at plante om en af Majorindens Myrter, som de havde kommet til at vælte omkuld — de vidste ikke rigtig hvem af dem det var, som havde gjort det.

Det havde været en hyggelig Aften og Majoren var rigtig i Humør.

„Dette Veiret er som jeg selv skulde have bestilt det!“ sagde han. „Jeg liker at høre Vinden tute, naar jeg har det koseligt inden Døre med Kortspil og Punsch. Skaal gamle Venner!“

Men da det tiltog med Uveiret, syntes nok de andre ialfald, at det blev lidt for meget af det gode, og lidt betænkelige spurgte de af og til Majoren, om han ikke kunde bande lidt mindre?

Men han bare lo af det. Blæsten fæg tvært igjennem Storstuen, hvor de sad og spille, og de turde ikke lægge i Ovn for Stormens Skyld.

Tilsidst maatte de fortrække ind i Majorens Kontor, som var mere indbygget. Alligevel stod Lysene paa Spillebordet og blaffet.

Majorens Spillebord var det hyggeligste, som fandtes, og viden kjendt. Foruden de fire gode støbte Lys — et i hvert Hjørne — var det Lysesax med Lysebret til hver af dem, saa hver Mand kunde pudse sit, istedenfor at Verten maatte gaa rundt og pudse Lysene alt i et, som de maatte hos Prokuratoren. Og Fidibusser af rent Papir havde Majorinden lavet og lagt frem til hver Gjæst. Det var et Ordenshus Majorens, og en prægtig Kone havde han. Hun var en sand Mester i at tillave Punsch, og aldrig var det en sur Mine at se, om han og hans Gjæster havde kommet til at kikke for dybt

i Glasset og hun kunde have adskillig Uleilighed af det, — det sagde hendes Mand selv. Han vilde ikke bytte hende bort med nogensomhelst anden Kone — om det havde været tilladt ti Gange!

Og saa bekvemt og hyggeligt som det Spillebordet var: ved hver Plads var det en Fordybning i Bordet til Punscheglasset og en mindre Fordybning til Pengene.

Den Aften, som blev saa mindeværdig, havde det været ualmindelig hyggeligt, baade fordi Verten var saa oprømt, og det var næsten mere end sædvanlig rigelig med Punsch.

De var nødt til at forsyne sig godt, for at holde Varmen i sig, og tildels ogsaa for at holde Modet oppe.

Huslæreren havde studeret Theologi i sin Ungdom, og han mumlet af og til noget om Dommedag.

Men tilsidst slog Majoren i Bordet og skreg: „Nævner du Dommedag en eneste Gang til, saa kaster jeg dig ud af mit Hus!“

Da tiede Huslæreren og styrket sit Mod ved Punschen.

Løitnant Meisner havde drukket med stor

Forsigtighed hele Tiden. Han sagde selv, at han havde mærket, at hans daarlige Arm slog sig rent vrang, hvis han nød noget videre, men Prokuratoren mente, at han vilde holde sig ædru for at vinde paa de andre.

Meisner havde snakket om at gaa hjem tidlig, for at se hvordan hans Hus stod sig i Uveiret.

„Nei, nu slipper du ikke fra os, Far min!“ sagde Majoren. „Vi kan ikke faa fat i nogen ny Fjerdemand midt paa svarte Natta! Desuden staar dit Hus mere i Ly af Skoven end de andre“.

Saa blev han da ialfald en Stund til. Det havde siddet en Ugle og tutet lige indved Vinduet, saa det var stygt at høre det. Siden hørte de Hanegal indimellem de værste Vindstødene, — de fik siden se, at Taget var blæst af Fjøset, og Hanen var da fløiet ud — og Prokuratoren sagde da forbauset: „Mener jeg ikke Ugla har lært sig til at gale da!“

Det lo Løitnant Meisner af, som han var besat, saa Prokuratoren blev fornærmet og sagde, han fandt sig ikke i at blive udleet af en fattig Løitnant, som ikke havde 2 Skilling paa Kistebunden, men derimod sex sultne Unger og en storagtig og uduelig Kone!

Da vilde Løitnanten til at fare paa ham, men Majoren skreg med sin Tordenstemme: „Jeg vil have Fred i mit Hus!“

Løitnanten havde da sat sig ned igjen, men Prokuratoren holdt fremdeles paa med at ægle sig ind paa ham og spurgte om han havde hørt, hvad Jørstaden havde svaret, da en Løitnant havde friet til hans Datter? „En Løitnant kan en snu op og ned paa, og det falder ikke en Skilling ud af Lomma paa 'n“, havde Jørstaden sagt.

Meisner lod som han ikke hørte men bare var optaget med sit Punscheglas.

Men det var ogsaa det sidste, de kunde huske af Løitnant Meisner, og hvor langt paa Natten eller Morgensiden det var, vidste ingen. Majoren var søvnet under Bordet — det pleiet han ellers at være den sidste til at gjøre, men Majorindens Punsch var i Anledning af Uveiret baade stærkere og rigeligere end sædvanlig, og Prokuratoren og Huslæreren havde som sagt havt et svare Stræv med at plante omigjen Majorindens Myrt.

Huslæreren vidste, at Myrterne var bestemt til Brudekranser for Majorens Smaapiger, og han vidste af Erfaring, at han fik undgjælde

for det paa mange Maader, naar han var faldt i Unaade hos Majorinden. Som nylig, da han skulde prygle op den ældste af Majorens Sønner i Religionstimen, og Knægten havde sat sig til Modværge, saa var han kommen til at rive istykker hans Trøie under Basketaget. Da havde Majorinden beklaget sig for Majoren, som havde paalagt Huslæreren at være lidt mere forsigtig en anden Gang.

„Jeg antager, at du ikke vil, at din Søn skal voxe op som en Hedning?“ sagde Huslæreren med Værdighed, „og at du ikke vil, at jeg skal tage mere Hensyn til hans Trøie end til hans vankundige og formørkede Sjæl, som den ene Undervisningstime efter den anden er lige uimodtagelig for Religionens Sandheder“.

„Hm,“ sagde Majoren, „jeg ved ikke, hvad jeg skal sige. Det er ikke saa let at holde en stor Barneflokk med Tøi heller i disse Tider. Jeg mener, du faar sende Bud til mig næste Gang Krabaten skal have Prygl, saa tænker jeg, at jeg kan love for, at han blir mere spag.“

Men Huslæreren turde bande paa, at det

ikke var tilfældig, at de tre Gange i den Ugen havde Grynpølse til Middag, som var det værste han vidste, for det var bare kogte Gryn, som det slang en og anden Fleskesvole i.

Derfor var det, at han havde været saa opsat paa at faa plantet Myrten igjen — saapas Samling havde han havt. Men det havde været bedre om han og Prokuratoren havde ladet det fare, for de havde taget Jord fra de andre Blomsterpotterne og Takken de havde for det var, at Majorinden havde sagt, at det sidste var værre end det første.

Majoren mente, at han slet ikke kunde tiltro Løitnant Meisner at have begaaet Mordet paa Røed, men Prokuratoren mente, at Løitnanten nok kunde være troendes til det, for han havde sandelig seet ganske morderisk ud, da han vilde til at fare paa ham den Aftenen. Og saa maatte en jo betænke Meisners store Fattigdom, som nok kunde være Fristelse stor nok! Han var den, som skulde skaffe Føden til ni Munde, og naar en regnet Katta med, saa blev det ti.

„Forsyne mig, har han ikke Katte ogsaa!“ endte Prokuratoren. „Og hvor skal han

tage det fra stakkars Fyr? Jeg spør, hvor han skal tage det fra?“

„Nei, det er sandelig ikke godt at svare paa,“ mente Majoren fortænkt. „Det kan have været en svare Fristelse for ham, det skjønner jeg nok. Det skal gjøre mig hjertelig ondt om han bliver henrettet — hvor skal vi da faa en saa hyggelig Fjerdemand fra? Hvem kunde anet, at det kanske var sidste Gang vi sad saa koselig sammen den Aften?“

„Du kan saa si!“ istemte Prokuratoren. „Han siger jo rigtignok selv, at hans høire Arm ikke er to Skilling værdt, saa det kunde af den Grund synes mindre sandsynlig, at han kunde myrde fire Mennesker, men hvem ved om det er sandt?“

„Nei, det er det, hvem ved, om det er sandt?“ gjentog Majoren grublende.

„Og saa laa de jo og sov fast alle de fire ulykkelige Ofre, maa du huske paa,“ vedblev Prokuratoren.

„Javist gjorde de saa, ja!“

„Kan du huske, hvor ivrig han var for at faa indbildt Folk, at det var din „Diana“, den sorte Hunden, som havde gaaet efter Landeveien den Natten?“

„Ja vist husker jeg det!“ sagde Majoren.
„Det er næsten det mistænkeligste af alt.
„Diana,“ som er saadan en skikkelig og snil
Hund, skulde være slem til at jage paa egen
Haand! Det har rigtignok ingen vovet at
sige mig før. Jeg kan tælle de Gangene, hun
har forsøgt at tage sig en Jagttur alene!
Jeg kom ikke til at sige noget den Gangen,
for vi var saa optaget af det, som var hændt,
men jeg syntes alligevel, at det var forarge-
ligt at høre. Men nu skjønner jeg jo, at
han gjerne vilde, vi skulde tro, at det var
„Diana“ og ikke slig en Hjælper, som Land-
handlerens Kone mente! Det gjør mig hjerte-
lig ondt for hans yndige Kone. Hun havde
fortjent en bedre Mand og en mindre tung
Skjæbne!“

NIENDE KAPITEL

Hjemkomsten fra Mossereisen.

Løitnant Meisner pleiet af og til at faa et Par Dalers Penge udbetalt i Forskud paa sin Pension hos Svoger Berg paa Moss, og nu mente han, at det ogsaa var sikrest at snakke med ham, inden han sendte sine Sønner did.

„For det skulde bare mangle, at han ikke vilde have dem efter den sorte Mistanke, som er kastet paa mig,“ sagde han.

Hans Kone og Svigerinde syntes ogsaa, at det maatte være det bedste — saa ikke Peder og Claus skulde udsættes for den Tort at sendes hjem igjen.

„Og fortæl Svoger Berg, at jeg opholder mig her,“ tilføiet Madame Juel, „og lad mig vide hvad han og hans nye Kone synes om at faa mig i Huset snart.“

Meisner fik Løfte om at laane Majorens

Hest næste Dag, og allerede i Graalysningen red han afsted.

Han spiste Middag hos sin Svoger og fik Kaffe med Eftasværd senere paa Dagen — det var bekjendt for at være et godt Madhus, Bergs, naar det havde været Grød til Middag, fik bestandig baade Familien selv og Tjenerne og Krambodkarer Kaffe med to gode tykke Stykker Smørbrød til.

Lige efter tog Løitnant Meisner Afsked. Det var sent nok, han vilde alligevel ikke række at komme hjem i Lyse.

Han kunde ikke sige, at Udfaldet af hans Mossereise havde været saa svært heldig heller, skjønt Svoger Berg havde foræret ham baade 5 Pund deiligt Bygmel og 1 Pund Kaffe og 1 Pund Sukker. Men han havde villet se Tiden an lidt, inden han tog Peder og Claus, og han havde rigtig daarlig Tro paa, at Meisner selv skulde slippe helskindet fra dette, lod det til.

Det blev mørkt, og Stjernerne tændtes paa Himlen og blev mere og mere straalende. I tunge Tanker saa han paa dem som paa gamle Venner — de var der alle, de han havde kjendt hele sit Liv, Karlsvognen

og Orions Bælte og Aftenstjernen og Melkeveien. Det havde været over det gamle krogete Æbletræ i hans Barndomshjem at Karlsvognen havde lyst om Høstaftnerne. — Æbletræet, som de havde betragtet som sin største Skat, med de store Æbler, som blev brune mens man bed af dem. Og det var fra Svalgangen, at han endnu saa Karlsvognen i Nord over Vedskjultaget, naar han gik rundt for at se efter, om alt var som det skulde være til Natten.

„Før jeg vil vandre ud i Verden som en hjemløs Mand, før —“ han fuldførte ikke.

Det var netop som han fik Øie paa Kirken med det lave Taarn — dens hvide Kalkvægge kunde sees lang Vei selv i Mørke — at han hørte en Knagen i Skigarden, som om nogen kløv over den.

„Hallo!“ raabte han. „Hvem der?“

„En fredelig Veifarende,“ svarte en Mandsstemme, som hørtes lidt fremmed i Udtalen, som om han kunde være svensk.

„Hvorfor gaar De ikke efter Veien som andre skikkelige Folk?“ spurgte Løitnant Meisner.

„Det skal jeg sige Herren,“ svarte den

fremmede fortrolig og kom ud paa Landeveien igjen. „Jeg er ingen Ynder af at gaa forbi en Kirkegaard i Nattens Mørke!“

„Det er mange som ikke liker det,“ sagde Løitnant Meisner, „men det har aldrig faldt mig ind at være ræd for det. Jeg har desuden selv to Smaa, som ligger begravet derinde.“

„Jeg er heller ikke egentlig ræd for det, men jeg gjør det alligevel helst i Selskab med andre Levende.“

„Saa kan vi jo slaa Følge,“ foreslog Løitnant Meisner.

„Ser jeg ikke feil i Mørket, saa er Herren Officer? Det er jo en Krigers Haandtering at tage Liv — om nu en, som De har dræbt, laa derinde? Det vilde ikke være riktig hyggeligt at møde en falden Fiende, vilde det vel?“

Den fremmede lo, idet han sagde de sidste Ord.

Han havde en lei Latter, syntes Løitnant Meisner — det var som han formelig kjendte en Uhygge ved den Latteren. Den Tanke for gjennem ham: kunde dette være en falden Fiende, som kom for at tage Hevn? Det hørtes som han kunde være

svensk ogsaa, skjønt han snakket godt norsk. Han havde altid holdt alle Fortællinger om Spøgeri for Ammestuehistorier, endogsaa Presterne var af samme Mening nutildags.

Den fremmede syntes at have gjettet hans Tanker, han lo og sagde: „Jeg kan forsikre, at jeg er ganske levende.“

Løitnant Meisner lo hjerteligt. „Jeg nægter ikke, at den Tanke for gjennem mig ved Deres spøgefulde Ord!“ sagde han. „Jeg ved ellers ikke, om jeg har dræbt nogen. Sandt at sige, saa fyret jeg løs uden at sigte. Og jeg skulde helst se, at jeg ikke har noget Liv paa min Samvittighed, for selv om det skede i en ærlig Krig, saa er det saa rart med det: Liv er Liv.“

„Jeg siger det samme: at tage et Liv er ikke det samme som at spise et Stykke Smørbrød. Man betænker sig paa det.“

De nærmet sig Kirken med det lave Taarn, dens buede Vinduer saa sorte ud i de hvide Kalkvægge. Kirkegaarden, som omgav den, var indhegnet af en lav Stenmur, som flere Steder var ramlet ned. De saa alle de sorte og hvide Kors over de lave Tuer derinde.

„Muren er svært faldefærdig,“ sagde Meis-

ner, „det kommer kanske af at man pleier at putte Ligene af smaa dødfødte Børn ind mellem Stenene i den, saa blir de begravet ved Leilighed i kristen Jord. — De har vel hørt om det skrækkelige Mord paa Røed?“

„Ja da, ja.“

„Ser De de fire Gravene her nærmest Hjørnet? Der ligger de begravet alle de fire Mennesker, som blev myrdet Natten før Nytaarsaften,“ sagde Løitnant Meisner og tog ham i Armen.

„Fire paa engang! Det var sandelig mange ogsaa!“ sagde den fremmede og saa flygtig ind mod Kirkegaardshjørnet, mens han gik fortere paa. „Jeg hørte jo om det paa Moss. Jeg er nemlig bosiddende der, Skrædder af Profession — jeg fik Borgerskab til Moss for to Aar siden.“

„Ja, han betænkte sig sandelig ikke paa at tage Liv, han som udførte den Gjerningen!“

„Det er saamænd ikke saa godt at vide for nogen Udenforstaaende,“ mente den Fremmede.

„De kan tro, det var en gribende Ligtale vor kjære Sogneprest, Hr. Anders, holdt ved de myrdedes Begravelse,“ fortsatte Løit-

nanten. „Alle som kunde gaa var tilstede. Hr. Anders forsøgte sandelig at ryste Samvittighederne. Jeg tror ikke, Morderen kunde været tilstede uden at røbe sig. Det troede heller ikke nogen af de andre, og derfor holdt Folk skarpt Udkig med hverandre ved den Leilighed, kan De tro. Dengang vidste jeg ikke — det som jeg nu ved.“

„Hvad ved De nu da?“ spurgte Skrædderen hurtig.

„Jeg skal sige Dem det,“ sagde Meisner fortrolig. „Det er mig som er mistænkt for at være Morderen. De er vel ikke ræd for mig, naar De hører det?“

„Aa langt ifra da! De ser ikke ud til at kunne begaa en saa sort Forbrydelse,“ sagde Skrædderen høflig.

„Det er rigtig en hyggelig og beleven Fyr, den Skrædderen“, tænkte Meisner, og for at fortsætte Samtalen, mens de drog videre, sagde han: „Det er en smuk Aften — jeg har sjelden seet Magen til Stjerneskin. Hele Himmelhvælvingen funkler og blinker, endogsaa Melkeveien lyser.“

„Ja,“ sagde Skrædderen og kastet et flygtigt Blik op mod Himlen, „Melkeveien er meget

tydelig iaften. Men for at sige Sandheden, saa er det ingenting jeg saa nødig ser som Nattens Stjerner. Det er noget saa alvorligt ved dem, at de spolerer et stakkars Menneskes glade Humør.“

„Saa?“ sagde Meisner forundret. „Ja det er vistnok sandt, hvad vor ærværdige Prest, Hr. Anders, siger, at Stjernerne leder Tanken hen paa Evigheden.“

„Ja det forundrer mig ikke, siden de er befæstet oppe paa Himlen, men det er mere underligt, at Stjernerne bestandig minder om noget som har været, og som er forbi. Derfor synes jeg ikke om at se Stjernernes Hærskare — er det ikke saa det heder? — det er noget lignende som med Kirkegaarden, jeg er ikke ganske tryk for at komme til at se Gjenfærd. Nei, ingenting for og ingenting bag, det er det bedste!“

„Ja, det er jeg da ikke egentlig enig med Dem i,“ sagde Meisner. „Og jeg kan ikke heller tænke mig, hvordan det vilde være at leve uden Minder og Forhaabninger.“

„Der kan være et svælgende Dyb mellem idag og igaar; — jeg ved ikke om De nogen Gang har erfaret det?“

„Jeg? jeg tror ikke jeg forstaar rigtig, hvad De mener,“ sagde Meisner.

„Nei, nei, men naar der findes et Dyb ensteds bagover i ens Tilværelse, saa ved jeg ikke, hvorfor Tankerne skulde sætte over det. Nei, det er som jeg siger: ingenting foran og ingenting bag, saa kan man være glad. — Her skilles kanske vore Veie? Jeg skal til den Gaarden, som vi ser der. Jeg har en Kjæreste der, mellem os sagt! Jeg har altid gjort Lykke hos Pigerne.“

„Det undrer mig ikke,“ sagde Meisner, „men jeg vidste ikke, at De var kjendt paa disse Kanter.“

„Jo da, jeg har været her og syet paa et Par af Gaardene — det er — lad mig se — et halvt Aars Tid siden. Farvel og tak for behageligt Selskab!“

„Iligemaade!“ sagde Meisner. „Deres behagelige Selskab har forkortet mig Tiden paa denne ensomme Vei! Farvel!“

Han satte Hesten i Trav, — han tænkte, at de ventet med Længsel efter at høre, hvad Svoger Berg havde sagt.

Anne Marie havde staaet og tittet ud efter ham.

„Du blev længe,“ sagde hun. „Hvad mente Svoger Berg? Syntes han ogsaa, at denne Mistanken bare var til at le af?“

„Jeg skal svare paa alle Spørgsmaal siden,“ sagde han. „Men nu kan dere først lave Bygmelslapper til Aftens.“

„Du store Verden! Hvorfor skal vi have det? Det er jo en hel Middagsmad.“

„Nu vil jeg for engangs Skyld, at Ungerne skal faa Lapper til Aftens. Se her er 5 Pund Bygmel og 1 Pund Kaffe og 1 Pund Sukker, som altsammen er en Foræring fra Svoger Berg. Kaffen faar vi blande.“

„Ja vi skal faa lidt Ærter, som vi kan brænde sammen med den. Men skal vi ikke blande Melet da? „Man maa spare fra Laaget af,“ pleiet Mor at sige.“

„Lad os ialfald iaften faa det ublandet.“

„Som du vil,“ sagde hun. „Har du ellers kjøbt noget i Moss?“

„Tørfisk, som jeg fik billig, skal bli sendt iovermorgen med en Bonde, saa har vi lidt i Huset. Ellers kjøbte jeg ikke noget — vi maa jo ha lidt til at putte i Huller ogsaa, og lidt til at kjøbe Melk for af og til.

Jeg kan ligesaa godt ride bort til Majoren med Hesten nu, tænker jeg.“

„Saa skal Aftensmaden være færdig, til du kommer igjen.“

„Reiser Far igjen?“ raabte mange Stemmer i Kor inde i Kjøkkenet.

„Bare bort til Majoren med Hesten,“ sagde Meisner. „Vi skal have Bygmelslapper til Aftens, Unger! Farvel saa længe.“

Majoren kom selv ud for at se, hvem det var, som kom ridende.

„Hvadfornoe! kommer du igjen!“ raabte han.

„Ja naturligvis,“ sagde Meisner. „Havde du tænkt, at jeg ikke kom igjen, du?“

„Hm, ja du har naturligvis hørt“ — sagde Majoren.

„Javist har jeg hørt det Pølsevæv!“ sagde Meisner. „Og saa mente du, at jeg vilde rømme ud af Landet?“

„I dit Sted vilde jeg ikke tage det saa let,“ sagde Majoren. „Det er ikke Spøg det, Far min, at blive beskyldt for Mord og at faa to eller tre edfæstede Vidner mod sig. Hvad mente din Svoger?“

„Det samme som du.“

„Der kan du se! Men siden du alligevel

vil slaa dig til Ro, saa vær med ind og spis Aftens — vi har nykøgt Grød iaften.“

„Nei Tak du, de venter paa mig hjemme med Aftensmaden, og de er vel utaalmodige efter at høre nyt fra Moss.“

„Saa, hvad skal dere have til Aftens da, siden du forsmaar en Tallerken god Bygmelsgrød?“

„Vi skulde have Bygmelslapper for en-gangs Skyld.“

„Aa du store Mads! det er ikke rart, at du forsmaar Grød da, selv om den er nykøgt.“

„Tak for Laanet af Svarten da, Major.“

„Jeg havde tænkt, at du vilde brugt den lige til Grændsen, som sagt. Det var derfor jeg sagde, at du kunde sætte den ind paa hvad for en Bondegaard du vilde, naar du bare lod mig faa et Bud om det.“

„Jeg forstod ikke, hvad du mente med det,“ sagde Meisner. „Du tænkte kanske, at jeg vilde blive svensk Spion ogsaa, som en Fyr har raadet mig til?“

„Du skulde ikke bli fornærmet for et godt Raad,“ sagde Majoren. „Du er i en farlig Stilling, kan jeg fortælle dig, om du ikke skønner det selv.“

„Jeg blir ialfald, hvor jeg er! Farvel da Major og tak for alt godt, jeg haaber vi sees igjen.“

Majoren gik ind igjen, og han kunde ikke lade være at betro sig til Huslæreren.

„Skulde nogen seet Magen til Halstar-righed?“ sagde han. „Og det er da sikkert, at det er blevet stor Velstand der i Huset. Hvad tror dere, de skulde have til Aftens? Jo, Bygmelslapper! Der som de var glade til, naar de havde en Barkebrøds-kive at gnave paa! Det skulde ikke forundre mig, om de havde Sukker og Kanel paa sine Bygmelslapper og kanske Øl at drikke til ogsaa!“

„Ak!“ sukket Huslæreren.

Da Løitnant Meisner kom tilbage fra Majoren, stod Peder i den aabne Gangdør og ventet paa ham.

„Vi hørte Vardøgeret til Far, derfor gik jeg ud at for at lukke op,“ sagde han. „Og Moster Petronelle siger, at det er bare gode Mennesker, som har Vardøger. Det har jeg vist hørt andre sige ogsaa. Derfor kan jo ingen mistænke Far, som De er ræd for, naar de

faar høre, at vi hører Fars Vardøger saa ofte, før De kommer selv.“

„Nei, du har Ret i det, Gutten min!“ sagde Meisner spøgende. „Naar vi bare kunde bede Politimesteren i Christiania komme hid og høre det selv!“

Han sparket Sølen af Benene og tørret dem paa Granbaret foran Døren, tog begge Dørene for at lukke dem sammen med Slaaen, men han blev staaende et Øieblik for at se det straalende Syn af Stjernernes Hærskare endnu en Stund. Det var som han pleiet at se dem: Karlsvognen over Spidsen af Vedskjultaget.

Han smilte.

„Her er mit Hjem,“ sagde han. „Og jeg forlader det ikke saa længe det forundes mig Liv! Se op, Peder, se hvor det straalere og funkler og skinner iaften og hvor det blinker ustandselig over hele Himlens Hvælving. Peder, hvergang du ser Himlens Pragt og Herlighed, saa tænk paa dit fattige Hjem, og husk hvordan Stjernerne skinner over det i mørke Aftener.“

„Det skal jeg huske Far,“ sagde Peder. Saa skøv han Slaaen for og gik ind.

„Du ser saa oprømt ud, kjære Svoger,“ bemærket Madame Juel, da han hilste paa allesammen. „Er du fornøiet med Udfaldet af din Mossereise?“

„Jeg ved ikke, hvad du vil synes om det, jeg har at berette dig, kjære Svigerinde,“ sagde han. „Jeg har nemlig hørt, at Svoger Bergs nye Kone er det udueligste Fruentimmer, som kan gaa i to Sko! Hun er vokset op sammen med tre Brødre og uden noget Tilsyn, saa hun har fundet paa at læse Lexer sammen med Brødrene! Hendes egen Far skal have sagt, at hun gjerne kunde gaa op til Studenterexamen! Man skal jo ikke tro alt man hører, men efter hvad jeg saa der idag, kunde jeg nok tro, at det ikke er saa stor Usandhed endda! Vi havde Melkegrød til Middag, og den var svid og det ganske dygtig ogsaa! Fuld af Klepper var den ogsaa — ellers kunde den været deilig. Jeg spiste mine tre Tallerkener af den. Men Svoger er jo en stor Madkrog, og jeg kunde godt forstaa, at det var haardt for ham at faa ned Grød, som var saa svid. Han er jo nygift og noksaa fornøiet med at have faaet en ganske ung Kone. Saa han

tier stille endnu, men jeg kunde skjønne, at han længtet svært efter at du skulde komme, kjære Svigerinde. Naar han har tilbudt dig et Tilflugtssted i sit Hus, saa er det først og fremst, fordi han er i en sand Kattepine med sin uduelige Kone i sit store Hus.“

„Du kunde ikke fortælle mig noget, som kunde glæde mig mere,“ sagde hun. „At jeg er velkommen og kan være til Nytte, er en stor Behagelighed for mig.“

„Men gjør dig bare lidt kostbar!“ raadet Meisner. „Desto bedre bliver du modtaget! Svoger Berg vilde sende Sluffe med to Heste for efter dig, men han ventet paa, at den ene Hesten skulde blive bra igjen, den har skadet Benet.“

„Sagde du ikke, at jeg havde tænkt at faa Skyds med en Bonde til Moss?“

„Saa dum var jeg ikke! Kommer du standsmæssig tilhuse, saa blir Modtagelsen derefter, kjære Svigerinde! Derfor tillader jeg aldeles ikke, at du kommer skranglende paa et Bondelæs.“

„Og hvad sagde han ellers om Peder og Claus?“ spurgte Anne Marie.

„Han vilde se Tiden lidt an først.“

„Men hvad mente han om dine egne Affærer? Syntes han, du kunde være tryg trods denne Mistanke, som onde Mennesker har sat ud om dig?“

„Ja hvis du vil vide det, saa sagde han: Nu spørger det stygt for dit Hoved, Svoger, saa hvis du kan komme ombord i et af mine Skibe uden at jeg ved om det, og komme ud af Landet, saa skal det være mig kjær. Jeg har ikke Lyst til at have en henrettet Svoger, skjønt det er jo noget som kan hænde den bedste.“ — „Henrettet er jeg da ikke endnu,“ sagde jeg, „og hvis det findes Lov og Ret her i Landet, saa blir jeg det vel heller ikke.“ — „Jeg for min Del har nu mere Tro paa et godt Skib end paa Lov og Ret,“ sagde han. — „Jeg tænker, at jeg tør stole paa Retfærdigheden,“ mente jeg. — „Du er en Stridbuk, Svoger,“ sagde han. — Vi var begge ærgerlige, men alligevel gav han mig med 5 Pund Bygmel og 1 Pund Sukker og 1 Pund Kaffe til min Kone og bad mig tænke over Sagen.“

„Svoger Berg har Ret, kjære Mand,“ sagde Anne Marie grædende. „Flygt og red Livet! Endnu har du Tid.“

„Hvad Værd har Livet i et fremmed Land uden Hjem og Kone og Barn? Jeg bliver hvor jeg er og lader det staa til. — Men lad os nu faa ind Bygmelslapperne, mens de er varme, kjære Kone, — det skal bli godt at faa Mad ovenpaa den lange Ridetur.“

Anne Marie gik ud i Køkkenet, hvor Børnene ogsaa opholdt sig, mens Lapperne blev stegt.

Han gik op og ned i det lille Rum.

„Jeg har Fornemmelsen af, at mit Hode ikke sidder videre fast paa min Hals,“ sagde han til Madame Juel, „og det er en høist ubehagelig Fornemmelse. Men lad os ikke tænke mere paa det!“

Anne Marie kom ind igjen med et Fad med rygende Pandekager og alle Børnene fulgte med efter hende ind.

„Delikatibus!“ sagde Meisner, da han havde smagt paa Pandekagerne. „Men hvorfor spiser du ikke, kjære Kone?“

„Maden sidder fast i Halsen paa mig,“ sagde hun.

„Spis, Anne Marie,“ sagde Madame Juel alvorlig, „du kan behøve dine Kræfter!“

Alle Børnene stod rundt Bordet og spiste

saa stille og forsigtig, som de kunde. Skjønt de fik varme Pandekager af bare ublandet Mel, kunde de ikke være glade, for det var saa besynderligt og uhyggeligt altsammen. De havde seet, at Mor flytted paa Praasen idetsamme hun satte sig tilbords — det var for at det ikke saa godt skulde sees, at Øinene var blanke af Taarer. Og Moster Petronelle var saa frygtelig alvorlig. Men Far gjorde sig Umage med at være munter og fornøiet. Det maatte altsammen komme af denne Mistanken, som nogen gruelig slemme Mennesker havde sat ud.

„Du maa spise,“ sagde Madame Juel igjen.
„Tænk paa dine sex Børn!“

De fire ældste, som stod ved Bordet, saa forfærdet paa hverandre.

Hvorfor skulde hun tænke paa dem?

De vilde allerhelst lade være at spise de ogsaa.

„Det er sandt, noget rigtig glædeligt hørte jeg i Moss,“ sagde Meisner. „Politimesteren i Christiania skal være en saa klog og skarp-sindig Mand, at det ikke findes hans Mage! Det er som han kan se tvert igjennem Folk.“

„Det var da godt,“ sukket Anne Marie.

„Det var da godt, Far!“ udbrød Abigaet straalende. „Da ser han snart, at Far ikke har slaaet ihjæl fire Mennesker!“

Og Madame Juel saa ikke paa hende, som hun pleiet, fordi hun snakket ved Bordet, men sagde bare: „Du har Ret i det, Barn.“

Anne Marie kunde ikke komme væk fra alle de Fortællinger, hun havde hørt om Henrettelser. Hun vilde jage Tankerne fra sig og berolige sig med at Politimesteren i Christiania var en klog og skarpsindig Mand. Men det havde da vel hændt før, at en uskyldig Mand var dømt?

Den sidste Postrøver, som blev henrettet, havde først i aller sidste Øieblik tilstaaet. Havde hun bare aldrig hørt paa Beretningerne om ham! Men det var, som hun selv havde seet, hvordan Smaagutterne kløv op i Trærne for at se paa — og saa havde de faldt be-svimet ned den ene efter den anden, fordi de ikke havde orket at se, hvad de fik se.

Og to Børn med Faldesyge havde For-ældrene kommet trækkende med, forat de skulde drikke Blod — det var sagt dem, at Aarsdagen efter skulde de enten være ganske fri for Sygdommen eller døde. Saa var det

ogsaa gaaet, den ene var blit bra, og den anden var død. Selv i hans Grav kunde overtroiske Mennesker ikke lade ham i Fred.

Hun havde villet, at Peder og Claus skulde huske den sidste Nytaarsaften. Det var nok ingen Fare for at de ikke skulde huske den!

TIENDE KAPITEL

I Angst.

Ogsaa næste Dag gik uden at de saa eller hørte noget til Øvrigheden.

Hvor stor Forargelsen var rundt om i Huser og Smaahytter over denne formentlige Sendrægtighed, kjendte Meisner og hans Familie ikke til. At det var fordi Øvrigheden helst saa at fine Folk slap fri fra Straffen for sine Misgjerninger, det vidste de jo godt — det havde de da sagtens Erfaring for fra gammel Tid! Kanhænde ventet Fogden og Lensmanden paa, at Løitnanten skulde rømme. Naar han var vel afgaarde, saa kom kanske Øvrigheden anstigende og sagde, at Løitnant Didrik Meisner skulde arresteres for firedobbelt Mord! Det vilde de gjøre, forat s. mple Folk ikke skulde tro, at Retfærdigheden sov heller! Og Løitnanten kunde nok

faa sit rundelige Udkomme som Spion i Sverige, han! Men han var fræk nok til at blive, hvor han var, og trodse Lov og Øvrighed, mens han og hans Familie levet i Herlighed og Glæde. Tirigsdalersedler havde han i bundtevis, og han var ikke ræd for at vise dem frem engang, saa tryg var han for Øvrigheden! Det var ikke godt at vide, hvad en skulde tro om det! Men det kunde jo ingen mere sove tryg i sin Seng, naar Løitnanten gik fri omkring og kunde udklække nye Planer om Mord og Røveri.

Trods den store Belønning maatte endnu ingen have fortalt Commissionen hvad for Rygter det gik, mente Anne Marie. Hvor havde ikke Meisner Skinnet mod sig! Det var ikke nok med, at baade Marja og Mor Smedstad og Landhandleren allesammen vidste, at de havde spist Flødevafler, lige efter at de havde maattet borge for at faa saavidt, at de kunde lave lidt Suppe af denslags, som de fattige fik, forat de kunde holde Livet oppe lidt til. Men til sin Ulykke havde jo Meisner Gang paa Gang indbildt Folk, at han havde en Tirigsdaler, som han vilde faa vexlet. Hun

havde ikke kunnet begribe, at Folk havde været lettroende nok til at lade sig narre af hans Tirigsdalere, men nu var det klart nok at forstaa. Selv den uskyldigste Løgn maatte høre Djævelen til, siden den ikke kunde andet end bære saa bedske Frugter!

„Vil du ikke flygte fra Virkeligheden idag da?“ spurgte Meisner smilende.

„Dette lader sig ikke flygte fra,“ sagde Anne Marie. „Men jeg vilde gjerne stoppe nogen af dine Strømper, hvis jeg havde Garn. Har du lidt Uldgarn at give mig, Søster Petronelle?“

„Jeg har endel hjemmespundet Garn af sammenkarret Uld,“ sagde Madame Juel. „Jeg skal gaa ud og finde det frem i Kufferten.“

„Tak skal du have.“

Da hun var gaaet, saa Anne Marie betydningsfuldt paa Meisner og sagde: „Du kan faa Brug for dem!“

„Det haaber jeg,“ sagde han.

„Jeg mener til din Reise,“ sagde hun. „For hvis du vil, at jeg skal beholde min Forstand, saa maa du flygte.“

„Og saa skulde jeg bekræfte alle de ond-

sindede Rygter ved en feig Flugt? Nei det gjør jeg ikke!“

„Det er fortvilet med en saan Halsstarrighed,“ sukket Anne Marie. „Men Strømperne skal da ialfald være istand, for jeg kan ikke tænke mig andet, end at du kommer paa andre Tanker.“

Hun sad og stoppet flittig og forsøgte at lade være at tænke. Da saa hun, at Meisner strøg Peder over Haaret — det pleiet han ikke gjøre uden hver Geburtsdag, naar han sagdenogen høitidelige Formaninger til Sønnen.

Hun blev kold af Angst — hun forstod nok Meningen! Han vilde reise uden at sige Farvel for at spare sig selv og sin Familie for oprivende Scener. Han vilde bare forsvinde. Men det skulde han ikke faa Lov til!

Hun holdt Øie med ham Resten af Dagen, og om Aftenen ved Sengetid sagde hun til Madame Juel, at hun havde lidt at ordne først, men det var ikke værdt at vente paa hende.

Saa satte hun sig ved Døren, efter at hun havde lagt Forværkskaaben og Kysen i Beredskab ved Siden af sig. For det var naturligvis nu i Mørket, han vilde gaa sin

Vei. Forsvinde uden et Ord. Men det skulde han ikke faa Lov til!

Hun vidste, at han ikke havde lagt sig endnu, for det knaget i Sengen, saa det hørtes helt ned, naar han lagde sig i den. Han vilde vente, til at han var vis paa at alle sov fast. Et Par Gange hørte hun, at han gik over Gulvet.

Saa hørte hun pludselig, at han gik raskt mod Døren og ned af Trappen.

Hendes Hjerter slog haardt, det var det hun havde vidst: Adskillelsens Stund var kommen.

Hun slængte Kaaben og Kysen paa sig.

„Staa op, Peder,“ hvisket hun og rusket i ham. „Du maa stænge Døren efter mig.“

Han for op af Sengen.

„Hvor skal Mor hen?“ spurgte han forskrækket.

Hun var alt ude af Døren foran ham og gik fort gennem Kjøkkenet og Gangen.

„Jeg ved ikke,“ sagde hun. „Jeg følger din Far. Skynd dig.“

„Naar kommer Mor og Far igjen?“ spurgte Peder beklemmt. Han syntes, hun var saa underlig.

„Det ved jeg ikke,“ sagde hun kort. Det gik som et Stik gennem hende: Jeg kommer alene tilbage.

Det var blændende klart Maaneskin ude og Skyggerne laa udover Sneen. Maanen stod lavt, lige over Grantræerne.

Meisner lukket netop op Grinden, han havde hørt dem og snudde sig om.

„Staa ikke der, Peder, uden Klær paa dig,“ raabte han.

„Jeg gaar bort til Majoren forat varskue om, at det vist brænder enten i Prestegaarden eller Kirken. Se den røde Lysningen paa Himlen der.“

Anne Marie saa det ogsaa, det lyste rødt netop paa den Kant, hvor Kirken og Prestegaarden laa. Det kunde vel ingen komme tidsnok herfra alligevel, men hun forstod, at han vilde have et Paaskud til at gaa sin Vei uden at tage Afsked. Hun blev staaende uvis ved Døren — skulde hun raabe paa Peder og sige: kom og sig Farvel til din Far, du ser ham kanske aldrig mere.

Men hun betænkte sig paa det, hun havde ikke rigtig Mod til det, og Meisner vilde det jo ikke heller. Hun hørte, at Peder havde

lukket Døren helt ind. Saa sprang hun efter sin Mand.

„Du burde ikke være med, Anne Marie,“ sagde han, „jeg maa gaa fort.“

„Jeg kan nok ogsaa gaa fort,“ sagde hun.

Skyggerne laa udover Veien, fine spinkle Birkestammer med Grene og Smaakvister og af og til en tæt sort Skygge af en Gran, de saa deres egne Skygger ile foran dem paaskraa tvers over Grøften.

Her kommer jeg til at gaa alene tilbage, sagde hun for sig selv. Han for saa fort afsted, hun maatte vente, til han sagtnet paa lidt, med at snakke til ham.

„Ser du, at Lysningen derborte bliver stærkere?“ sagde han.

„Ja ha,“ sagde hun, og hun tillagde forsigtig: „men du kan da vel alligevel ikke tænke at komme tidsnok til at være til nogen Nytte?“

Hun haabet, at hun skulde faa ham til at fortælle, at han nu var paa Veien til at drage ud i Verden for at undgaa den forsmædelige Skjæbne, som nedrige Menneskers Ondskab vilde bringe over ham. Kunde han ikke forstaa, hvor grusomt det var at forsvinde uden videre?

„Ja det er jo ikke godt at vide,“ sagde han, „jeg synes jo ikke, at jeg kan sidde rolig og vide, at det brænder heller. Men jeg forstaar ikke, hvad du vil være med efter.“

„Fordi jeg tror, at du vil gaa fra os,“ sagde hun heftig, „og jeg kan ikke lade dig gaa alene ud i Verden! Jeg følger dig, hvor du gaar hen!“

„Jeg tror du er afsindig, Kone,“ sagde han. „Skulde vi begge to flygte fra Hjem og Barn? er det det du mener?“

Hun holdt Hænderne for Ansigtet. „Skjæb-
nen er grusom mod os,“ sagde hun.

„Du faar være fornuftig, Anne Marie,“ sagde han. „Saalænge det er Liv, er det Haab, heder det. Det ser da ud til, at Øvrigheden ikke har stor Tro til Folkesnakket, siden jeg faar gaa i Fred. — Jeg synes, jeg hører Dombjelder, det er vel Postbonden som kommer, — han er dygtig sent ude idag. Jeg vil bede ham, om vi kan faa Skyds med ham bort til Majoren.“

Da den kjørende dukket op over Bakken ved Elven, raabte Meisner til ham: „Kan vi faa Skyds med dig, Simen, bare saalangt som til Majoren?“

Postføreren satte Hornet til Munden og tutet, saa det hørtes viden om i den stille Nat, og Ekkoet gjenlød langt borte i en Aas. Derefter reiste han sig halvt op i Slæden og slog paa Hesten, saa den satte afsted i rasende Fart.

„Jeg mener, han blev ræd for mig!“ sagde Meisner forbauset. „Jo, jeg skal nok gjælde for en Morder og Stimand herefter, skjønner jeg!“

Anne Marie sagde ingenting, men han lagde Mærke til, at hun gik med bøiet Hoved.

„Du maa huske paa, at det maatte være underlig for ham at se os spadsere paa Landeveien ved Nattetider, Anne Marie,“ sagde han undskyldende. „Jeg tænker, Klokkeren kan være henved 10.“

„Det er den vist,“ sagde hun stille.

Da de var komne til Majoren, kunde de se, hvorledes Flammen slog op mod Himlen og tykke Røgskyer væltet frem.

„Det er da tydelig nok at se, at det er Prestegaarden,“ sagde han. „Jeg mener, det er alle Husene, som brænder, siden det kan vare saa længe.“

Han lukket op Grinden og sprang nedover Bakken. Anne Marie fulgte nølende

efter. Det var faldt hende ind, at kanske Majoren ogsaa kunde tro, at de var ude paa Røveri?

Som Husene stod der i Maaneskinnet med lange Skygger liggende udstrakt udover, syntes hun, at de saa respektindgydende ud. Vaaningshuset med det høie spidse Tag syntes hende endnu mere fornemt nu med Skyggen, hvor Taget og Piberne tegnede sig langt bortover Gaardspladsen. Og her kom hun og hendes Mand, som ikke længer regnedes for ærlige Folk, snigende ved Nattetider. Hun skvat formelig, da en Hund for gjøende mod dem.

„Kjender du ikke Folk, du Diana?“ sagde Meisner.

„Hvem der?“ raabte Majorens kraftige Stemme indenfra.

„Didrik Meisner, Far,“ sagde han. „Prestegaarden brænder. Vil du være med derbort?“

„Javist vil jeg saa, jeg skal være færdig i en to tre. Kan du faa vækket Ole, saa er det bra, han sover som en Sten. Bed ham tage Bredslæden og begge Kjørehestene. Og du kan raade ham fra mig til at rappe sig, ellers skal det gaa ham ilde.“

Snart stod baade Majoren og Huslæreren der.

„Du skal have Tak for at du varskuet mig,“ sagde Majoren. „Her paa Landsbygden faar en sandelig tage med det, som er! Er Fru Anne Marie ogsaa med?“

„Min Kone kan vel faa blive igjen her saalænge,“ sagde Meisner.

„Nei, jeg ber saa pent om at faa være med,“ sagde Anne Marie.

„En smuk Dames Følgeskab skader aldrig!“ sagde Majoren.

Han fik ikke stor Tid til at klage over Oles Sendrægtighed, Slæden med begge de raskeste Heste for kom kjørende opover mod Hovedbygningen. Ole fik Befaling til at tage Diana med sig ind i Drengestuen.

„Nu gaar det, som det er smurt!“ sagde Majoren, idet de kjørte afsted. „Jeg blev vækket, før du kom, Meisner, af Postbonden. Han tutet i Posthornet, som om den Onde selv var i Hælene paa ham. Du mødte ham vel — hvad var det paafærde med ham?“

„Han blev ræd,“ sagde Meisner, „for mig, kan du tænke!“

Meisner og Anne Marie havde ventet, at Majoren skulde bryde ud i Forundring og

Forargelse over Postbonden, men han sagde bare ligesom ganske betænkt: „Hm, jaaa jaaa.“

Og Anne Marie syntes, at han skottet til Huslæreren med det samme, ligesom for at opfordre ham til at være paa sin Post ligeoverfor den farlige Person de havde med sig.

Denne Mistanke vilde være uudholdelig, selv om der ikke havde været noget at frygte fra Øvrigheden. Nu reiste han jo snart fra det alt sammen, men hvad det var han gik imøde i Landflygtigheden, det kunde jo ingen vide. Hun maatte opbyde al sin Kraft for at kjæmpe mod Graaden.

Majoren havde en Fornemmelse af at Løitnanten og hans Kone var forstemte — saan Taushed var ikke hyggelig.

„Jeg mener, det er hver eneste Bygning, som findes paa Prestegaarden, som brænder op,“ sagde han.

„Saavidt jeg kan se herfra, staar Vaaningshuset endnu,“ sagde Meisner. „Det er Udhusbygningerne, som brænder.“

„Javist, nu ser jeg det ogsaa,“ sagde Majoren. „Kan du huske, da Sjøboderne brændte i Christiania?“

„Ja det kan jeg da, skjønt jeg bare var Smaagut dengangen.“

„Ja det var Brand, som sagde sex, det!“
vedblev Majoren. „Fra Søndag Aften til Onsdag Middag! Og bagefter — kan du huske, hvordan Sildetønder og alskens Varer laa og flød i Vandet?“

„Ja, jeg var med at fiske op Ting, som laa i Vandet, jeg ogsaa, jeg fik op en Spadserstok, som vel en af Kjøbmændene havde mistet i Forstyrrelsen — den fik jeg 2 Skilling for af Eiermanden. Det var de første Penge jeg havde havt i mit Liv, og jeg studeret grundig paa, hvordan jeg bedst skulde anvende dem. Han var sandelig ikke god i Handsel den Fyren!“

„Du kan saa si,“ lo Majoren.

„Jeg hørte ogsaa om Branden,“ sagde Anne Marie, „det var nok mange, som mente, at det maatte være Dommedag, naar de saa Ilden Dag efter Dag.“

„Naar tror ikke Folk, at det er Dommedag?“ sagde Majoren.

Det gik i susende Fart. Ildflammerne og Røgmasserne blev forfærdeligere, og Knit-

ringen af Ilden blev stærkere og stærkere, jo nærmere de kom.

Hestene lagde Ørene bagover, mens de forskræmte sprang afsted, men da de kom til Kirken og skulde svinge ind mod Prestegaardsalléen, steilet de og vilde ikke længer.

„Kanske det er ligesaa godt at vi stanser her,“ sagde Majoren, „vi faar binde Hestene bag Kirkevæggen, saa ser de ialfald ikke Ilden.“

En Mængde Mennesker var mødt frem. Et rødt Ildskjær lyste over Sneen, og Menneskene stod der som store mørke Flekker.

Fra Brandstedet og helt ned til Elven stod der en Række af Mennesker, som langet Vand i Bøtter.

„Har Dere Brug for mere Hjælp her?“ raabte Majoren.

„Ja det trænges vist al den Hjælp En kan faa her, om Prestegaarden skal kunne reddes,“ blev det svaret. „Ilden har pellet væk den ene efter den anden af Udhusbygningerne. Det begyndte i Drengestubbygningen, og saa har det gaaet rundt.“

Selve Prestegaarden stod uskadet endnu, Ilden var netop slaet over fra Vedskjulet i

Staburet, som var den nærmeste Bygning. Majoren gik op mod Branden, det hørtes snart, at han havde overtaget Kommandoen. Det var ikke andet at gjøre, end at tænke paa Prestegaarden, mente han, Ilden i Vedskjulet og Staburet fik have sin Gang, det var ikke værdt at spendere en Vandbøtte paa nogen af dem, men heller bruge alt det som kunde skaffes til at hælde over Syd-væggen i Prestegaarden.

Meisner tilbød sin Hjælp nede ved Elven, og Anne Marie, som havde fulgt ham, sagde, at hun ogsaa maatte kunne være med at lange Vandbøtter.

„Kan du ikke heller gaa ind til Jomfru Kunigunde?“ sagde Meisner.

„Jeg vil helst ikke være saa nær,“ sagde hun undvigende, „Lyden af Ilden er saa skrækkelig.“

„Det var et sandt Ord,“ sagde en Kone, som stod der. „Jeg har ikke hørt slig fæl Lyd i alle mine Dage! Og ikke tror jeg, at noen faar slukket den Ilden.“

„Skulde de ikke faa slukket den?“ gjentog Anne Marie.

„Nei, naar En tænker paa alt det, som er hændt i det sidste saa, —“ sagde Konen.

„Ja naar En tænker paa det saa“ — gjentog Folk rundt om.

Anne Marie forstod, at de mente, at Dommendag var kommen. Skulde hun tro det?

„Saa var det ialfald ingen anden Ting at ængste sig for,“ sagde hun.

„Nei, det var et sandt Ord,“ sagde flere.

Hun mærket, at de nærmeste skottet bort paa hende og Meisner.

„Ja er det som dere mener, Godtfolk, saa er det til ingen Nytte at staa her og stræve med Vandbøtterne!“ sagde Meisner.

„Det er det vist,“ sagde en af Mændene. „Dere skulde bare seet, hvordan Varmen freste op, naar vi hældte en Bøtte Vand op i den!“

„Er Lensmanden her?“ spurgte Meisner, men idetsamme han havde sagt det, forstod han, at det var dumt sagt af ham. „Han skulde vel lede Slukningen.“

„Nei, han er ikke her,“ svartes det. „Han er paa Moss idag for at snakke med Commissionen. De er nok kommet godt paa Spor efter Gjærningsmanden, har jeg hørt.“

Meisner og Anne Marie syntes, at det var,

som om de brændte sig paa alle de Øine, som de følte rettet mod sig.

„Det var da rigtig heldig, at de er paa Spor efter ham,“ sagde Meisner, men han syntes, at han kanske havde sagt det i en altfor freidig Tone. Det var ikke saa godt at passe Maaden heller.

„Saa de er paa Spor efter Gjerningsmanden nu?“ sagde en Stemme, som Meisner syntes, han kjendte, ovenfor ham i Rækken.

„Godaften,“ sagde han. „Er det ikke min Reisekammerat fra igaar da?“

„Jovel er det saa!“ sagde Skrædderen fra Moss. „Det var da ved en sørgelig Anledning, vi skulde mødes igjen. Dette er sandelig en hjemsøgt Bygd.“

„Ja det var sandt, san!“ sagde de nærmeste.

„Men nu blir da Morderen snart grebet, hvis jeg forstod Dem ret,“ vedblev Skrædderen.

„Det gjør han nok,“ mente en.

Men en Anden sagde forsigtig: „Hvis det ikke er saa, at Øvrigheden vil han skal komme sig undaf. En kan jo aldrig vide, hvad som kan stikke Øvrigheden.“

Anne Marie hvasket: „Hører du det?“

„Javel hører jeg det, ja,“ sagde Meisner.

„Alle mener det samme,“ vedblev hun.
 „De kan ikke tænke sig en saa stor Halsstarrighed.“

„Da skal de sandelig faa se det, om de ikke kan tænke sig det!“ sagde han.

„Nei, se naa dere! Naa staar Ildsluen høit mod Himlen!“ skreg nogen. „Det er vist fattet i Præstegaarden.“

Landhandleren kom fort gaaende ned mod dem fulgt af en af Pigerne fra Prestegaarden.

„Er det fattet Ild i Sydvæggen?“ spurgte Folk, „det flammer saa op.“

„Nei, det er bare Staburstaget, som staar i lys Lue,“ sagde Landhandleren. „Majoren mener, at Prestegaarden greier sig, Væggen er jo saa vaad, at Vandet render ned af den baade indvendig og udvendig. Det skal blive en bra Udgift for Bygden dette! Det maa vel være saa bestemt, at alt som er vondt skal slippes løs paa os, men jeg skjønner ikke, hvorfor vi skal have alt dette.“

„Det er let at skjønne,“ sagde en Mand. „Er det ikke akkurat som det staar i Skriften om de sidste Tider?“

„Hvad siger Hr. Anders?“ spurgte nogen.

„Jo han mener det, at det er Slutten snart.“

„Med Branden?“ spurgte Meisner.

„Nei, med Verden,“ sagde Landhandleren.

„Jeg har lovet Jomfru Kunigunde, at jeg skulde hente mere Kaffe. Hun har holdt paa at koge Kaffe hele Tiden og trakteret alle som hjalp til, og nu findes det ikke hverken Kaffe eller Cicorie eller brændte Ærter igjen deroppe.“

„Lad os som staar hernede, ogsaa faa lidt Kaffe at varme os paa da, dere har glemt os,“ sagde en Stemme. „Vi er ganske gjennembløde ogsaa.“

„Ja, jeg skal sørge for det,“ loved Landhandleren.

Staburet brændte fort ned, og Sydvæggen havde modstaaet Varmen — den var bare blit lidt brunsket ved Hjørnet.

Det kom Melding nedover, at det ikke behøvedes mere Vand, og alle gik mod Prestegaarden for at se paa Ildens Herjinger. Det var en stærk Brandlugt, og det røg op fra Ruinerne, af og til blaffet en liden Flamme op, men naar det bare blev holdt Vagt Natten over, saa var al Fare forbi.

Folk hjalp til at bære ind igjen alt det, som var baaret ud. Men alle Kreaturene,

som var fordelt omkring paa Nabogaardene, maatte forblive, hvor de var, indtil videre.

Da Meisner gik forbi Skrædderen, hvisket han: „Hørte De, hvad som blev sagt dernede? Det er mig, Commissionen er paa Spor efter.“

„Se at komme afsted saa fort som muligt!“ hvisket Skrædderen igjen. „Over Grænsen. Jeg reiser ogsaa tilbage en af de første Dage. Jeg har lagt mig lidt tilbedste her.“

„Blir Kjæresten ogsaa med?“

„Det ved jeg ikke saa rigtig — det er altid en ny at faa.“

Jomfru Kunigunde kom bort til Meisners og sagde: „Vent, og faa lidt Kaffe, Fru Anne Marie, den er straks færdig.“

Anne Marie saa spørgende paa sin Mand.

„Jeg synes, du burde sige Tak til,“ sagde han. „Hvis Majoren vil vente saalænge.“

„Majoren tager nok ogsaa en Kop Kaffe?“ mente Jomfru Kunigunde.

„Jo jeg siger Tak!“ sagde han. „Det er ikke hver Nat det bydes Kaffe! Jeg gaar bort og henter Slæden hid imens.“

De fleste var gaaet hjem, da Majoren og Meisners kom ud fra Prestegaarden, efterat

de havde drukket Kaffen. Bare de, som skulde holde Vagt, gik stiltfærdig frem og tilbage foran Brandtomterne.

I det samme de skulde sætte sig i Slæden, sagde Majoren: „Er det ikke to Slæder, som kjører frem derborte ved Landhandleren? Jovist er det saa! Det maa være nogen Efternølere, som har villet se paa Branden. For det er ingen Syge paa disse Kanter, som er saa fine, at de skulde behøve to Læger fra Moss. Lad os vente lidt for at se om de kommer hid.“

Den første Slæde, hvori der sad to Mænd, dreiet ind fra Alléen. Maaneskinnet lyste paa en Lue med forgyldt Rand om og paa blanke Knapper.

Lensmanden. —

Anne Marie saa ikke mere, hun stod opreist ved Siden af Majorens Slæde, og saa blev hun staaende, men hendes Sanser var bedøvet. Hun havde hverken seet eller hørt, at de to Slæder havde kjørt frem til Prestegaardsdøren, hvor Hr. Anders endnu stod, og hvor Gaardsgutten holdt Lygten op mod de nyankomne.

Det var en uhyggelig Taushed over alle,

som stod der og ventet paa, hvad som vilde hænde.

Anne Marie vaktes som af en Dvale ved at Meisner lagde Haanden paa hendes Skulder og sagde: „Saa længe det er Liv, er det Haab, Anne Marie!“

Hun kastet sig ned i Slæden og gjemte Ansigtet i Ulveskindsfelden, mens hun hvisket: „Det gaar en Sti bagenfor Sommerfjøset op i Skoven.“

Hun hørte Majoren sige: „Jeg skal kjøre hende helt hjem, gamle Ven.“

Men saa hørte hun, at Majoren hvisket, og hun lytted med Anspændelse, for hun forstod, at det ikke var bestemt for hende: „I dit Sted vilde jeg ikke levende falde i Hænderne paa —“ Majoren kom ikke længer, for Anne Marie havde løftet Hovedet og saa paa ham.

„Herregud, hvad et Menneske dog kan komme ud for!“ mumlet han.

Meisner gik frem mod Lensmanden, som om han vilde forkorte de uhyggelige Minutter og spurgte: „Er det mig Lensmanden er ude og søger efter?“

„Nei, det er ikke det heller, Løitnant,“

sagde Lensmanden og lo. „Jeg kan berette vigtige Nyheder: Commissionen tror, at den endelig har fundet det rigtige Spor.“

„Det var en glædelig Nyhed for mig!“ udbrød Meisner.

„Du kan saa si, Løitnant,“ sagde Majoren. „Nu skjønner jeg ikke, hvordan jeg har kunnet være saa erkedum, at jeg et eneste Øieblik har kunnet tiltro dig det.“

Meisner gik hen til Anne Marie. „Hørte du det, kjære Kone?“ sagde han.

„Ja,“ hvisket hun og smilte, men lukket Øinene, hun syntes, at Glæden tog Kræfterne fra hende.

„Jeg mener, De er flinkere til at bære Modgang end Medgang, Fru Anne Marie!“ sagde Majoren leende. „Er det nogen, som har Brændevin her? Jeg kom ikke til at tage Flasken med mig i Farten.“

„Brændevin har vi desværre ikke, men Draaber, som er lavet af Egebark, gjør vist samme Nytte,“ mente Prestens Datter. „Jeg skal hente lidt til hende.“

„Fortæl os saa lidt, Lensmand!“ sagde Majoren. „Hvordan er saa Commissionen kommet paa Spor efter Morderen?“

„Det var de Halvstøvlerne med Fløielskant, som blev hans Ulykke,“ sagde Lensmanden. „Det er blit meldt, at det er en svensk Skrædder, som er bosiddende paa Moss, som har byttet dem bort mod et Par andre. Han kunde jo nok have kjøbt dem selv, men det er ogsaa andre Ting, som vil gjøre det slemt for ham — før Nytaar sad han rigtig daarlig i det, men siden Nytaar har han turet og gastereret, saa det har havt god Skik! Han skal have gaaet i en eneste Rus omtrentlig siden.“

„Aha, Skrædderen fra Moss,“ mumlet Meisner.

„Kjender De ham, Løitnant,“ sagde Lensmanden.

„Jeg mødte Fyren i Nærheden af Kirken iforgaars Aftes, og saa slog vi Følge — han havde ikke Lyst til at gaa alene forbi Kirkegaarden.“

„Nei, det siger jeg ikke noget om,“ sagde Lensmanden. „Vi fik Melding i Eftermiddag om, at en Kone havde truffet ham paa disse Kanter, hvor han skulde være og sy, og saa drog vi sporenstregs afsted.“

„De ser, hvad det er hændt her,“ sagde

Hr. Anders bedrøvet. „Men et Nattelogi kan jeg alligevel skaffe Dem. Til Krig og Uaar og Dyretid kommer nu ogsaa Ildebrand. Det er visselig den Mening med alle disse Ulykker, at vore Hjerter skal have lettere for at opgive denne Verden og bare vente paa den yderste Dag.“

„Det gik bedre end det saa ud til alligevel, Hr. Anders, siden Hovedbygningen blev sparet,“ sagde Majoren. „Kommer vi til at slaa Følge, Lensmand?“

Lensmanden smilte lidt. Det var noget alle vidste, at Majoren ikke taalte nogenslags Hentydning til Dommedag.

„Tak for Tilbudet, Hr. Anders!“ sagde han. „Men jeg maa nok afsted for at fukke Ugjerningsmanden — imorgen kan Fuglen være fløien! Jeg reiste indom her, fordi jeg tænkte, at jeg kunde faa lidt Underretning her.“

„Ja Skrædderen har netop været med ved Slukningen,“ sagde Meisner.

„Hvor bor han henne, er det nogen, som ved det?“

„Jeg synes jeg hørte, at han skulde være paa Nabogaarden derborte og sy et Par Klædninger,“ sagde Majoren.

„Det skader ikke, at han faar lagt sig og er falden i Søvn, inden jeg kommer,“ sagde Lensmanden. „Det er nok en farlig Person.“

Prestens Datter kom ud igjen med en Flaske og Ske.

„Her er Draaberne, Fru Anne Marie,“ sagde hun. „Det tog saa lang Tid at finde dem, for vi var begyndt at flytte ud, og Medicinskabet var ikke paa sin Plads. De skal se, dette er styrkende Draaber, — de skal være næsten saa gode som Draaber af Chinabark. Men var det ikke bedst, at De fik lagt Dem i en god Seng saa fort som mulig istedenfor at kjøre — det er ikke saa kort Stykke. Synes ikke Far ogsaa det?“

„Jo, gjør som min Datter foreslaar, kjære Ven,“ sagde Hr. Anders. „Hun forstaar sig paa Sygdom.“

„Ja Jomfru Kunigunde har sandelig Øvelse og Erfaring,“ sagde Lensmanden. „Jeg ved ikke, hvordan det skulde gaa de Syge, hvis de ikke havde Prestegaarden at ty til, naar de behøver Raad og Medicin.“

„Jeg har jo været nødt til det, siden min kjære Mor hensov,“ sagde Kunigunde. „Hvem skulde ellers tage sig af de Syge? Men der

hører De, Fru Anne Marie, at De kan trygt følge mit Raad, som er, at De blir hos os i Nat. De skal faa Bispesengen, saa ved jeg, at De ligger godt.“

Anne Marie smilte. Ikke gaa hjem nu! Nu som hun kunde gaa sammen med sin Mand i Fred og Tryghed den samme Vei, som hun nylig havde troet, at hun skulde vandre alene tilbage.

„Nei, tusind Tak, kjære Jomfru!“ sagde hun og trykket Kunigundes Haand. „Jeg længes efter at give alle mine den gode Efterretning. Desuden er jeg slet ikke mat mere, Draaberne har allerede styrket mig.“

„De skal da faa slippe at gaa,“ sagde Majoren. „Jeg skal kjøre Dem lige til Deres egen Dør. — Ja dette var sandelig en begivenhedsrig Nat! Jeg tror, jeg reiser til Moss imorgen og melder mig til Tjenesten, skjønt det er ikke frit for at Benet er stivt endnu. Men det gaar Rygter om, at man venter Fred ivaar, og da har jeg ikke Taalmodighed til at sidde her og vente til alt er over. Blir det Fred, saa kan det blive længe nok at sidde her og kukkelure. Faar vi Følge nedover Alléen, Lensmand?“

„Jeg tænker, vi sætter Hestene igjen her og kommer stiltfærdig listende tilgaards,“ mente Lensmanden.

„Ja, Farvel, Farvel allesammen!“

„Farvel og inderlig Tak for Hjælpen, kjære Venner,“ raabte Hr. Anders efter dem.

„Jeg kan ikke andet end synes Synd paa den stakkars Skrædderen derborte, som skal fakkess inat,“ sagde Meisner, da de drog afsted nedover Præstegaardsalléen.

„Synd paa det Umenneske! Nu har jeg hørt det med!“ lo Majoren. „Nei Far! ham synes jeg ikke Synd paa! Jeg haaber bare, at han maa faa allerstrengeste Straf og ikke slippe med ret og slet Henrettelse, som mange følsomme Sjæle nu begynder at forlange. Havde han nogen Medlidenhed med de fire Mennesker, han med koldt Blod myrdet, tror du? Nei Far, lad os være fri for Blødagtighed!“

Anne Marie sad og halvsov, mens Slæden gled afsted i den maanelyse Nat. Af og til for hun op i Skræk: skulde det bare være en Drøm, at de var befriet fra den skrækelige Skjæbne, som havde truet dem? Det

var saa uvant at glide saa hurtig og let hen over Veien, hvor alle de fine Skygger laa udstrakt, mens Maanen lyste med en let Ring om — det var saa ligt en Drøm. Og ved hendes Side sad en svær Mand med Ulveskindspels, som brummet nogen Ord med dyb Stemme af og til.

Hvergang en pludselig Angst for at det bare var en Drøm kom over hende, gjorde den hende aldeles vaagen, og hun reiste sig halvt og saa sig om: var det ikke sandt, at Didrik Meisner var med hende paa Veien hjemover?

Han stod jo paa den ene af Meierne og Huslæreren paa den anden.

Da rakte hun ud Haanden og greb efter hans, og hun kjendte, at han trykket den haardt. Det var ikke bare en Drøm, at de var frelst.

„Saa er vi da fremme,“ sagde Majoren. „Tak for idag, Venner, dette var sandelig en Oplevelse! Imorgen reiser jeg som sagt, men jeg haaber da, at vi kan faa os mangt et Slag Kort igjen, naar jeg kommer tilbage. Og hør gamle Ven, din Kone er svag og medtaget efter al den udstandne Ængstelse og Bekymring — jeg sender bort til dig en Fleskeskinke imorgen før jeg reiser, forat

hun kan komme til Kræfter igjen. Aa Sludder; det er ikke noget at takke for, jeg synes, at jeg skylder dig det, fordi jeg var dum nok til at tro paa dine Bagvaskere. Farvel, Farvel og paa Gjensyn!“

„Paa Gjensyn, Major!“

Det viste sig ikke let at faa vækket nogen. Madame Juel hørte tilsidst Dundringen paa Gangdøren og kom ud bare med Kaaben om sig.

„Petronelle,“ begyndte Anne Marie, men Bevægelsen overvældet hende.

„Hvad er det, som er hændt?“ udbrød Madame Juel forskrækket. „Hvad er det du græder for?“

„Græder jeg?“ sagde Anne Marie, „da maa det være, fordi jeg er saa glad — og fordi jeg er sulten ogsaa kanske, for jeg spiste jo ikke stort idag.“

„Og det har vi ikke tænkt paa!“ udbrød Meisner angergiven. „Jeg skal lægge i Ovn en oppe i Stuen, der kan vi varme Bygmelslapperne og varme Melken ogsaa. Her staar jo Themelks gryden fremme. Du tager nok lidt med, kjære Svigerinde, — vore Maaltider er ikke saa overdaadige, at man

ikke naarsomhelst skulde kunne tage et Extramaaltid.“

„Hm, siger du det, kjære Svoger? Ja, det maatte da være for at faa høre udførligt, hvad som er hændt.“

„Det skal du faa altsammen! Det er bedst, du gaar op og hviler paa Sofaen saa længe, Anne Marie.“

„Og jeg faar gaa ind og klæde paa mig lidt mere,“ sagde Madame Juel. „Jeg er dygtig nysgjerrig, men jeg skjønner jo, at det er gode Nyheder.“

— — — — —

Majorens Gut, som kom med Fleskeskinken, havde Bud med fra Husbond, at Morderen var lykkelig fakket inat og afsendt til Moss, hvorfra han straks skulde sendes videre til Christiania.

Og Bonden, som kom tilbage fra sin Mossereise om Eftermiddagen, og havde med sig Tørfisken paa Læsset, han kunde berette, at Skrædderen allerede var paa Reisen ind til Christiania, men han havde haardnakket nægtet ethvert Kjendskab til Mordet paa Røed. Bonden kunde alligevel fortælle, at

nu mente baade Øvrigheden og alle andre, at det var den Rette de havde fakket.

Da Anne Marie lagde Tørfisken ind i Spiskammeret, bad hun sin Søster komme og se paa hvor velfyldt det saa ud derinde. „Ja, nu har vi en liden Velstandsperiode!“ sagde hun. „Det er saa op og ned med os.“

ELLEVTE KAPITEL.

Slutning.

En Formiddag en Ugestid senere kom en Sluffe med to Heste for kjørende og holdt udenfor Meisners Hus. Det var Skyds fra Svoger Berg paa Moss, som skulde hente Madame Juel og begge Gutterne. Kjørekarlen fortalte, at de havde overnattet hos Majoren for at kunne komme afsted i betimelig Tid. Og han havde Brev med fra Husbond til Løitnanten og en liden Sæk med graa Ærter, som han skulde spørge om Løitnanten ikke vilde forsmaa.

Meisner læste Brevet høit, mens Kjørekarlen fik Kaffe i Kjøkkenet.

Gode Svoger!

Efterdi jeg ikke vil undlade at benytte denne gode Leilighed til at tilskrive dig an-

gaaende den grusomme Morders Hændelser efter Anholdelsen, griber jeg nu Pennen.

Idag, som er Søndag Eftermiddag, har jeg nemlig god Tid og intet at foretage mig. Det er Politimesteren i Christiania, som ved sin Klogskab og Raadsnarhed har faaet den nedrige Misdæder til at afgive sin Bekjendelse, som ganske gjengiver dig dit ærlige Navn og Rygte, hvilket glæder din herværende Familie særdeles meget. Et ærligt Navn staar over alle jordiske Gøder, det siger jeg, Hans Christian Berg, og det vil jeg sige til min sidste Stund! Men angaaende den grusomme Morder, saa kan jeg videre berette, at han haardnakket nægtede alt i Begyndelsen, og der var ikke andre Beviser mod ham end de Halvstøvler med Fløielskant, og et Par andre Ting, hvilket han alt sagde at] have kjøbt af en omstreifende Landsmand af sig. Da var det, at Politimesterens Kløgt og Skarpsindighed viste sig. Da den grusomme Morder skulde føres frem til Forhør, havde Politimesteren ladet Lyset dæmpe, saa det ikkun var en ganske dunkel Belysning derinde, ligesom alle Vægge var behængte og draperede med sort Tøi. Da traadte Politimesteren frem fra et ugjen-

nemtrængeligt Mørke og gik langsomt henimod den skjælvende Misdæder, fæstede sine gjennemborende Øine i hans og spurgte med dyb og alvorlig Røst: „Hvor var du henne Mordnatten den 31te December?“ Overvældet sank Synderen i Knæ og udtalte disse Ord: „Paa Røed, naadige Herre.“ — Saa er Beretningen mig fortalt, og det er ogsaa meget foreneligt med sidste Passus i Commissionens Dom over Morderen: Undersøgelsen af en Karakter som denne vil aabne Psykologen en vid Mark. Den synes at maatte være en Blanding af den størst tænkelige Nederdrægtighed forenet med den mest mageløse Uforskommethed, men dog udgjør tillige Ubestemthed og Feighed tvende af dens fornemste Criteria.

Det var for at hente en Del af de Værdisager, som han havde nedgravet i Sneen ude i Skoven, at han vendte tilbage til Gjerningsstedet.

Angaaende dine to ældste Sønner, Peder og Claus, saa lover jeg, at skikker de sig vel, som jeg haaber og formener, saa skal det være til deres Lykke, at de er kommen til gamle Berg. Ligesaa haaber jeg, at jeg

kan stole paa dit Ord, kjære Svoger, at de begge skriver en læselig Haandskrift.

Det heder nok i Attesterne, at Drengen skriver en læselig Haandskrift, men den Lethed hvormed jeg læser en saadan anbefalet Drengs Kragetæer er ofte meget ringe. Jeg vil imidlertid betinge mig, at de arbejder paa sin videre Uddannelse, naar de maatte have en Fristund, som for Exempel øve sig i Skjønsskrift og lære de vigtigste Begivenheder og Navne i Verdenshistorien, samt lidt Tysk. Lidt Geografi vilde heller ikke skade, saa de ikke skulde kunne komme til at røbe sin Uvidenhed ved f. Ex. at sige, at St. Petersburg ligger i Asien, hvilket jeg nylig hørte en Embedsmand sige.

For deres Konfirmation skal jeg sørge — N. B. begge samtidig — og ligesaa for et standsmæssig Udstyr til den Anledning. Ligeledes skal jeg lade hente deres kjære Forældre og kjære Søskende til samme høitidelige Anledning Dagen forud. Hils din kjære Kone og vor gode Svigerinde Madame Juel og sig sidstnævnte, at hun ventes med stor Forlængsel i mit Hus. Min unge Kone priser sig lykkelig, at hun kan faa en saadan

Mester til at veilede sig i Madlavning og andre huslige Sysler.

Din hengivne Svoger
H. C. Berg.

P. S. En liden Sæk med graa Ærter medfølger.

„Svoger Berg er en svare Skribent!“ sagde Meisner efter endt Læsning.

„Ja, han har Pennen i sin Magt!“ sagde Madame Juel.

„Ja, hvad synes dere nu?“ spurgte Meisner. „Var ikke det et over al Forventning godt Brev?“

„Jo, det var det rigtignok!“ sagde hans Kone og Svigerinde som med en Mund.

„Og jeg er tryk for at Peder og Claus vil opføre sig vel,“ mente han. „Deres Skolekundskaber tror jeg ogsaa er nogenlunde gode — jeg har selv undervist dem hver Dag. Skriv en af de smukke Sentenser jeg har lært dig, Peder, saa din Moster kan se, om hun synes din Skrift er let at læse.“

Peder fandt frem et Stykke Papir og en ny Gaasefjer, som han omhyggelig skar

Spids paa, saa hældte han Vand paa et gammelt Blækhus, ristet det dygtig og begyndte at skrive med Hodet paaskakke.

„Nu hvad synes du om det? Kan du læse det?“ spurgte Meisner og rakte Papirstykket til Madame Juel.

„Javist kan jeg læse det!“ sagde hun. „Der staar: Ærlighed varer længst. — Lad mig nu ogsaa faa se en Prøve paa Claus's Haandskrift.“

Det tog lidt længere Tid for Claus at faa skrevet, men tilsidst rakte han sin Moster Papiret med den færdigskrevne Sætning.

„Dyden er sin egen Belønning,“ læste hun. „Det er heller ikke til at tage fejl af, skjønt Bogstaverne er vel store og ikke ganske zirlige — men det kommer med Øvelsen. Jeg tror, jeg kan forudsige, at Svoger Berg vil bli tilfreds med dem begge to. I den Tid, jeg har været her, har jeg ikke seet andet, end at de har været beskedne og tilbageholdne.“

„Det var godt at høre, at du kan give dem det Skudsmaal, kjære Svigerinde!“ sagde Meisner. „Og synes dere ikke nu, at det begynder at lysne for os?“

„Jo ganske vist!“ sagde Madame Juel.

„Og hvad siger du, Anne Marie?“ spurgte han. „Begynder det ikke at lysne? Er det ikke det jeg bestandig har sagt, at det vilde lysne tilsidst?“

„Jo, det har du rigtignok sagt tidt og ofte!“ sagde hun. „Du har været mere forudseende end jeg i vanskelige Tider. — Jeg angrer saa paa, at vi ikke tog Fuglene til Middag igaar — jeg havde glædet mig saa til at traktere med dem; og nu faar hverken Søster Petronelle eller Peder og Claus godt af dem!“

„Men det er alligevel en Bagatel, Anne Marie,“ trøstet Meisner, „som det ikke er værdt at hænge med Nebbet for nu, da vore to ældstes Fremtid er sikret.“

Men hun gik hen til ham og hvisket til ham.

„Du har Ret, kjære Kone!“ sagde han. „Jeg er enig med dig i, at vi bør forære Ryperne til Svoger Berg — det er ogsaa en Hjerpe iblandt dem, som ansees for et meget fint Vildt.“

„Det er det aldeles ingen Mening i!“ sagde Madame Juel bestemt.

„Vi vilde ikke kunne gjøre os tilgode med det delikate Maaltid, naar vi skulde angre

paa, at vi ventet til idag," sagde Anne Marie.
„Al Glæde ved det vil være spoleret.“

„Lad hende faa den Fornøielse, kjære Svigerinde!“ sagde Meisner.

„Ja, ja, vi faar føie dere og tage Vildtet med da, skjønt jeg synes, det er saa urimelig, som det kan være!“ sagde Madame Juel.

„Og husk, naar dere spiser dem, at det er som en Hilsen fra os!“ sagde Anne Marie smilende.

„Vi skal huske det,“ sagde Peder og Claus høitidelig. — — —

Madame Juel sad i Sluffen i sin Forværkskaabe og Fodpose og med Forværks Reishætte paa Hodet. Paa Bagsædet sad begge Gutterne. Omkring Sluffen stod hele Familien samlet til Afsked, og inde ved Kjøkkenvinduet stod Anne Pige med den lille Petro-nelle paa Armen.

Inger holdt Jens fast i Haanden for at han ikke skulde vove sig for nær hen til Hestene — hun forstod, at det var mange Ting, som vilde paahvile hende herefter som den ældste hjemme, naar Brødrene var reist.

Abigael var ganske beklemmt over Adskillelsen og stod og holdt sin Mor i Kjølen.

„Kom hid, Abigael!“ hvisket Peder opmuntrende til hende. „Jeg skal fortælle dig noe: Hos Onkel Bergses faar allesammen Kaffe med to tykke Smørbrør og to Brunsukkerbider til baade Søndag og Onsdag.“

„Nei, gjør de det?“ udbrød hun. „Faar du og Claus ogsaa?“

„Ja, det gjør vi sikkert, og da skal jeg gjemme den ene Brunsukkerbiden til dere og bede Far tage dem med sig hjem næste Gang han kommer til Moss.“

„Du er snil, Peder!“ sagde hun henrykt. „Men har du et godt Steds at gjemme dem?“

„Jeg tænker, jeg kan bede Moster Petronelle om at gjemme dem,“ mente han, „for jeg hørte hende sige til Mor, at hun ønsket hun kunde være som en Mor for os, og da kan hun vel gjøre det.“

„Jeg skal fortælle det til Inger,“ hvisket Abigael og gik hen til sin Søster og lagde sin Mund tæt ind til hendes Øre og berettet, hvad Peder havde lovet.

Madame Juel havde endnu engang sagt Farvel til allesammen og slog Forværkskaaben godt om sig idet hun sagde: „Min gamle

Forværkskaabe skal jeg passe som en Helligdom, saa lille Petronelle kan faa den i god Stand til sin Konfirmation. Det var de gamle Kaaber, som førte os sammen igjen, og jeg betragter det som en Gunst af Skjæbningen — den første Gunst som er tilstaaet mig paa Aar og Dag.“

„Det glæder mig, kjære Svigerinde, at du kalder det saa,“ sagde Meisner, „skjønt vi ikke kunde berede dig den Modtagelse, som vi inderlig ønsket.“

„Jeg synes, jeg har faaet nogen igjen,“ sagde hun og nikket til den lille i Vinduet og de andre, som stod rundt om hende. „Og derfor har jeg faaet nyt Mod til at tage fat paa Livets Gjenvordigheder igjen.“

„Og hils Svoger Berg,“ sagde Meisner, da Kjøregutten greb Tømmerne, „og tak ham saa mange Gange for hans lange, smukke Brev. Sig ham, at det særlig har glædet mig, hvad han skrev, om at et ærligt Navn staar øverst af alle jordiske Goder. Jeg vidste det jo nok før, men jeg tænkte ikke over, at jeg ogsaa har en Arv at give mine Børn, ja den allerstørste, nemlig et ærligt Navn.“

„Jo, det skal jeg sige, kjære Svoger,“
lovte Madame Juel.

„Og tænk paa os!“ raabte Anne Marie
efter dem.

Depotbiblioteket

97sd 41 198

1959